

Gunnar Þorri Þorleifsson

Áfram, áfram, áfram íslenska !

Dropar brosandí orða, fyrir þyrsta málnotendur.

Kennslubók um stórkostlegt tungumál; íslensku sem annað tungumál

1. hluti

2005

Áfram, áfram, áfram íslenska !

Tekið saman og unnið jafnhliða, við kennslu og grúsk,
á nokkrum árum, frá 1997 til 2005,
í Vestmannaeyjum, Reykjavík, á Ísafirði
og erlendis á ferðalögum.
Myndir eru víða fengnar að, og reynt að geta heimilda í hvert skipti,
annars eru þær teknar úr myndasafni í ritvinnsluforritinu.

TILRAUNAÚTGÁFA

2. prentun 2007

Kennslufni eða glærur sem finna má hér í þessari bók má sækja á alþjóðanetið á slóðinni:
<http://www.ismennt.is/not/thorri>

Efnisyfirlit

Kaflaheiti

BLAÐSÍÐUTAL

Formáli	7
I. BINGÓ.....	9
# 1 Orð í kassa 1	11
➤ 1 - LAUSN. Orð í kassa 1	12
# 2 Orð í kassa 2	13
➤ 2 - LAUSN. Orð í kassa 2	14
# 3 Orð í kassa 3	15
# 4 Orð í kassa 4	15
# 5 Orð í kassa 5	16
II. Höfuð, herðar, hné og tær.....	17
# 6 Stafaruna og skil á milli orða 1	17
# 7 Orð í kassa 6	18
➤ 6 LAUSN. Stafaruna og skil á milli orða 1	18
# 8 Orð í kassa 7	19
➤ 3 - LAUSN. Orð í kassa 3	20
➤ 4 - LAUSN. Orð í kassa 4	20
➤ 5, 7 og 8 - LAUSN. Orð í kassa 5. 6 og 7	20
➤ 5, 7 og 8 - LAUSN. Orð í kassa 5. 6 og 7	21
III. Íslenska stafrófið og framburður	22
# 9 Hvernig er nafn þitt stafsett?	22
# 10 Símtal	28
# 11 Framburður hljóða. Æfingar.....	28
# 12 Mælt mál. Prófaðu að segja.....	29
IV. Sofðu unga ástin mín	29
# 13 Æfing. Íslenskir bókstafir.....	30
# 14 Framburður hljóðasambanda. Æfingar	30
# 15 Auðveldari íslensk hljóð	31
# 16 Orðapúsl 1	31
➤ 13 - LAUSN. Skrifa og lesa orð með íslenskum bókstöfum	32
➤ 14. - LAUSN. Framburður hljóðasambanda.	32
# 17 Orðapúsl 2.....	32
V. Tölustafir	33
# 18 Kennitala	33
# 19. verkefni. Hvaða tölustafir eru þetta?	35
➤ 16 og 17 - LAUSN. Setningapúsl 1 og 2	35
VI. Klukkan	36
# 20 Hvað er klukkan?	36
# 21 Orð í kassa 8	37
# 22 Orðaleikur.....	37
➤ 19 - LAUSN:	38
➤ 20 - LAUSN:	38
➤ 22 - LAUSN. ORÐALEIKUR	38
# 23 Orð í kassa 9.....	39

	# 24 Stafaruna og orð 2.....	39
	➤ 21 og 23 - LAUSN. Orð í kassa 8 og 9	40
VII.	Peningar.....	41
	# 25. verkefni. Peningar	41
	➤ 24 - Lausn. Stafaruna og orð.....	42
	➤ 25 - LAUSN. Peningar	42
VIII.	Andheiti.....	42
	# 26 Orð í kassa 10.....	43
IX.	Margræð orð	44
	➤ 26 - LAUSN. Orð í kassa 10	45
	# 27 Tjáning með hreyfingu	45
X.	Samheiti	46
	# 28 Samheiti og andheiti	47
	# 29. verkefni. Andheiti.....	48
	# 30 Orðapúsl 3	49
	# 31 Finndu andstæður orðanna	49
	➤ 28 - LAUSN. Samheiti og andheiti	50
	➤ 29 - LAUSN. Andheiti.....	50
	# 32. verkefni. SAMHEITI. Jákvæð + og neikvæð ÷ orð.....	51
	➤ 30 - LAUSN. Orðapúsl 3	51
	➤ 32 - LAUSN. Samheiti	52
	# 33. æfing. Andheiti	52
	# 34 Samheiti = eða $\equiv$ og andheiti $\neq$	53
	➤ 34 - LAUSN. Samheiti = eða $\equiv$ og andheiti $\neq$	54
	# 35 Orðapúsl 4	54
	# 36 Finndu samheiti	55
	# 37 Finndu andheiti	55
	➤ 36 og 37 - LAUSN	56
	# 38 Andheiti. Tengdu saman andheitin.....	56
	# 39 Samheiti. Tengdu saman samheitin.....	56
	➤ 35 - LAUSN. Orðapúsl 4	56
XI.	Framburður á íslenskum orðum og hljóðum.....	57
	➤ 40 a) - Símsvari	57
	➤ 40 b) - Atvinnuauglýsingar	57
	➤ 40 c) - Úr kvikmyndinni Börn náttúrunnar.....	57
	➤ 38 - LAUSN. Andheiti.....	58
	➤ 39 - LAUSN. Samheiti.....	58
	# 40 a) Verkefni. Símsvari	58
	# 40 b) Atvinnuauglýsingar.....	59
	# 40 c) Úr kvikmyndinni Börn náttúrunnar	59
	# 41 Krossgáta. Andheiti (1)	60
XII.	Persónufornöfn.....	61
	# 42 Persóna + fornöfn = persónufornöfn	64
	➤ 41 - LAUSN. KROSSGÁTA 1.....	65
	# 43 Orðapúsl 5	65
	➤ 42 - LAUSN. Persóna + fornöfn = persónufornöfn.....	66
	➤ 43 - LAUSN. Orðapúsl 6	66

	# 44 Ljúktu við þessa fallbeygingu	66
	# 45 Veldu rétt persónufornafn	67
	➤ 45 - LAUSN. Rétt persónufornafn	68
	# 46 Orðapúsl 7	68
XIII.	Í skóla, kennslustofu og spurningar	69
XIV.	Algeng sagnorð	71
	➤ 46 - LAUSN. Setningapúsl 7	71
	# 47 Krossgáta - S a g n i r (2)	72
	# 48 Krossgáta um lífið (3)	73
	➤ LAUSN - 47 Krossgáta - sagnir 2	74
	➤ LAUSN - 48 Krossgáta um lífið 3	74
	# 49 Skrifaðu sagnorð sem vantar	75
	# 50 Orðasúpa 1	78
	# 51 Setningapúsl 8	78
	# 52 Orðasúpa 2	79
	➤ 49 - LAUSN. Dæmi um notkun á sagnorðum.	80
	➤ 50 - LAUSN. Orðasúpa 1	80
	# 53. verkefni. Strikaðu undir sagnorð	81
	# 54 Orðapúsl 9	81
	# 55 Orðapúsl 10	82
XV.	Í skólanum	83
	# 56 Krossaspurningar 1	83
XVI.	Nöfn á Íslandi í dag	84
	# 57 Krossaspurningar 2	84
	# 58 Spurningar um nöfn á Íslandi í dag	85
	# 59 Vinna = starf og starfsheiti	85
	➤ 51, 54 og 55 - LAUSN. Orðapúsl 8, 9 og 10	86
	➤ 52 - LAUSN. Orðasúpa 2	86
	➤ 53 - LAUSN. Strikað undir sagnorð	86
	➤ 56 - LAUSN. Krossaspurningar 1	86
XVII.	Ákveðinn og óákveðinn greinir	87
	# 60 Orðapúsl 11	89
	# 61. verkefni. Ákveðinn greinir, eintala	90
	# 62. verkefni. Ákveðinn greinir, fleirtala	90
	# 63 Finnið ákveðinn greinir	91
	➤ 57 - LAUSN. Krossaspurningar 2	92
	➤ 58 - LAUSN. Nöfn á Íslandi í dag	92
	➤ 59 - LAUSN. Vinna = starf og starfsheiti	92
	➤ 60 - LAUSN. Orðapúsl 11	92
	➤ 61 - LAUSN. Ákveðinn greinir, eintala	92
	➤ 62 - LAUSN. Ákveðinn greinir, fleirtala	92
	# 64 Ákveðinn greinir á nafnorð	93
	# 65 Umskrifaðu	93
	# 66 Orðapúsl 12	94
XVIII.	Daglegt mál	95
	# 67 Spurningar um vikudaga	97
	➤ 63 - LAUSN. Ákveðni greinirinn	98

	➤ 64 - LAUSN. Ákveðinn greini á nafnorð.....	98
	➤ 65 - LAUSN. Umskrifaðu	98
	➤ 66 - LAUSN. Orðapúsl 12.....	98
#	68 Orð í kassa 11	99
#	69 Stafaruna og orð 3	99
	➤ 67 - LAUSN. Spurningar um vikudaga?.....	100
	➤ 68 - LAUSN. Rétt orð í kassa 11	100
	➤ 69 - LAUSN. Stafa- og orðaruna 3	100
#	70 Svaraðu spurningum um daga á Íslandi	101
#	71 Orðapúsl 13.....	102
	➤ 70 - LAUSN. Um daga.....	102
XIX.	Spáðu í mig.....	102
XX.	Menningarfærni.....	103
XXI.	Um lýsingarorð.....	103
XXII.	Hvað, spurningar?	104
#	72 Spurningar, verkefni = æfing 1	107
#	73. verkefni. Spurningar 2	108
#	74 Spurningar 3	109
XXIII.	Dagbókin mín	110
#	75 Krossaspurningar 3.....	110
#	76 Spurningar um dagbókina mína	111
	➤ 71 - LAUSN. Orðapúsl 13	112
	➤ 72 - LAUSN. Spurningar 1.....	112
	➤ 73 - LAUSN. Spurningar 2	112
	➤ 74 - LAUSN. Spurningar 3	112
	➤ 75 - LAUSN. Krossaspurningar 3.....	113
	➤ 76 - LAUSN. Um dagbókina mína	113
XXIV.	Erfið hljóð í íslensku	113
XXV.	Bók í hönd	114
#	77 Orðapúsl 14.....	114
XXVI.	Pínu þons meira um sagnorð	115
#	78. verkefni. Um sagnorð = sagnir	116
	➤ 77 - LAUSN. Orðapúsl 14.....	116
XXVII.	Samtal og brandarar	117
#	79 Krossaspurningar 4.....	117
XXVIII.	Svona er Ísland í dag	118
#	80. verkefni. Lýsingarorð.....	119
	➤ 78 - LAUSN. Um sagnorð = sagnir.....	120
	➤ 79 - LAUSN. Krossaspurningar 4.....	120
	➤ 80 - LAUSN. Lýsingarorð.....	120
XXIX.	Kvenmannslaus	120
XXX.	HEIMILDA- og ÍTAREFNISSKRÁ.....	121

Formáli

Um þetta kennslu- og námsefni, til kennara og leiðbeinenda

Hér er að finna fjölbreytilegt efni; málfræði, orðaforðaverkefni, orðabókarverkefni, leiki, bókmenntir, tónlist eða söng, myndir og orð, margvíslegar framburðaræfingar, setningamyndun, þrautir, hópefli, kennsluleiðbeiningar, menningarfærni, um menningararf Íslendinga og fleiri, hagnýt verkefni fyrir atvinnumarkað á Íslandi og margt annað, sem hugsað er sem bæði glærusýningar fyrir kennara og æfingar fyrir nemana, því þessu efni fylgir tölvutækt efni; kennsluefni, sem finna má á netslóð (sjá síðu 2). Þetta er vonandi lyklakippa að íslensku máli, því úrvalið er vonandi öðruvísi en í öðrum kennslubókum fyrir landnema á Íslandi og hægt að vinna með það á ólíka vegu, margbreytilegan hátt og fjölbreytileiki er þar mikilvægastur, því verkefni eru efnismikil og krefjandi, en langoftast auðveld. Landnemarnir á Íslandi koma til með að þurfa að læra meira og betur íslensku í fjölmörgum greinum og fögum, með tilheyrandi stuðningi fagaðila, eins og rafmagnsfræði, viðskiptafræði, efnifræði, stærðfræði, verkfræði, félagsfræði og fleiri fög, þar sem kennsluefni er að mestu á íslensku tungumáli. Þessu kennsluefni er ætlað að brjóta ísinn inn í okkar svala, ylhýra og ástkæra tungumál; íslenskuna og fjölbjóðlega menningarsamfélagið okkar hér á landi. Til þess þarf áhugi, hugrekki, metnaður og kjarkur að vera til staðar hjá nemanum, kennaranum og menntamálayfirvöldum.

Já, og það er auðvitað mikilvægt að nemarnir fái að sjá dæmigert kennsluefni og miða nám sitt við það. Kennarar luma síðan á ýmsu öðru inni í sínum skáp, og koma síðan útúr skápnum með það í kennslutímum. Þetta efni er sótt víða að, en reynt er að geta heimilda eftir fremsta megni, en það á líka að sýna og sanna að landnemar frá margbreytilegum þjóðlöndum ryðja veginn og fara oft ótroðnar slóðir um eyðilendur veruleikans í leit að því sem þegar er til staðar hér á landi og hungur í þekkingu, eins og við öll gerum í lífinu. Þetta efni hér á að skapa farveg dropa eða orða, sem yrði síðan buna eða lækur, á stórflyót og stöðuvatn orðaforðans sem rynni til sjávar inn í tungumálalahafið. Til þess að ná árangri í tungumálanámi þarf að sinna náminu reglulega og oft í hverri viku, stunda það vel á margvíslegan hátt, helst frá öllum hliðum, heildstætt í samhengi við lífið, nám, vinnu, tómstundir, menningu, málfræði, bókmenntir, tjáningu, með víðsýni og umburðarlyndi að leiðarljósi. Bestur árangur næst með hjálp kennara og ástundun nemans svo til hvern dag eða meirihluta vikunnar, sem oftast sem sagt og reglulega.

Þetta efni byrjar á grundvallaratriðum fyrir byrjendur, en einnig þá sem þurfa á því að halda að ná betri tökum á framburði og orðaforða; þar eð íslenska stafrófinu og síðan framburðaræfingum í framhaldi af því á einstökum hljóðum og orðum. Enda heitir bókin áfram íslenska, sem felur í sér að halda skuli áfram og áfram að læra íslensku. Ekki má ætlast til of mikils á fyrstu stigum námsins. Við höfum jú tvö eyru, en einn munn og þess vegna er mikilvægt að nota eyrun meira en munninn. Það merkir samt ekki það að við ættum að vera nísk á okkar þekkingu, þegja of mikið eða luma á okkar þekkingu. Vegna þess að, ef við værum hrædd við að láta ljós okkar skína eða stíl okkar við að tjá okkur í samfélaginu, væri þetta þá ekki allt til einskis? Reyndar er leikur það fyrsta hér, sem er bingó, fyrir hópefli, svo fljótlega æfingar í að setja rétt orð inn á yfirlitsmynd um ákveðið efni, eins og líkama eða umhverfi. Svo verða fleiri leikir síðar einnig, með spilum, samtölum, símtölum eða skemmtilegu efni, orðasúpum, orðarunum, orðapúslu, leikræn tæning og fleira, sem kemur sjálfsagt líka einhvern tímann upp í daglegu lífi. Efnið verður erfiðara og erfiðara eftir því sem lengra er komið í bókinni og fleiri verkefni unnin, en verkefni eru um það bil 100, ef allt er talið, bæði framburðaræfingar og annað. Þetta námsefni er ekki eingöngu hugsað fyrir byrjendur, þótt það sé auðvelt í byrjun, en mjög hefur skort námsefni á þessu sviði í mörg ár, fyrir nema sem kunna eitthvað í íslensku sem erlendu máli, en vilja læra meira, en vantar ofan á þann grunn meiri orðaforða og verkefni við hæfi. Þær æfingar og leiðbeiningar, sem hér er að finna, eiga að gefa tóninn, hvert hægt er að stefna með svona kennslu út frá minni reynslu. Enda er lykillinn að svona bók áhugi á íslensku tungumáli, og kennsluefni á þeim nótum, með leiðbeiningum við málfræðina á erlendum málum eins og pólsku, norðurlandamálum, tælensku, kínversku, ensku, þýsku, víetnömsku, frönsku, tagalog, rússnesku, bisaya, spænsku og fleiri málum, sem ætlunin er að verði að veruleika þegar tölvudiskurinn mun koma út, þegar síðari hlutar verða tilbúnir til útgáfu. Tölvudiskur mun verða með upplestri á lestextanum, samtölum, framburðaræfingum, kennsluleiðbeiningum um námsmat á mæltu íslensku máli og þýðingar verða á móðurmáli nemans.

Það fylgja svör og lausnir hér í þessu námsefni við flestöllum verkefnum, strax á næstu síðum á eftir. Þetta er skipulagt þannig að verkefni eru oftast á oddatölusíðum, en lausnir á sléttum tölum þannig að það þarf alltaf að fletta til að sjá lausnina, eða nokkrum síðum síðar. Það reynir aðeins á skammtímaminni, skyndiminni að þurfa að fletta, svo vonandi festist það í langtímaminni. Lausnirnar eru ekki alltaf alveg tæmandi, það geta verið fleiri rétt svör eða mörg rétt svör og einungis nokkur svör eru þá gefin. Við opnum spurningum eru reyndar ekki alltaf gefin nein svör, en þá eru oftast gefin dæmi um svör til leiðbeiningar. Stundum, en sjaldan, er lausnin jafnvel á undan, þá skiptir miklu máli að vera búinn að fara yfir kennsluefnið til að gera æfingar rétt. Æfingar skapa meistara! Þeir sem reyna að læra námsefnið reyna auðvitað að leysa verkefni fyrst og síðan að leiðrétta þau, með því að athuga rétt svör í lausninni og leiðrétta sínar eigin villur. Kennari/ar geta síðan gengið úr skugga um hvort það hafi verið unnið samviskusamlega með þetta efni og séð hvort nemi ráði við allt saman. Við mörg verkefni eru kassar neðst á síðunum, sem merkja má í hversu vel tekst til við að leysa verkefni. Rétt svar og lausn er verðlaun fyrir þá sem lítið kunna í tungumálinu, og því er mikilvægt að nemi uppgötvu það upp á eigin spýtur þegar vel tekst til og hversu vel tekst til, þess vegna eru lausnir og svör, hér í bókinni og kassarnir neðst á síðunum til að merkja og segja til um hve mikið er rétt, þegar rýnt er í það, sem er mjög stór hluti námsins. Endurtekningar, margbreytilegar æfingar og verkefni eru notuð hér markvisst. Ekki má vanmeta hæfileika og getu nemans, frekar að hvetja alla til að vinna sjálfstætt, sem vel er hægt að gera í þessu námsefni, en þegar farið er yfir kennsluefnið er mikilvægt að notfæra sér aðra höflega, jafningja og ekki jafningja, kennara, leiðbeinendur, námsráðgjafa, samnemendur, stuðningsaðila í skóla og samfélaginu, því þar eru margir sem greiða götuna, en nota spurningar sem mest. Veröldin er búin til úr spurningum og svörum.

Ætlunin er að fá þýðingu á leiðbeiningum, við flest verkefni, á framburðaræfingum og lestexta (samtöl og orðatiltæki) á sem flest tungumál á móðurmáli flestra nemenda, því að þetta námsefni miðast við og hefur verið notað fyrir nema sem hafa lært íslensku sem erlentu tungumál, annað, þriðja eða síðara mál, og vilja læra meira; en hafa haft mismunandi rætur í tungumálalahafi veraldarinnar og þá skiptir móðurmálið mikilvægu hlutverki til lærdóms á erlendu máli, eins og til dæmis íslensku, rétt eins og þegar Íslendingar læra erlentu tungumál, sem eru fjölmörg með íslensku. Tungumálalahafið er óþrjótandi brunnur fyrir tjáningu okkar, ánægjulega tjáningu, skapandi og frjósama, sem reynt er að setja hér fram og vekur vonandi upp íslenska tungumálið með þyrstum málnotendum, þegar tekist er á við að smakka þessa dropa brosandis orða, með því að nota alla mögulega tjáningu líkamans, tilfinninganna og hugarins.

1. HLUTI

Meðal efnis, gróft yfirlit:

1. Leikir, bingó, setja rétt orð í rétta kassa
2. Stafróf, framburður hljóða, orða og setninga á íslensku
3. Tölur, raðtölur, litlar og stórar tölur. Kennitala. Hvað er klukkan? Peningar
4. Líkami, föt, heimili, vinna og umhverfi, **margræð orð**, **andheiti** og **samheiti**
5. Persónufornöfn. Fjölbreyttar æfingar. Orðaleikir og æfingar með setningar
6. Tjáning í skóla, frasar, orðasambönd og spurningar. Algeng sagnorð
7. Ákveðinn greinir. Margar æfingar, orðaleikir, orðasúpur, orðapúsl og orðarunur
8. Sagnir, nafnorð og lýsingarorð. Ýmis verkefni
9. Sagnorð og spurningar. Margvíslegar æfingar

Áfram, áfram, áfram íslenska !

Dropar brosandí orða,
 handa þyrstum málnotendum.
 Vonandi alþjóðleg kennslubók,
 með kennsluefni á tölvudiski um stórkostlegt tungumál;
íslenska sem erlent tungumál

HÖFUNDUR:
 GUNNAR ÞORRI framhaldsskólakennari.

Tekið saman og unnið jafnhliða, við kennslu og grúsk,
 á nokkrum árum, frá 1997 til 2005,
 í Vestmannaeyjum, Reykjavík, á Ísafirði
 og erlendis á ferðalögum.

I. BINGÓ

Finnið fólk sem myndirnar eiga við í ykkar hópi, og fáið nafnið þeirra á þetta blað, sá fyrsti sem fær undirskrift á allar línur, við allar myndir, vinnur og kallar BINGÓ!:

Einhver sem á bíl?

NAFN/SKRIFA

SKRIFA

Einhver sem á klukku/úr?

NAFN/SKRIFA

MITT

NAFN:

Einhver sem er í svörtum sokkum?

NAFN/SKRIFA

Einhver sem á möppu?

NAFN/SKRIFA

Einhver sem er með bók (bækur)?

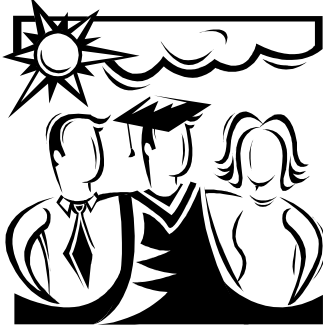
NAFN/SKRIFA

Einhver sem á barn (börn)?

NAFN/SKRIFA

Einhver sem er í úlpu
eða jakka?

NAFN/SKRIFA

Einhver sem er með
hring á fingri?

NAFN/SKRIFA

Einhver sem spilar
á hljóðfæri?

NAFN/SKRIFA

Einhver sem á
penna?

NAFN/SKRIFA

Spurðu næsta mann:

Hvað er klukkan?

Ertu á bíl? Áttu bíl?

Áttu penna?

Áttu barn? Ertu pabbi? Ertu mamma?

Áttu hljóðfæri? Spilar þú á hljóðfæri?

Áttu hring? Ertu gift? Ertu kvæntur/giftur?

Ertu í jakka? Komstu í úlpu?

Ertu í svörtum sokkum?

Áttu möppu? Áttu bók? Ertu með kennslubók? Komstu með námsbók?

HVER VANN?

EIGINHANDARÁRITUN:

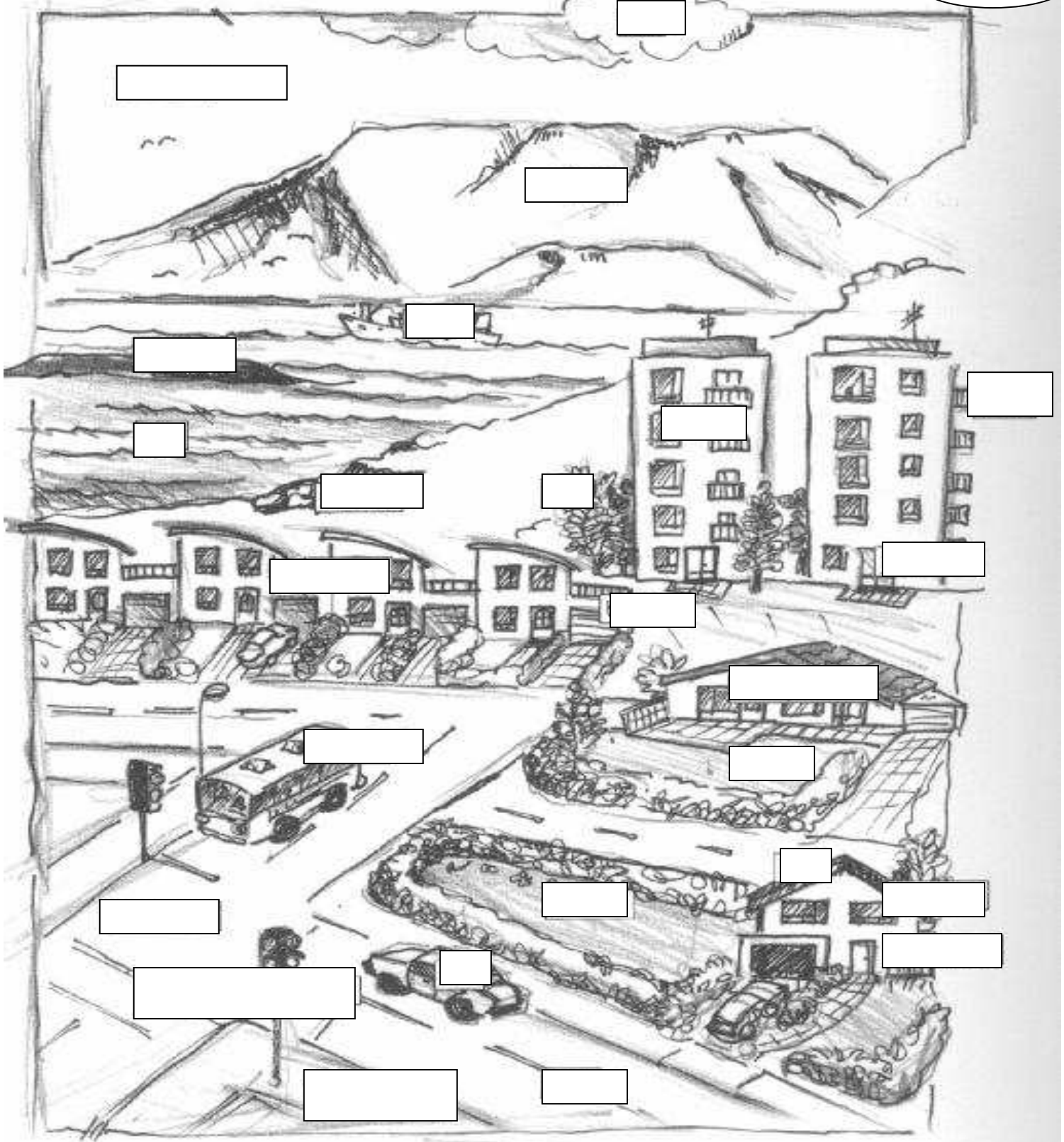
1 Orð í kassa 1

Settu réttu orðin inn í rétta kassann:

efri hæð	ský	neðri hæð	svalir	jarðhæð	sjór
blokk þak	gras	einbýlishús	garður	fjall	tré
bílskúr	bíll	gata	gangstétt	himinn	eyja
umferðarljós	gatnamót	raðhús	strætó	skip	

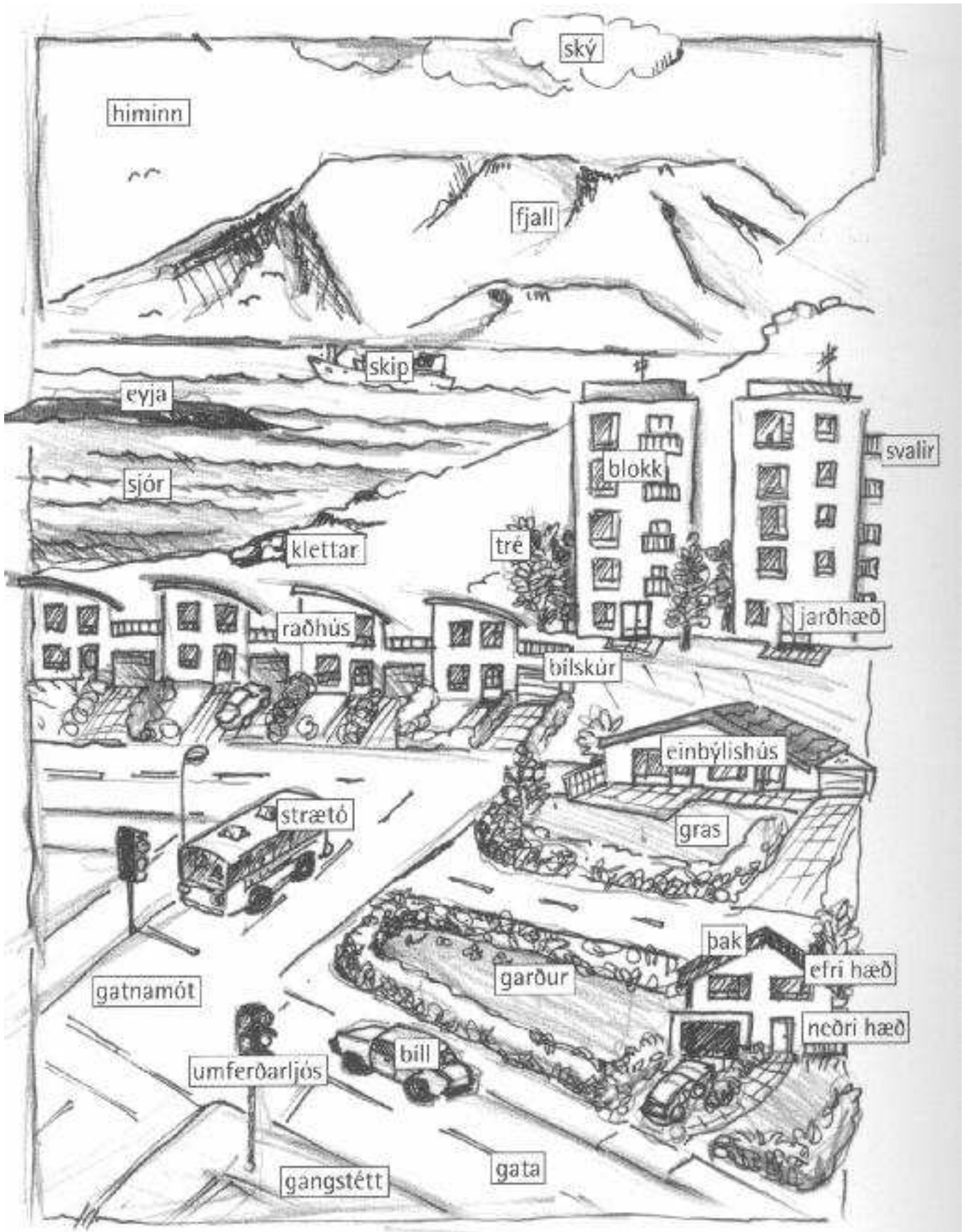

SKRIFA

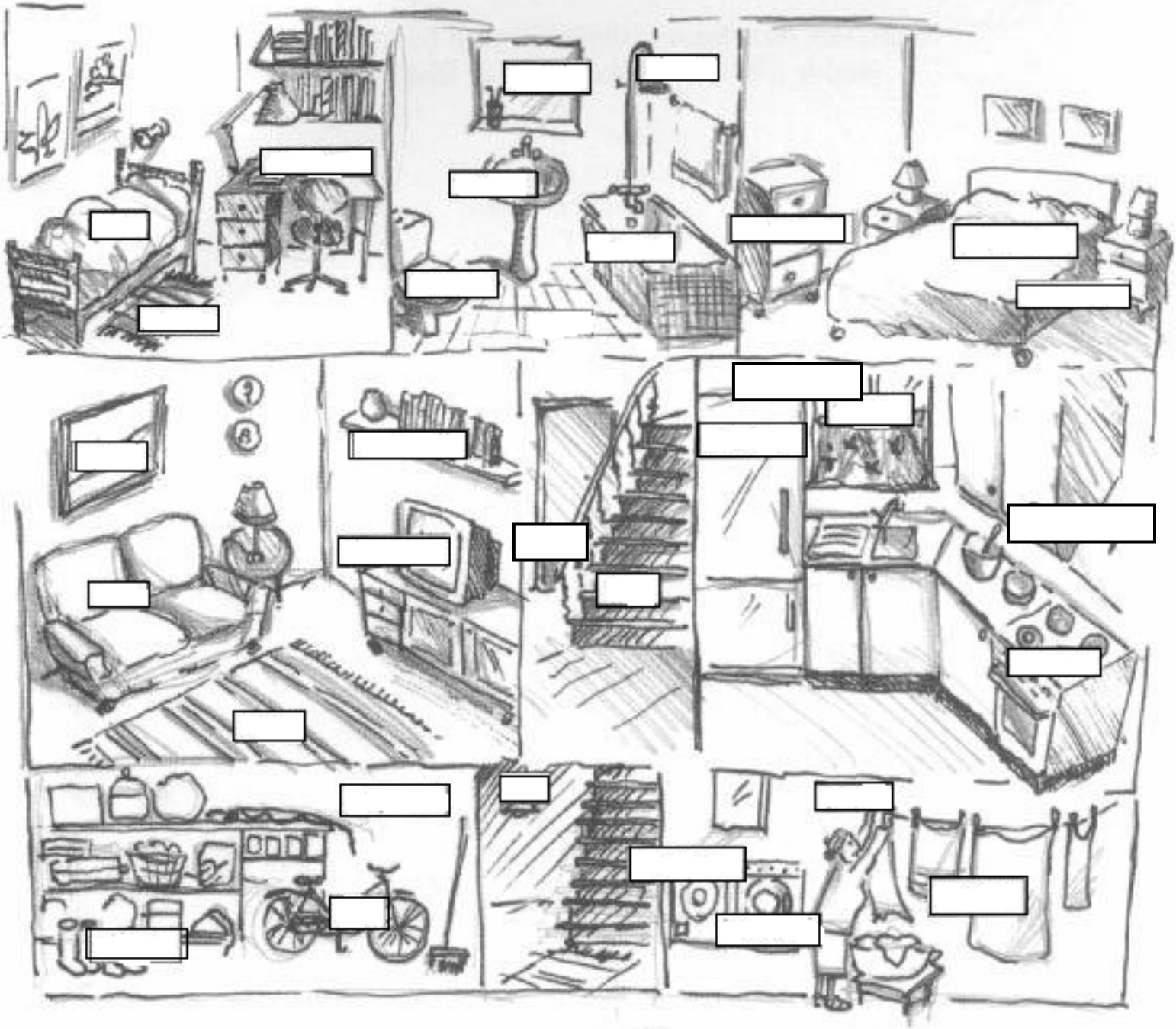
____ Rétt ____ Rangt

➤ 1 - LAUSN. Orð í kassa 1

Þessar myndir eru úr bók eftir: Auði Einarisdóttur, Guðrúnu Theodórsdóttur, Maríu Garðarsdóttur og Sigríði Þorvarðardóttur (2002.) *Learning Icelandic*. (Teikningar Margrét E. Laxness.)

2 Orð í kassa 2

SKRIFA

Settu réttu orðin inn í rétta kassann

rúm	motta	skrifborð	speggill	sturta
vaskur	flísar	baðker	klósett	
geymsla	stígvél	hjól	ljós	bókahilla
þvottavél	þurrkari	ísskápur	gluggi	
eldavél	snúra	þvottur	stigi	kommóða
náttborð	mynd	sófi	teppi	sjónvarp

Rétt

Rangt

➤ 2 - LAUSN. Orð í kassa 2

Þessi mynd er úr bók eftir: Auði Einarsdóttur, Guðrúnu Theodórsdóttur, Maríu Garðarsdóttur og Sigríði Þorvarðardóttur (2002.) *Learning Icelandic*.
(Teikningar Margrét F. Laxness.)

Gott er að nota sjálflímandi gula miða til að merkja hluti í íbúð, heima eða í skólastofunni og kennari getur látið nemana merkja hluti í stofunni með gulum miðum. Það er skemmtilegur leikur.

Það skiptir miklu máli að allir fái þá miða til að nota. Til dæmis 5 gula miða eða fleira.

Og þá er gott fyrir kennara og nemana að skrifa þau orð sem hægt er að nota á kennslutöfluna. Til dæmis:

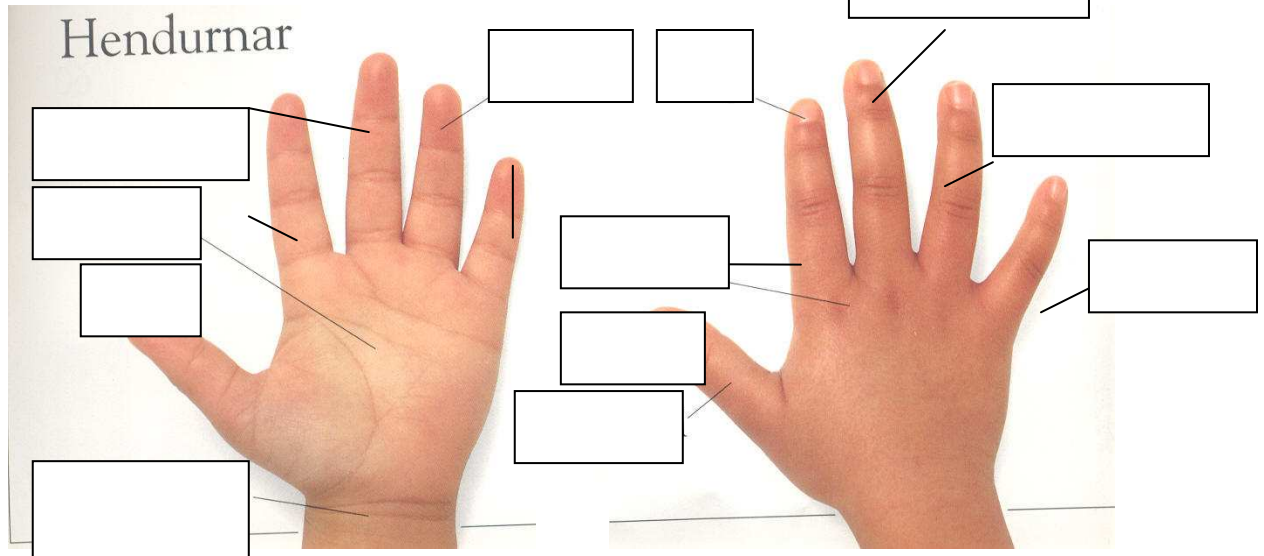
borð	stóll	teppi	hurð	bók	penni
ljós	gluggi	rúða	dúkur	kennaraborð	tölva
dyr	blýantur	mynd	bókahilla		

3 Orð í kassa 3

Settu réttu orðin inn í rétta kassann:

lófi fingur nögl hnúi þumall úlnliður
putti/puttar baugfingur langatöng vísifingur litli putti

4 Orð í kassa 4

Settu réttu orðin inn í rétta kassann:

enni eyra augabrún auga augnhár nef
hár nös munnur tennur kinn vör haka

Allt um mig

Andlitið

_____ Rétt	_____ Rangt
_____ Rétt	_____ Rangt

5 Orð í kassa 5

Settu réttu orðin inn í rétta kassann:

höfuð	bringa	andlit	bringa	öxl	háls	
bak	handleggur	olnbogi	magi	nafli	mjöðmtær	
hné	rass	fótleggur	ökli	hæll	hönd	fótur

II. Höfuð, herðar, hné og tær

Hlustaðu á, lestu ljóðið, prófaðu að syngja og dansa, æfðu framburð

Höfuð, herðar, hné og tær,
hné og tær
Höfuð, herðar, hné og tær,
hné og tær

Augu, eyru, munnur og nef.
Höfuð, herðar, hné og tær,
hné og tær.
Hnakki, kinnar, haka, háls,
haka, háls.

Hnakki, kinnar, haka, háls,
haka, háls.

Bringa, magi, bak og rass.
Hnakki, kinnar, haka, háls,
haka, háls.

Gott er koma með mikið af fötum í kennslustofuna og láta alla nemana koma upp að kennslutöflu og velja föt (til dæmis fjórar eða fimm flíkur) og segja hvaða flíkin heitir. Þetta er skemmtilegur leikur, með skemmtilegum nemum. Það má líka skrifa þau orð sem um ræðir á töfluna og nota síðan þessa vísu og syngja. Og einnig má endurtaka leikinn og þá með því að segja fyrir hvaða líkamshluta viðkomandi föt eru?

6 Stafaruna og skil á milli orða 1

Lestu stafarununa, settu strik á milli orða og skrifaðu orðin á línurnar fyrir neðan:
Eins og í fyrsta setningu:

„Góðandaginn“, „Égheiti Iwona“, „Hvað segir þú gott í dag?“, „Getur þú sagt mér hvar klósettið er?“, „Hvað sagðirðu?“, „Viltu talahægt og rólega?“, „Viltu endurtaka?“

7 Orð í kassa 6

Settu réttu orðin inn í rétta kassann:

borða

lesa

drekka

telja

lyfta

gráta

horfa

faðma

sópa

ýta

gefa

piggja

draga

Orð um athafnir

að

að

að

að

að

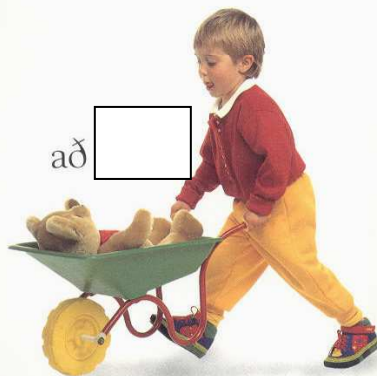

að

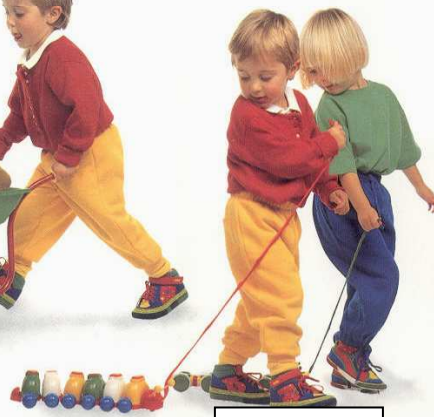

að

að

að

að

að

➤ 6 LAUSN. Stafaruna og skil á milli orða 1

„Góðan daginn.“ „Ég heiti Iwona.“ „Hvað segir þú gott í dag?“ „Geturðu sagt mér hvar klósettið er?“ „Hvað sagðirðu?“ „Viltu tala hægt og rólega?“ „Viltu endurtaka?“

_____ Rétt

_____ Rangt

8 Orð í kassa 7

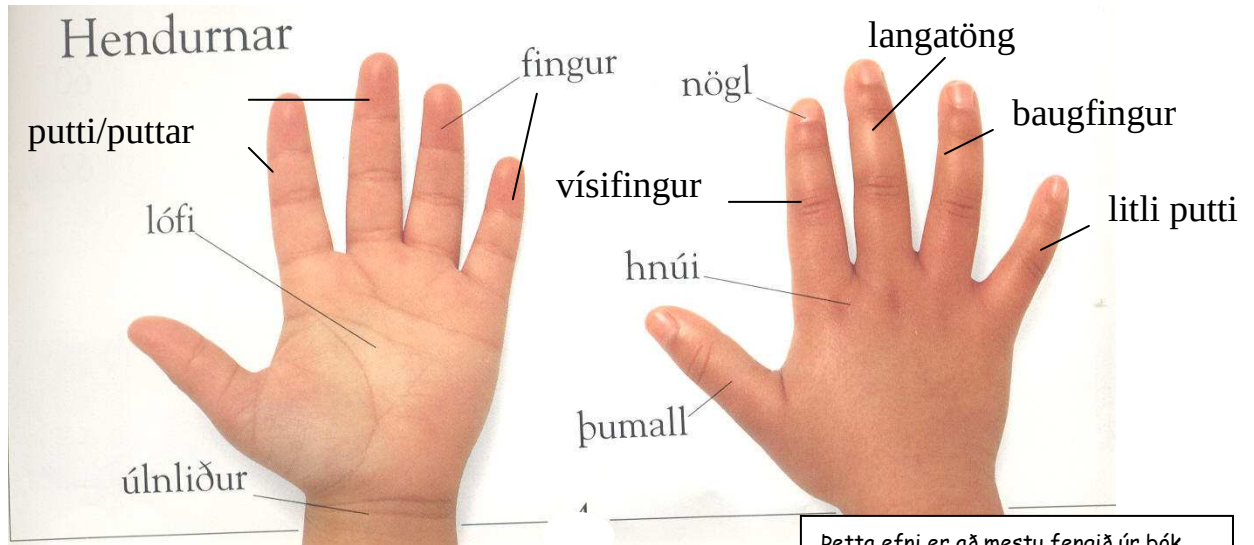
Settu réttu orðin inn í rétta kassann:

kalla tala hlusta sitja hvísla benda
standa kyssa hlæja brosa sofa liggja
hlaupa ganga bera skríða

_____ Rétt _____ Rangt

➤ 3 - LAUSN. Orð í kassa 3

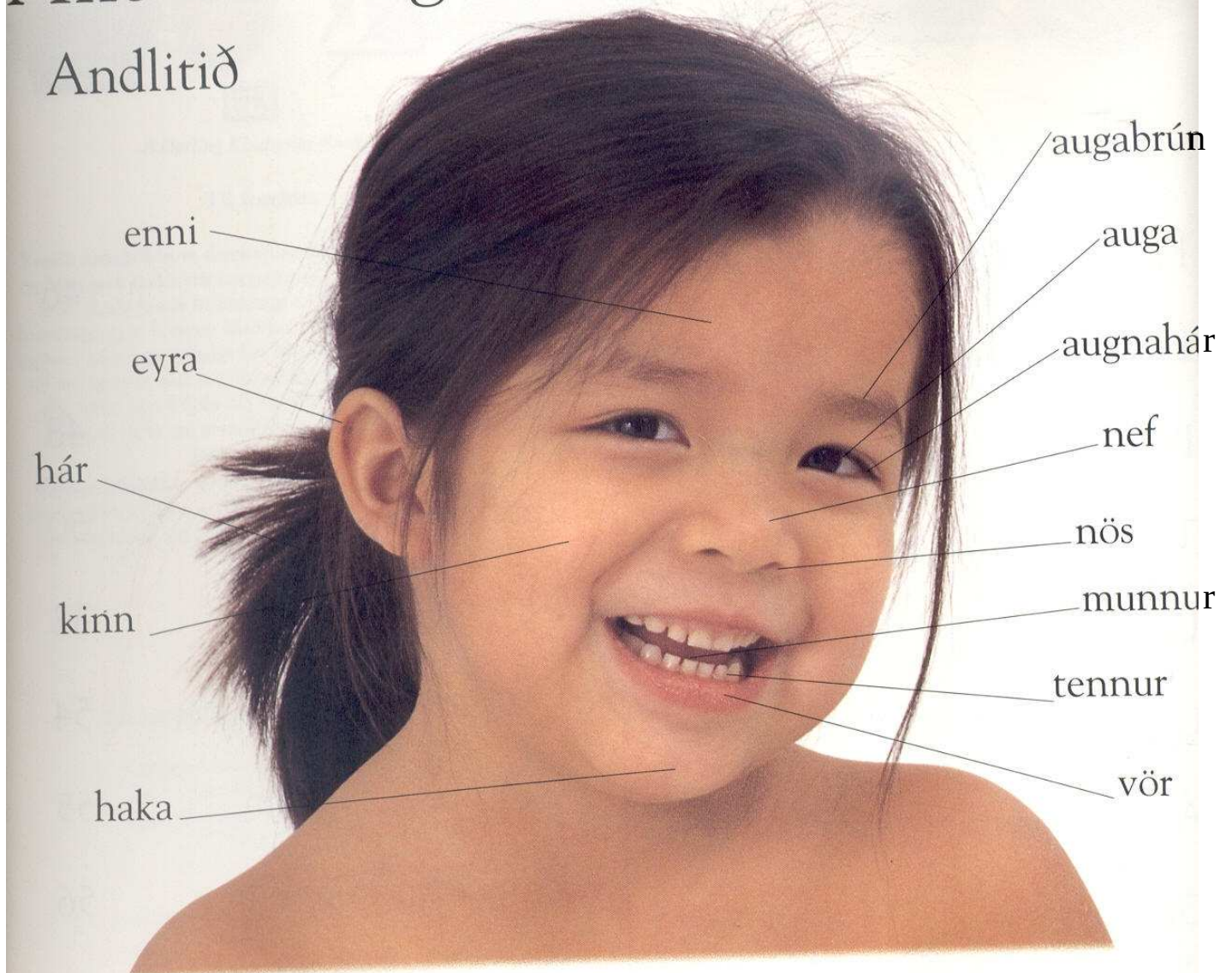

➤ 4 - LAUSN. Orð í kassa 4

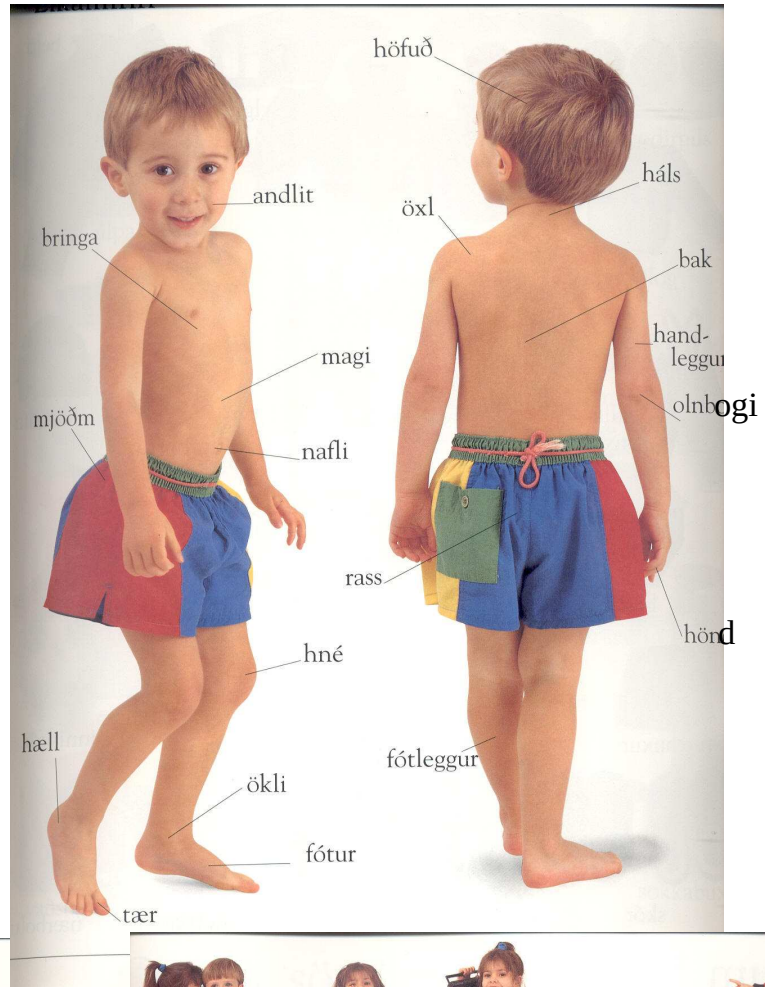
Þetta efni er að mestu fengið úr bók eftir Angela Wilkes. (1992.) Fyrsta orðabókin. (Ljósmyndir: Dave King og Tim Ridley, teikningar: Pat Thorne)

Allt um mig

Andlitið

Þessar myndir eru úr bók eftir Angela Wilkes. (1992.) Fyrsta orðabókin.
(Ljósmyndir: Dave King og Tim Ridley,
teikningar: Pat Thorne)

Orð um athafnir

Glæra

1

III. Íslenska stafrófið og framburður

Hér skiptir miklu máli að notast við tunguna og þjálf, æfa framburð á þessum hljóðum sem talað er um. Hvað þýðir orðið „innflytjendur“? Samsett úr:inn + flyt(ja) + end + ur

Glæra

2

2
Bókstafir
GUNNAR ÞORRI

- Í íslenska stafrófinu eru 32 bókstafir (36, ef 4 erlendir bókstafir eru taldir með):
- 13 bókstafir tákna sérhljóð: *a, á, e, i, í, o, ó, u, ú, y, ý, æ, ö* (auk þeirra tvíhljóðin *au, ei, ey*)
- Bókstafurinn *é* stendur fyrir samhljóðið *j* og sérhljóðið *e* = *je*
- 18 bókstafir tákna samhljóð: *b, (c), d, ð, f, g, h, j, k, l, m, n, p, (q), r, s, t, v, (w), x, (z), þ*

B,b = bé	F,f = eff	K,k = ká	P,p = pé	T,t = té	Þ,þ = þörn
C,c = sé	G,g = ge	L,l = ell	Q,q = kú	V,v = vaff	
D,d = dé	H,h = há	M,m = emm	R,r = err	W,w = tvöfalt vaff	
Ð,ð = eð	J,j = joð	N,n = enn	S,s = ess	Z,z = seta	

Nöfn bókstafa, það skiptir máli að segja bæði nöfnin og bera bókstafina rétt fram, en samhljóðar eru bornir fram öðruvísi en sérhljóð, þ.e. þeir heita ekki það sama og framburður þeirra segir til um, eins og er um sérhljóð og é. Mikilvægt er að geta sagt hvað stafirnir heita í nöfnum okkar, sérstaklega ef við heitum framandi nöfnum með annarri stafsetningu en venja er fyrir. Reyndar er sérhljóðum sameiginlegt og sumum samhljóðum að vera rödduð hljóð, þ.e. að barkarkýli í hálsi titrar þegar sérhljóð eru sögð og sum samhljóð. Mörg samhljóð eru mynduð í gómnum og munninum, á öðrum stöðum en sérhljóð og eru samsett hljóð (sjá næstu glærur.)

9 Hvernig er nafn þitt stafsett?

Til dæmis: Jón = joð ó enn

Hvernig er þitt nafn stafsett? (skrifaðu hvað stafirnir heita)

3

Sérhljóð

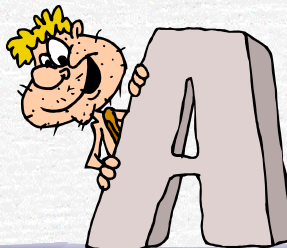
GUNNAR ÞORRI

➤ Íslenskan hefur 10 bókstafi fyrir 8 einhljóð:

➤ *A a, E e, I i, Í í, O o, U u, Ú ú, Y y, Ý ý, Ö ö*

➤ Dæmi:

➤ api, hafa, banna	➤ yfir, ylur, ys, yss
➤ lestur, segja	➤ ýta, ýlfur, ýsa
➤ inni, bið	➤ tölva, ör, svöng
➤ fífl, bíða, bíta	
➤ oft, svona, regnbogi	
➤ fundur, muna, tungl	
➤ fúll, þú, Úa	

Sérhljóðin i og í hafa sama framburð og y og ý, þess vegna eru bókstafirnir fleiri en hljóðin.

Ö er sjaldgæfur stafur í öðrum tungumálum, en Í, Ý og Ú er það líka.

Mikilvægt að æfa þessi hljóð.

4

Tvíhljóð

GUNNAR ÞORRI

➤ Tvíhljóðin hafa 7 ⁽¹⁰⁾ bókstafi (6 ⁽⁹⁾ hljóð):

Nokkur þeirra eru fátíð í öðrum evrópumálum

➤ *AU au, Á á, É é, EI ei* (stundum ritað *EY ey*), *Ó ó* og *Æ æ*,

➤ (Auk þess tvíhljóðast sérhljóðin *e, o* og *ö* þegar þau eru borin fram löng)

➤ Dæmi:

➤ austur, þau, auðvitað	➤ æst(ur), færa, æfa, æði, ævi, ætla
➤ ást, ás, ráða	➤ lesa, segir, drengur, lengi
➤ ég, éta, él	➤ oft, opna, ostur
➤ einn, meira	➤ örn, tölva, ör
➤ geyma, geymdi, gleyma, gleymdi, eyja	
➤ fólk, bók, ósk, ótrúlegt	

Hér er það ei og ey sem hafa sama framburð. Þess vegna eru bókstafirnir fleiri en hljóðin.

Á á - Ð ð - É é - Í í - Ó ó - Ú ú - Ý ý - Þ þ - Æ æ - Ö ö - Au

eru sérstakir íslenskir stafir sem tíðkast sjaldan í öðrum tungumálum. (Það er algjört aukaatriði að sérhljóðin *e, o* og *ö* eru tvíhljóð, þegar þau eru borin fram löng. Þannig að í raun má segja að tvíhljóðin séu 6 og 7 bókstafir.)

En það heyrir að *e, o* og *ö* eru lengri, vegna þess að dvalið er lengur við hljóðið þegar orðin eru sögð, eins og orðin: opna, ostur segir, drengur og örn, tölva. En það heyrir eima af öðrum hljóðum og þess vegna eru þessi hljóð tvíhljóð, eins og *ei* í segir og drengur og *u* í ostur og *a* í tölva og þess vegna segja margir talva.

5 Samhljóð GUNNAR ÞORRI

➤ Íslenskan hefur 18 bókstafi samhljóða (29 hljóð):

➤ *b, d, ð, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v, x, þ*

➤ Tvö samhljóð eru fátíð í öðrum evrópumálum

➤ Dæmi:

➤ núna, kenna, vanta, banki

➤ pottur, api, teppi

➤ rós, kerra, hrædd

➤ stór, kyssa, hissa

➤ tala, sitja, tunna, hita

➤ gata, sorg, regla, rigna, segja, saga

➤ hata, hvað, hjón, herra

➤ vondur, veður

➤ strax, vaxa

➤ jól, eyja

➤ kóngur, loksins, takk, þakka, taka

➤ þak, maraþon,

➤ lífa, allir, stelpa, piltur, hlaupa, öll

➤ íþrótt, þau

➤ mús, amma, mamma, svampur

http://www2.hu-berlin.de/bragi/b0/b0_framburður.htm
http://www2.hu-berlin.de/bragi/b5/b5stafir_og_hljod.htm#a
<http://www2.hu-berlin.de/bragi/index.htm>

Ð og Þ eru sérstakir

íslenskir stafir!

Samhljóðar eru ekki

alltaf eins í framburði.

Það fer mikið eftir tón og

merkingu, hvernig

framburður þeirra er.

Einnig skiptir máli hvort

tvöfaldur samhljóði er

skrifaður eða einfaldur.

Helsta heimildin við gerð

þessarar sýningar voru

vefsíður á þessum

slóðum:

Bragi. 18. september 2002.

6 ÍSLENSKIR STAFIR GUNNAR ÞORRI

Hvaða bókstafir eru alveg sér íslenskir?

❖ Á á [ouw]	Úr
❖ Ð ð [th] (aðregið = mjúkt)	Ás
❖ É é [ye]	Ýmir
❖ Í í [ee]	Eða
❖ Ó ó [oh]	Þorri
❖ Ú ú [oo]	Ég
❖ Ý ý [ee]	Æsir
❖ Þ þ [th] (fráblásið = hart)	Ís
❖ Æ æ [aye]	Ör
❖ Ö ö [u]	Óp
❖ Au [uau]	Ausa

Þetta eru sérstakir íslenskir stafir sem tíðkast sjaldan í öðrum tungumálum.

FRAMBURÐUR:

[ouw]

[th] (mjúkt)

[ye]

[ee]

[oh]

[oo]

[ee]

[th] (hart)

[aye]

[u]

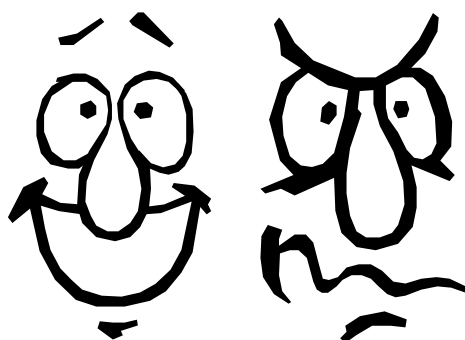
[uau]

Þessi hljóð þarf að æfa

vel og oft. Sjá æfingar

og verkefni á næstu

síðum.

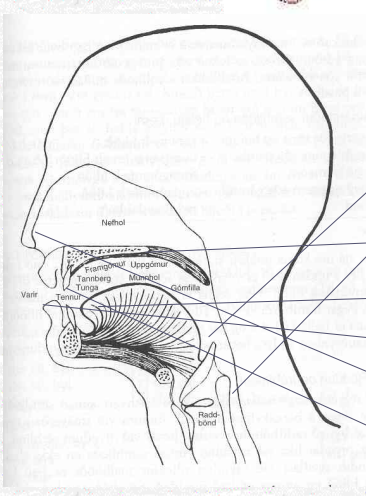

7

Talfæri

© Gunnar Þorri

Tunga og munnur

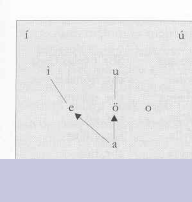

Tala og syngja

Talfærin eru mjög flókin (við notum líka lungu og maga)

- raddbönd
- háls
- gómur
- tunga
- varir (munnur)
- nef
- tennur

© Gunnar Þorri

Hér eru myndir teknar úr bókinni:

Sölvi Sveinsson. 2001. *Íslensk*

málsaga. Íðunn, Reykjavík.

8

Hvar verða hljóðin til í munni

© Gunnar Þorri

í
ú

i

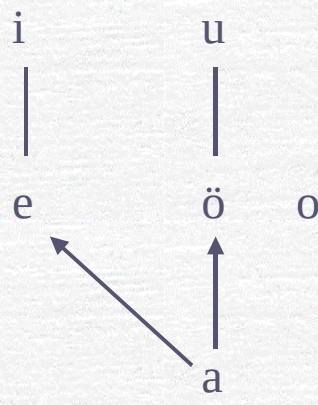
u

e

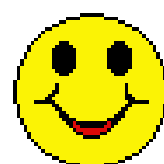
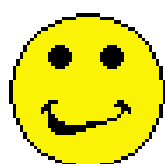
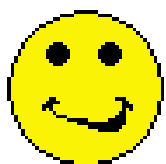
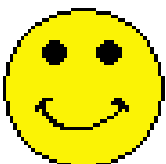
ö

a

o

A verður til lengst ofan í maga eða hálsi, en í og ú verða til framarlega í munni. Önnur hljóð verða til þar á milli.

9 Hvar verða hljóðin til í munni?

GUNNAR ÞORRI

í (ý) i (y) e é ei (ey) æ

á au

gleiður munnur

kringdur munnur

á au

kringdur munnur

Koss munnur

Tungan fremst

Tunga aftarlega í munni

g k j

n d t l s r þ ð x

Tungan til baka

Munnur lokaður

lokaðar varir

m b p v f

A myndast lengst ofan í maga eða í hálsi. Hér eru hljóðin kringd og ókringd (varirnar kringlóttar), og myndast á misjöfnum stöðum í háls og munn og víðar... Þessar myndir eru fengnar í: Sólborg Jónsdóttir og Þorbjörg Halldórsdóttir. (2002). *Íslenska: Lykill að starfinu. Námsefni fyrir erlent starfsfólk í heilbrigðisþjónustu.*

10 Hvernig verða samhljóð til?

GUNNAR ÞORRI

	Varahljóð	Tannhljóð	Gómhjóð
Lokhljóð	p, b	t, d	g, k
Önghljóð	f, v	þ, ð, s	j
Nefhljóð	m	n	
Sveifluhljóð		r	
Hliðarhljóð		l	
Öndunarhljóð			h

Úr bókinni: Sölvi Sveinsson. 2001. *Íslensk málsaga*. Iðunn, Reykjavík.

Lokhljóð eru mynduð með því að loka munn og opna aftur. Önghljóð er mynduð með því að loka næstum því munn, en ekki alveg. Nefhljóð er ekki hægt að segja með því að halda fyrir nefið, prófaðu bara að segja m-hljóðið eða n-hljóðið með því að halda fyrir nefið. Sveifluhljóð er myndað með því að sveifla tungunni hratt! Hliðarhljóð myndast í hlið munnsins, sérstaklega hart ell, sem er nýlegt í íslensku máli. Öndunarhljóð er hljóð sem erfitt er að staðsetja einhversstaðar sérstaklega og heyrir varla, eins og H (en h er oft borið fram sem gómhjóð, sérstaklega hart H, sem er borið fram sem KV).

Mismunandi áhersla

GUNNAR ÞORRI

- ✓ Í íslensku er áhersla alltaf fremst í venjulegu tali, þegar við fullyrðum eitthvað
- ✓ Það breytist ef við viljum segja annað, spurja eða grínast

Dæmi:

Mismunandi hljómfall: Finnst þér þetta ekki fallegt!

Finnst þér þetta ekki fallegt?

Í fyrra tilvikinu er sýnt aðdáunarhljómfall, í því seinna er undrun og spurn.

© Gunnar Þorri

Þetta efni er fengið úr bókinni: Talað mál eftir Margréti Pálsdóttur.

ÍSLENSKA STAFRÓFIÐ

GUNNAR ÞORRI

A Á B D, Ð E É
F G H I, Í J K.
L M N O, Ó og P
eiga þar að standa hjá.

R S T U, Ú V næst
X Y Ý, svo Þ Æ Ö.
Íslenskt stafróf er hér læst
í erindi þessi skritin tvö.

Gunnar Pálsson, Þórarinn Eldjárn

Hér vantar nokkra
bókstafi í stafrófið!
Hvaða stafir eru það?
(C), (Q), (W), (Z) og auk
þess tvíhljóðin.

Heimildir

GUNNAR ÞORRI

Bragi. 18. september 2002. http://www2.hu-berlin.de/bragi/b0/b0_framburdur.htm
http://www2.hu-berlin.de/bragi/b5/b5stafir_og_hljod.htm#a
<http://www2.hu-berlin.de/bragi/index.htm>. [Sótt 18. september 2002].

Jón Gíslason og Sigríður Dagný Þorvaldsdóttir. 1991. *Málnotkun. Íslenska fyrir útlendinga*. (9. prentun 2003). Málvísindastofnun Háskóla Íslands, Reykjavík.

Margrét Pálsdóttir. 1994. *Talað mál*. Mál og menning, Reykjavík.

Sólborg Jónsdóttir og Þorbjörg Halldórsdóttir. [Án árs]. *Íslenska: Lykill að starfinu. Námsfni fyrir erlent starfsfólk í heilbrigðisþjónustu*. Námsflokkar Reykjavíkur, Reykjavík.

Sölvi Sveinsson. 2001. *Íslensk málsga*. Iðunn, Reykjavík.

Auk þess eru nokkrar myndir sem eru fengnar með tölvu minni í gegnum Víðnetið stóra í veröldinni og víðar.

10 Símtal

Hlustið á, segið og æfið framburð, skrifið það sem vantar í samtalið og leiklesiði:

- Ég: Halló.
 Þú: Góðan daginn.
 Ég: Hvað heitir þú?
 Þú: Ég heiti
 Ég: Hvernig skrifar þú það, viltu stafa nafnið þitt fyrir mig?
 Þú:
 Ég: [ENDURTAKA OG SEGJA NAFNIÐ] Þakka þér fyrir. Bless.
 Þú: Takk sömuleiðis og bless.

11 Framburður hljóða. Æfingar

LESTUR, HLUSTUN OG TALAD MÁL

1	2	3	4	5
gra →	gras	gramur	gramsa	gramm
gre	gref	greni	grennd	gresja
gri	grip	gripur	grisja	grind
grí	grín	gríma	gríns	grísir
gro	grobba	grobba	grobba	grotna
gró	gró	Grótta	gróska	gróa
gru	grun	grund	gruna	grufla
grú	grús	grútur	grúska	grúa
grau	graut	grautar	grautur	gaur
græ	græn	græða	grænka	græska
grey	greyið	Greipur	gráta	grein
grö	gröf	grös	gröftur	grömm
grá	grár	Grýla	gráta	grét
gré	grét	Gréta	Grétar	grétu
gry	gryfja	grynna	grynningar	gryfjur
grý	grýta	grýttur	Grýla	grýlur

12 Mælt mál. Prófaðu að segja

Segðu/lestu þessar setningar, eftir að hafa hlustað á þær:

Gréta grettir sig og grætur.

Grísinn er grár og grimmur.

Hver grætur grikk?

Grasið er grænt og bara nokkur grömm.

Þorir þú að grafa nautið?

Gróu grunar að áin sé orðin mjög grunn.

IV. Sofðu unga ástin mín

Hlustaðu á, lestu ljóðið, prófaðu að syngja það og æfðu framburð

Sofðu, unga ástin mín,

- úti regnið grætur.

Mamma geymir gullin þín,

gamla leggi og völskrín.

Við skulum ekki vaka um dimmar nætur.

Það er margt, sem myrkrið veit,

- minn er hugur þungur.

Oft ég svarta sandinn leit

svíða grænan engireit.

Í jöklinum hljóða dauðadjúpar sprungur.

Sofðu lengi, sofðu rótt,

seint mun best að vakna.

Mæðan kenna mun þér fljótt,

meðan hallar degi skjótt,

að mennirnir elska, missa, gráta og sakna.

Sofðu unga ástin mín eftir Jóhann Sigurjónsson

13 Æfing. Íslenskir bókstafir

Skrifaðu orð sem hafa þessa bókstafi í íslensku máli og lestu upphátt!

Í = _____	ð = _____
í = _____	á = _____
ú = _____	ý = _____
Ú = _____	Gr = _____
ö = _____	Br = _____
Ö = _____	ll = _____
æ = _____	L = _____
Æ = _____	l = _____
þ = _____	rr = _____
Þ = _____	ff = _____

14 Framburður hljóðasambanda. Æfingar

LESTUR, HLUSTUN OG TALAD MÁL

Taktu eftir að **stutt sérhljóð** og **langt samhljóð** (*tvöfalt*) er **táknað með VC: td. epp í seppi eða yss í kyssa** (og þá eru skrifuð tvö samhljóð, *tvöfalt*), en **langt sérhljóð** og **stutt samhljóð** með **V:C td. is í kisa og et í seti. Það heyrir vel ef hlustað er eftir því hver mismunurinn er.**

Þegar tveir samhljóðar eru skrifaðir í íslensku er meginreglan sú að sérhljóðaatkvæðið á undan er stutt. Til dæmis hesturinn, setti, kyssa

Hlustið á orðin, undirstrikuðu hljóðin, skrifið viðkomandi hljóðasamband á rétta línu og orðin á strikið og segið orðin, lesið orðin og endurtakið oft, metið framfarir:

	VC:	V:C	orð
1. fir <u>r</u> a	_____	_____	_____
2. fi <u>t</u> a	_____	_____	_____
3. Ra <u>g</u> gi	_____	_____	_____
4. ra <u>k</u> i	_____	_____	_____
5. se <u>t</u> ti	_____	_____	_____
6. se <u>t</u> i	_____	_____	_____
7. ki <u>s</u> a	_____	_____	_____
8. ky <u>s</u> sa	_____	_____	_____
9. li <u>t</u> a	_____	_____	_____
10. li <u>f</u> a	_____	_____	_____

SKRIFA

15 Auðveldari íslensk hljóð

ÆFÐU ÞIG AÐ LESA ORÐIN, eftir að hafa hlustað á þau. Endurtaktu aftur og aftur:

grafa	krafa	skrafa			
blaut	braut	graut	skraut		
beið	greið	leið	seið	skeið	skreið
brá	frá	grá	hrá	krá	strá
ör	örn	örva	örfoka	öfgar	öflug
GGGrrríííssinnnnnn	eeerrr	gggrrrráááárrrr.	→ Grísinn er grár.		
GGGrrraaaaasssiíiððð	eeerrr	gggrrrææææænnnttt.	→ Grasið er grænt.		

Hér er gáta, spurning (og svar) sem þú getur spurt næsta mann!

GÁTA?

SPURNING?

Hver er sá veggur víður og hár,
vænum settum röndum,
gulur, rauður, grænn og blár,
gerður af meistarahöndum?

Regnboginn

16 Orðapúsl 1

Búðu til setningar með þessum orðum og mundu að setningar (málsgreinar) byrja oftast á stórum staf og enda á punkti. Eins og í fyrsta dæmi:

unga	Sofðu	ástin	mín.
------	-------	-------	------

Sofðu unga ástin mín.

mín	frábær.	er	Tölván
-----	---------	----	--------

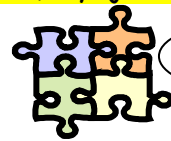
er	Regnboginn	fallegur.
----	------------	-----------

nemandi.	er	Ég
----------	----	----

kennari.	Þú	ert
----------	----	-----

Kennarinn	okkur	íslensku.	kennir
-----------	-------	-----------	--------

læra	Ég	íslensku	vil
------	----	----------	-----

SKRIFA

Púsla saman orðum

➤ 13 - LAUSN. Skrifu og lesu orð með íslenskum bókstöfum

Mörg önnur orð eru hugsanleg

Í = Ísland	ð = eða, eðal, aðal
í = ís, íbúi	á = ás, ánægð(ur)
ú = armbandsúr, nýbúi	ý = ýmist, ýmsir, ýlfur
Ú = Úsbeki, Úlla	Gr = Greinir. Gras. Gráta.
ö = öreigi, öll, öl, ömurlegt, ökli	Br = Brauð. Brandur.
Ö = Örn, Örnólfur	ll = áll, ell, gull, öll.
æ = æð, æði, æska, æsingur	L = Lísu, Laufey, Lúlli.
Æ = Æska, Æsa,	l = lítil, mál, land, lesa.
þ = þora, þorra, þorn, þyrnir	rr = Þorri, Orri, arra, urra
Þ = Þyrnirós, Þorri, Þorkell, Þór	ff = eff, offara,

➤ 14. - LAUSN. Framburður hljóðasambanda.

	VC:	V:C	orð
1. firra	irr		firra
2. fita		it	fita
3. Raggi	agg		Raggi
4. raki		ak	raki
5. setti	ett		setti
6. seti		et	seti
7. kisa		is	kisa
8. kyssa	yss		kyssa
9. lita		it	lita
10. lifa		if	lifa

17 Orðapúsl 2

Raðaðu þessum orðum í rétta setningu:

heiti Ég Kertasníkir.

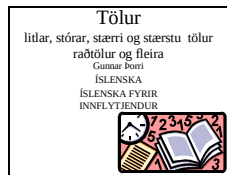
vil tala íslensku. Ég

auðvelt Íslensku er að læra svona.

Íslenska tungumál. skemmtilegt er

Glæra

1

V.

Tölustafir

Glæra

2

GUNNAR ÞORRI

Tölur

0 = núll
 1 = einn, ein, eitt
 2 = tveir, tvær, tvö
 3 = þrír, þrjár, þrjú
 4 = fjórir, fjórar, fjögur
 5 = fimm
 6 = sex
 7 = sjö
 8 = átta
 9 = níu
 10 = tíu

2

Mundu að það fer eftir

málfræðilegu kyni fylgiorðsins

hvaða mynd orðsins er notuð,

dæmi:

einn karl

ein kona

eitt barn

Glæra

3

GUNNAR ÞORRI

Litlar tölur

11 = ellefu
 12 = tólf
 13 = þrettán
 14 = fjórtán
 15 = fimmtán
 16 = sextán
 17 = sautján
 18 = átján
 19 = níttján
 20 = tuttugu

Hvað kemur síðan á eftir

tuttugu?

Tuttugu og einn

tuttugu og tveir

osfrv...

18 Kennitala

Ef einhver spyr þig: **Hver er kennitalan þín?** Kennitala er alltaf 10 tölustafir.
Hvað er þitt svar? Athugaðu að kennitala segir hvenær þú ert fædd/ur.

TIL DÆMIS: 241201-7329 = tveir fjórir einn tveir núll einn sjö þrír tveir níu

TÖLUSTAFIR: _____

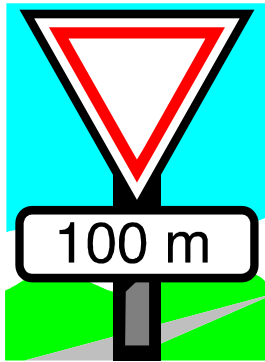
BÓKSTAFIR: _____

Glæra

4

GUNNAR ÞORRI

Stærri tölur

30 = þrjátíu
35 = þrjátíu og fimm
40 = fjórtíu
41 = fjórtíu og einn
50 = fimmtíu
60 = sextíu
70 = sjötíu
80 = áttatíu
90 = nítíu
100 = (eitt) hundrað
200 = tvö hundruð
500 = fimm hundruð
1000 = (eitt) þúsund

4

Glæra

5

GUNNAR ÞORRI

Stærstu tölurnar

100.000 = (eitt) hundrað þúsund
200.000 = tvö hundruð þúsund
1000.000 = (ein) milljón
2000.000 = tvær milljónir
255 = tvö hundruð fimmtíu og fimm
257 = tvö hundruð fimmtíu og sjö
3250 = þrjú þúsund tvö hundruð og fimmtíu
1800.000 = ein milljón og átta hundruð þúsund
1000.000.000 = (einn) milljarður

5

Svo eru til óteljandi margar
tölur!

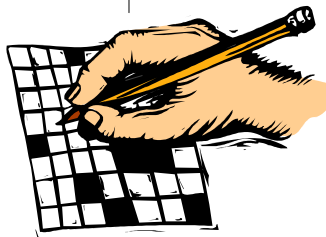
Glæra

6

GUNNAR ÞORRI

Beyging töluorða

	kk.	kvk.	hk.		kk.	kvk.	hk.
nf.	einn	ein	eitt	nf.	tveir	tvær	tvö
pf.	einn	eina	eitt	pf.	tvo	tvær	tvö
pgf.	einum	einni	einu	pgf.	tveim(ur)	tveim(ur)	tveim(ur)
ef.	eins	einnar	eins	ef.	tveggja	tveggja	tveggja

6

Glæra

7

GUNNAR ÞORRI

Beyging töluorða

framhald

	kk.	kvk.	hk.		kk.	kvk.	hk.
nf.	þrír	þrjár	þrjú	nf.	fjórir	fjórar	fjögur
pf.	þrjá	þrjár	þrjú	pf.	fjóra	fjórar	fjögur
pgf.	þrem(ur)	þrem(ur)	þrem(ur)	pgf.	fjórum	fjórum	fjórum
ef.	þriggja	þriggja	þriggja	ef.	fjögurra	fjögurra	fjögurra

Glæra

8

Raðtölur

1. = fyrsti	10. = tíundi	30. = þrítugasti
2. = annar	11. = ellefti	40. = fertugasti
3. = þriðji	12. = tólfti	50. = fimmtugasti
4. = fjórði	13. = þrettándi	60. = sextugasti
5. = fimmti	14. = fjórtándi	70. = sjötugasti
6. = sjötti	15. = fimmtándi	80. = áttugasti
7. = sjöundi	16. = sextándi	90. = nítugasti
8. = áttundi	17. = sautjándi	100. = hundraðasti
9. = níundi	18. = átjándi	1000. = þúsundasti
	19. = nítjándi	2000. = tvö þúsundasti
	20. = tuttugasti	

Taktu eftir punktinum á eftir tölunni! Sá punktur gerir töluna að raðtölu! Mjög algengt að sé notað í dagsetningum, eins og: 12. janúar. Og hvað kemur síðan á eftir 20. tuttugasti? Tuttugasti og fyrsti = 21. tuttugasti og annar = 22. osfrv.

19. verkefni. Hvaða tölustafir eru þetta?

Skrifaðu númerið á línurnar, hlustaðu á tölustafina og lestu:

a) Tveir = _____	g) Eitt þúsund fjögur hundruð og fjórir = _____
b) Tuttugu = _____	h) Ein milljón og sex hundruð þúsund og fimm = _____
c) Þrjátíu og sjö = _____	i) Einn milljarður fjögur hundruð og sautján = _____
d) Nítjándi = _____	j) Fimmtíu og sex = _____
e) Hundrað sjötíu og þrír = _____	k) Sextíu og níu = _____
f) Átján = _____	l) Átjándi = _____

➤ 16 og 17 - LAUSN. Setningapúsl 1 og 2

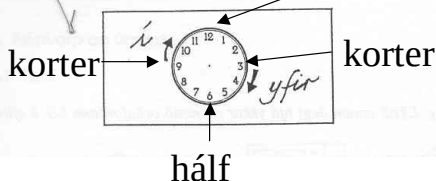
Sofðu unga ástin mín. Tölvan mín er frábær. Regnboginn er fallegur. Ég er nemandi. Þú ert kennari. Kennarinn kennir okkur íslensku. Ég vil læra íslensku. Ég heiti Kertasníkir. Ég vil tala íslensku. Íslensku auðvelt að læra svona. Íslenska er skemmtilegt tungumál.

_____ Rétt _____ Rangt

VI. Klukkan

Hvað er klukkan?

Klukkan / Hún er nákvæmlega (akkúrat, á slaginu) tólf

Hvað er klukkan núna?

Klukkan hvað byrjar
kennslutíminn?

Hvenær er tíminn búinn?

Hvað er klukkan?

Hvað er klukkan? Geturðu sagt mér hvað klukkan er?

eitt

tvö

þrjú

Hún er þrjú

Klukkan er hálf eitt

Klukkan er hálf tvö

Klukkan / Hún er tíu mínútur í þrjú

Klukkuna / Hana vantar tíu mínútur í þrjú

Klukkan / Hún er fimm mínútur yfir tólf

Klukkan / Hún er fimm mínútur gengin í eitt

Klukkan / Hún er korter (fimmtán mínútur) yfir tíu

Klukkan / Hún er korter (fimmtán mínútur) gengin í ellefu

Klukkan / Hún er rúmlega tólf

Klukkan / Hún er tæplega (alveg að verða) tólf

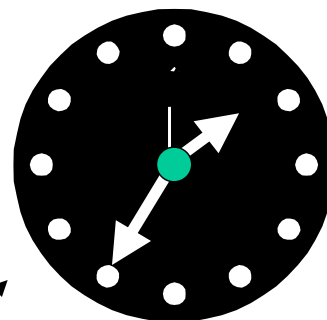
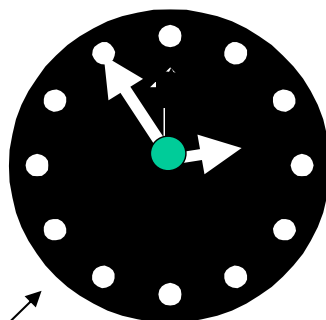
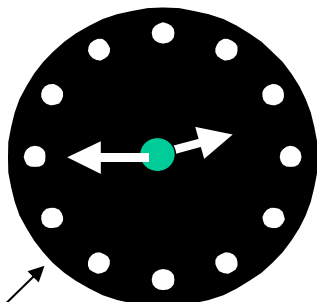
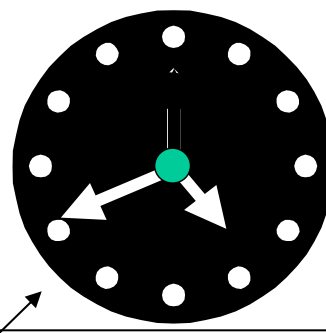
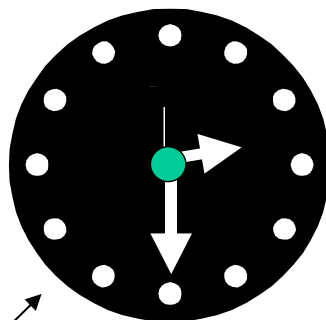
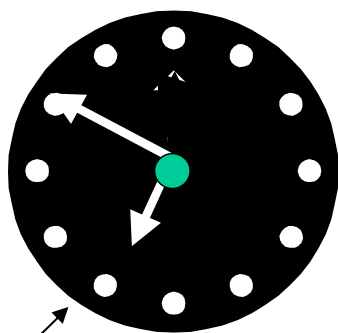
Þessi síða um klukkumár er úr bók eftir Jón Gíslason og Sigríður Dagný Þorvaldsdóttir. (2003.) *Málnotkun. Íslenska fyrir útlendinga*.

20 Hvað er klukkan?

Hvað er klukkan? Klukkan er ...

Skrifaðu í kassana:

Rétt

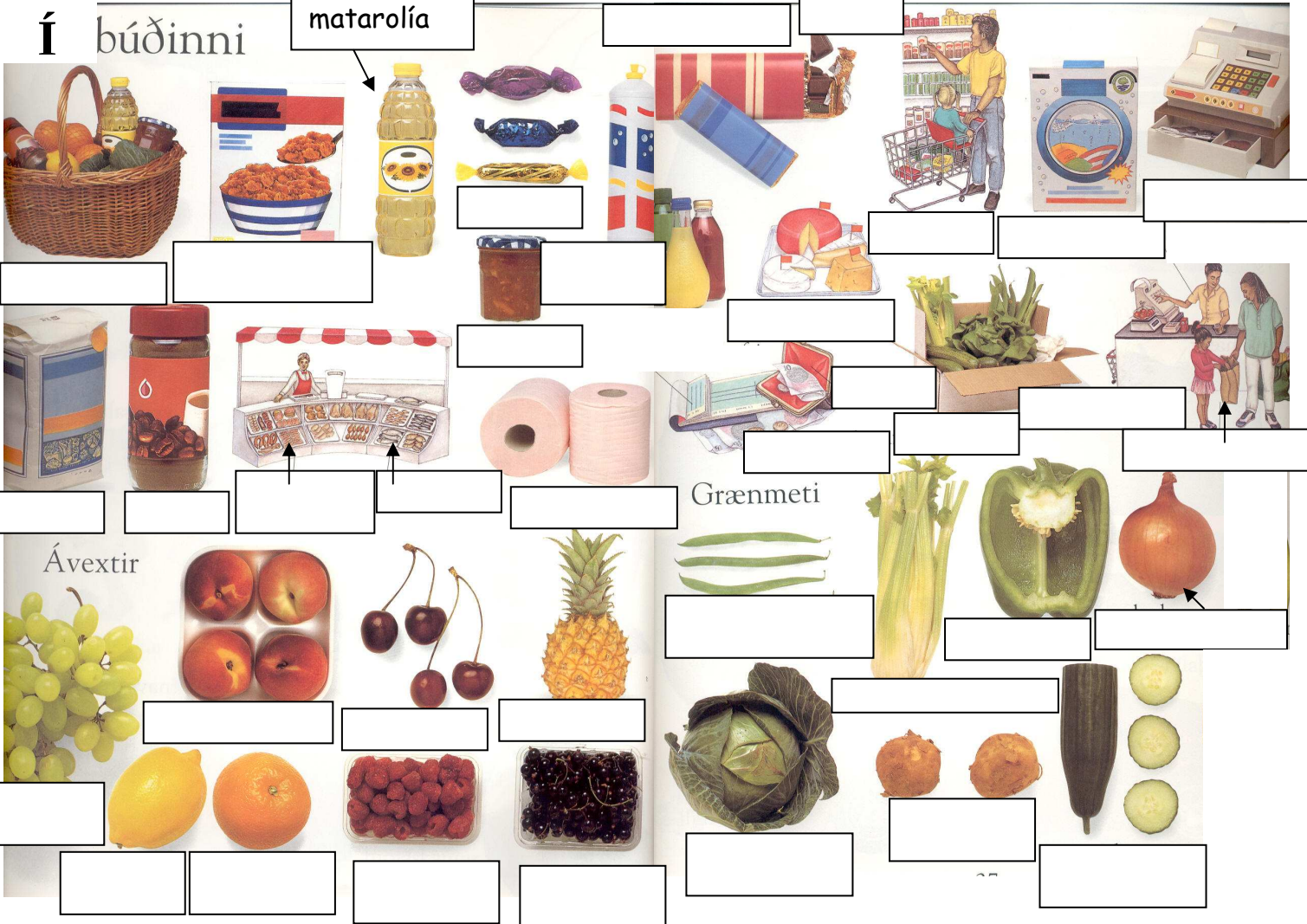
Rangt

21 Orð í kassa 8

matar	×	líla	sælgæti	uppvottalögur	sulta	ferskjur	dósir	
innkaupakarfa			morgunkorn	kjöt	hveiti	fiskur	kaffi	klósettrúllur
kirsuber		súkkulaði	flöskur	hjólaakarfa	ananas	hindber		sólber
appelsína		sítróna	vínber	hindber	ostur	þvottaefni		budda
afgreiðslukassi			gúrka	afgreiðsluborð	innkaupapoki			peningar
grænar	baunir	blaðselja	paprika	laukur	hvítkál			kartöflur

Í búðinni

matarolía

22 Orðaleikur

Bættu sk ... framan við ... óli og úr verður skóli

Bættu skr ... framan við ...eyta og úr verður _____

Bættu s ... framan við ...unna og úr verður _____

Bættu sk ... framan við ...essa og úr verður _____

Bættu sk ... framan við ...ip og úr verður _____

Bættu s... framan við ...andur og úr verður _____

Bættu s... framan við ...und og úr verður _____

_____ Rétt _____ Rangt
_____ Rétt _____ Rangt

➤ 19 - LAUSN:

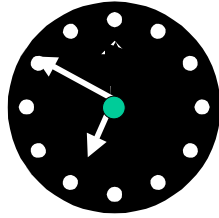
- a) 2
- b) 20
- c) 37
- d) 19.
- e) 173
- f) 18

- g) 1404
- h) 1600005
- i) 1000000417
- j) 56
- k) 69
- l) 18.

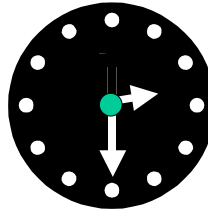
➤ 20 - LAUSN:

Hvað er klukkan?

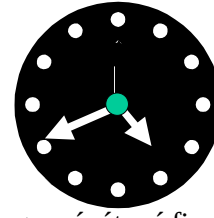
Klukkan er ...

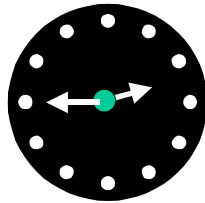
Tíu mínútur í sjö

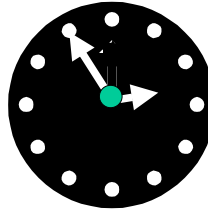
Hálf þrjú

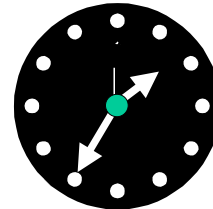
Tuttugu mínútur í fimm

Klukkan er korter í þrjú

Fimm mínútur í þrjú

Tuttugu og fimm mínútur í tvö

Spurningar um tíma og hátíðir

ÍSLENSKA FYRIR INNFLYTTJENDUR

7

Tími

- ◆ Hvað er klukkan?
- ◆ Hvaða dagur er í dag?
- ◆ Bíddu aðeins!
- ◆ Andartak
- ◆ Viltu bíða?
- ◆ Veistu hvenær íslensku tíminn byrjar?
- ◆ Til hamingju með afmælið!
- ◆ Gleðileg jól
- ◆ Gleðilega páska

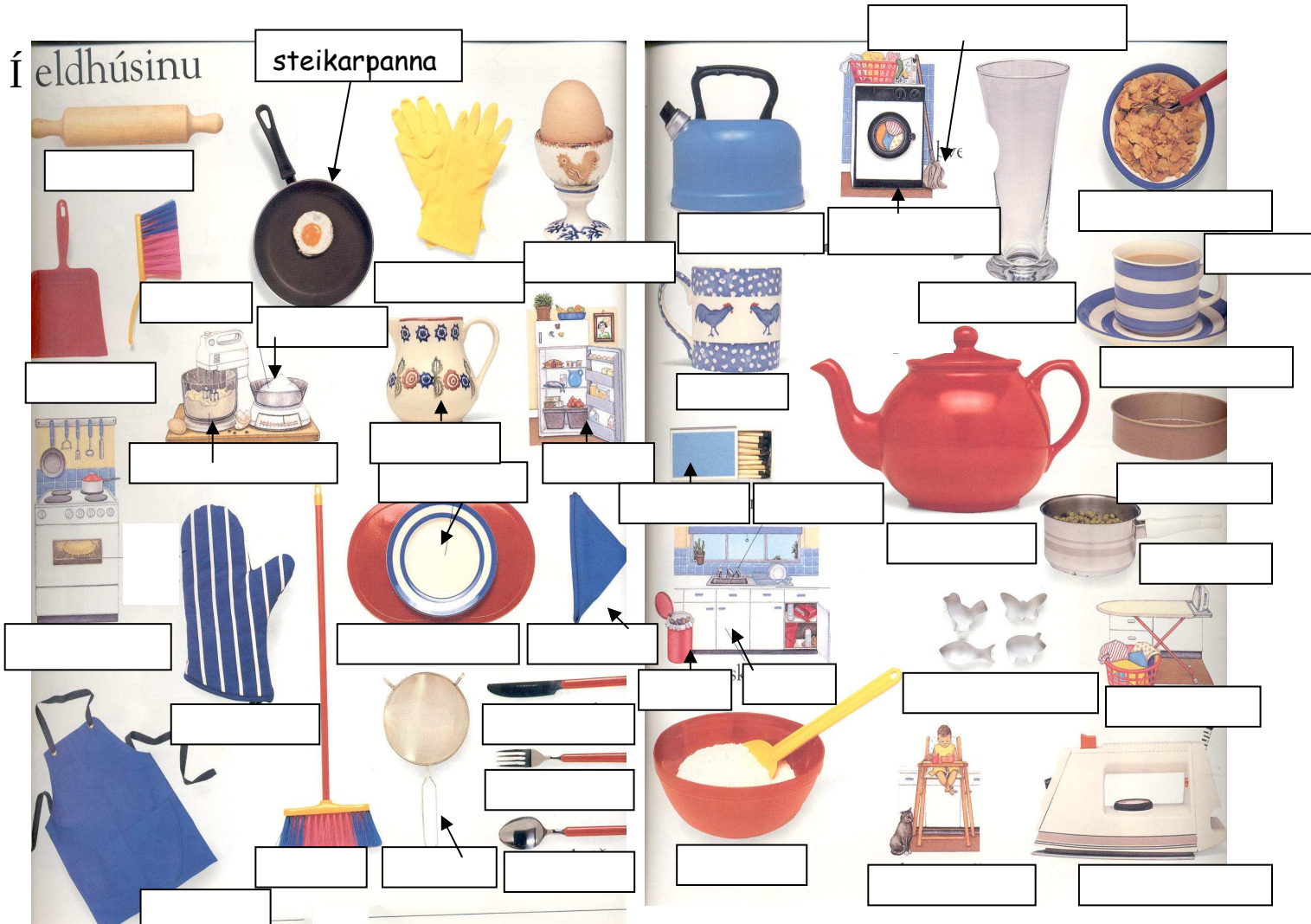
➤ 22 - LAUSN. ORÐALEIKUR

- Bættu sk ... framan við ... óli og úr verður skóli
- Bættu skr ... framan við ...eyta og úr verður skreyta
- Bættu s ... framan við ...unna og úr verður sunna
- Bættu sk ... framan við ...essa og úr verður skessa
- Bættu sk ... framan við ...ip og úr verður skip
- Bættu s... framan við ...andur og úr verður sandur
- Bættu s... framan við ...und og úr verður sund

23 Orð í kassa 9

steikanna	eggjabíkar	gúmmíhanskar		kökukefli	handsópur	
fægiskúffa	skálarvog	hrærivél	kanna	kæliskápur		
diskur	diskamotta	munnpurrka		skeið	hnífur	
gaffall	eldavél	ofn	kústur	sía	hitaketill	þvottavél
glas	þvegill	matarskál	bolli	undirskál	kökuform	
teketill	skaftpottur	eldspítur		vaskur		
krús	skápur	ruslafata	smákökumót		straujárn	vaskur
straubretti	skál	barnastóll	krús	ísskápur/kæliskápur		

24 Stafaruna og orð 2

Maðungisti í gamalli höll Á miðnætti fór hann fram á gang og mætti þar hallardraugnum, „Uhuu“ sagði draugurinn, „Ég hef búið hér í 300 ár“, „Það var gott“ sagði maðurinn, „Þá getur þú kannski sagt mér hvar klósettið er?“

_____ Rétt	_____ Rangt
_____ Rétt	_____ Rangt

➤ 21 og 23 - LAUSN. Orð í kassa 8 og 9

Í kjörbúðinni

Í eldhúsinu

Þetta efni er fengið úr bók eftir Angela Wilkes. (1992.) Fyrsta orðabókin. (Ljósmyndir: Dave King og Tim Ridley, teikningar: Pat Thorne)

VII. Peningar

HLUSTA, LESA OG SVARA VERKEFNINU

Peningar á íslensku eru krónur (króna). Við þurfum að telja krónurnar okkar þegar við förum í búð og safna peningum með vinnu og í banka. Við tölum um kall, þegar við stytum mál okkar, eins og hundrað kall = eitt hundrað krónur, eða þúsund kall = eitt þúsund krónur. Og við notum punkta til að skilja í sundur einingar, eins og 17.493 kr., sem er sautján þúsund fjögur hundruð nítíu og þrjár krónur eða 17. júní, sem er sautjándi júní sem er þjóðhátíðardagur Íslendinga. Við notum í dag mikið kreditkort og debetkort, til að borga með peningum, en við þurfum að vita hvernig á að segja og skilja hvað hlutirnir kosta.

25. verkefni. Peningar

Skrifaðu tölurnar með bókstöfum, eins og í fyrsta dæminu:

5049 kr. = Fimm þúsund fjórtíu og níu krónur

130 kr. = _____

4.723 kr. = _____

866 kr. = _____

17.754 kr. = _____

376.564 = _____

1.598.000 = _____

☐ Rétt ☐ Rangt

➤ 24 - Lausn. Stafaruna og orð

Maður gisti í gammalli höll. Á miðnætti fór hann fram á gang og mætti þar hallardraugnum. „Uhuu“ sagði draugurinn: „Ég hef búið hér í 300 ár.“ „Það var gott“ sagði maðurinn „þá getur þú kannski sagt mér hvar klósettið er?“

➤ 25 - LAUSN. Peningar

5049 kr. = Fimm þúsund fjórtíu og níu krónur
 130 kr. = Hundrað og þrjátíu krónur
 4.723 kr. = Fjögur þúsund, sjö hundruð tuttugu og þrjár krónur
 866 kr. = Átta hundruð sextíu og sex krónur
 17.754 kr. = Sautján þúsund, sjö hundruð fimmtíu og fjórar krónur
 376.564 = Þrjú hundruð sjötíu og sex þúsund fimmm hundruð sextíu og fjórar
 1.598.000 = Ein milljón, fimmm hundruð nítíu og átta þúsund

VIII. Andheiti

Tvö orð gagnstæðrar merkingar eru oft nefnd andheiti. Þó er mjög mismunandi út frá hverju andstæðan er hugsuð, samhengi og því getur sama orðið myndað andheiti með ýmsum orðum.

Dæmi um andheiti:

svartur ≠ hvítur
 svartur ≠ bjartur
 mjór ≠ breiður
 oft ≠ sjaldan
 oft ≠ aldrei
 vel ≠ illa
 góðmenni ≠ illmenni
 engill ≠ ári, skratti, djöfull
 engill ≠ djöfull
 sólskin ≠ rigning
 sólskin ≠ myrkur
 jökull ≠ eldfjall
 spurning ≠ svar
 dreyma, sofa, sofandi, draumur ≠ vaka, vakandi
 andi, sál, líf, ævi ≠ dauði, andlát, drep, bani
 gamall/gömul, elli ≠ æska, ung/ur
 andheiti ≠ samheiti
 heitt ≠ kalt
 lesa ≠ hlusta, skrifa
 ljós ≠ myrkur
 sammála ≠ ósammála
 rétt ≠ rangt, vitlaust
 gott, góð/ur ≠ vont, vond/ur, slæm/ur/t
 heimaland, föðurland ≠ útlönd, erlent ríki
 móðurmál ≠ útlenska, erlent tungumál
 innfæddur ≠ nýbúi, innflytjandi, landnemi ≠ ferðamaður, túristi ≠ erlendur maður, útlendingur
 farandverkamaður ≠ alþjóðlegt fyrirtæki
 einkaeign ≠ sameign
 einstaklingur, persóna ≠ hjón ≠ hjónaefni, kærustupar ≠ einhleypingur
 samhengi, merking, þýðing ≠ samhengisleysi, rugl, bull, merkingarleysi, þýðingarleysi
 skilja ≠ misskilja ≠ sameina
 eldavél ≠ ísskápur
 Komdu sæl/I ≠ Vertu sæl/I
 slæmur, vondur, illur ≠ góður, frábær, indæll, yndislegur
 tala, syngja ≠ þegja, halda kjafti

43. síďa

IX. Margræð orð

Fjölmörg orð tungumálsins hafa fleiri en eina merkingu. Slík orð eru nefnd margræð. Margræðum orðum er skipt í fjóra flokka.

1. Orð, sem eru eins í framburði, en mismunandi að uppruna og stafsetningu.

Dæmi :

leiti	= hæð =	
	= hluti =	leyti
fíll	= landdýr =	
	= fugl =	fýll
hilling	= sjónvilla =	
	= eiðtaka =	hylling
	(hollusta)	

kviða	= kvæði =	
	= kast =	hviða
tína	= safna =	
	= glata =	týna
reyta	= rífa upp =	
	= erta =	reita

2. Orð, sem hljóma eins, eru stafsett eins, en eru mismunandi að uppruna. Dæmi:

kviður	= líkamshluti kviður, magi
	= e. k. dómur
mar	= sjór mar
	= áverki á húð
mál	= tungumál
	= mælir
	= glas o. fl.

röst	= vegalengd röst
	= straumur
fell	= hæð fell
	= skinn

3. Orð, sem eru eins að hljómi, uppruna og stafsetningu. Dæmi:

háls	= líkamshluti háls
	= hæð
hamar	= klettur hamar
	= verkfæri
sund	= íþrótt sund
	= bil á sjó landakorti

rönd	= brún rönd
	= skjöldur
garður	= garður með trjám og blómum
	= afgirt svæði

4. Orð, sem hafa tvær gagnstæðar merkingar. Andræð orð. Dæmi:

hljóð	= e. k. hávaði, tónn
hljóð	= þögn
fóstri	= fóstlandi
fóstri	= fóstur
skjómi	= rökkur
skjómi	= ljómi

henda	= grípa
henda	= kasta
fá	= afhenda
fá	= taka við
hægt	= vel mögulegt að framkvæma
hægt	= ekki hratt, næstum kyrr

Vegna margræðni getur oft orðið til MISSKILNINGUR.

Þetta námsefni er að mestu fengið úr bókinni: *Bókmenntir og málfræði* eftir Guðmund Sæmundsson frá 2004. Og var einnig að finna á Netinu (23. apríl 2005) á slóðinni: <http://www.ismennt.is/not/gsaem/islfrh.htm>

➤ 26 - LAUSN. Orð í kassa 10

Andstæður

Þetta efni er fengið úr bók eftir Angela Wilkes. (1992.) Fyrsta orðabókin. (Ljósmyndir: Dave King og Tim Ridley, teikningar: Pat Thorne)

27 Tjáning með hreyfingu

LESTU EÐA LEIKTU EÐA ÚTSKÝRÐU MEÐ HREYFINGU

Horfðu á kennarann og gerður eins, eftir þessu,
veljið þær athafnir sem henta á hverjum stað:

Svona athafnir eru ólíkar eftir menningarsvæðum og menningarvenjum,
þess vegna er nauðsynlegt að þjálfá þessa menningarfærni jafnt og þétt við öll tækifæri

Upp, upp, upp, niður, niður, niður

Komdu sæl(l), halló, hæ, bless, bless, bæ, sjáumst, heyrumst, vertu sæl(l)

Fitjaðu upp á trýnið (nefið), settu stút á munninn og brostu (brosa)

Sofa, vakna, hlaupa á staðnum, ganga, liggja á maga, liggja á baki,

sitja, skríða, velta sér, gapa, spila á hljóðfæri eða syngja

lesa, skrifa, hlusta, horfa á sjónvarp, bíða eftir flugvél, strætó, rútu eða leigubíl

borða, gefa blóm, til hamingju með verðlaunin, með afmælið, heilsa, kveðja (vinka)

X. Samheiti

Samheiti eru þau orð, sem hafa sömu eða næstum því sömu merkingu. Engin tvö orð hafa nákvæmlega sömu merkingu, þýðingu eða samhengi. Orð eru kölluð samheiti, ef merking þeirra vísar til sama hlutar, þ.e. ef hugtakið er hið sama, þótt gildið eða matið á hlutnum sé annað, og merki þess vegna ekki alveg nákvæmlega það sama.

Samheitum má skipta í þrjá flokka:

1. Mismunandi stíll

Hestur er oft í gömlu skáldmáli á íslenskunefndur fákur, jór, mar. Slík orð, sem einkenna skáldamál, eru mjög algeng í fornum kveðskap, t.d. dróttkvæðum. Orrusta er þar nefnd boð, gunnr, hildir. Þó að nútíðarskáldamál sé ekki eins frábrugðið daglegum stíl að orðavali, má þó finna þar fjöldann allan af orðum sem sneitt er hjá í daglegu tali. Mörg slík orð eru erfð úr fornu skáldmáli. Dæmi:

Þannig er stúlka oft nefnd fljóð, víf, snót, sprund.
Sólin heitir sunna og eygló. O.s.frv.

2. Misjafnt gildismat

Málið hefur yfir að ráða fjölmörgum orðum, sem hafa mismunandi geðþekkan blæ, þó að merking þeirra sé söm að öðru leyti. Hér verða sýnd nokkur dæmi þess:

éta $\cong$ borða
strákur $\cong$ drengur
stelpa $\cong$ telpa $\cong$ stúlka
brók $\cong$ buxur
löpp $\cong$ fótur
haus $\cong$ höfuð

3. Mismunandi mikið

Það er algengt fyrirbrigði, að eitt orð kveður fastara á en annað, þó að merking þeirra sé söm að öðru leyti. Dæmi:

snotur $\cong$ fallegur $\cong$ fríð $\cong$ fagur
ófríður $\cong$ ljótur
heimskingi $\cong$ fífl
lasinn $\cong$ veikur $\cong$ sjúkur
hríð $\cong$ bylur
afbrot $\cong$ glæpur

Mikilvægt er að nota orðabækur og bókmenntir til að finna samheiti og andheiti, merkingu og margræðni.

28 Samheiti og andheiti

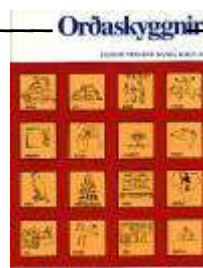
Algeng orð og orðasambönd

Hér eru talin upp mörg orð. Notaðu orðabók við þau orð sem þú þekkir ekki, en vilt kynnast í íslensku:

≅ Samheiti

≠ Andheiti

góð		
geyma		
tala		
vinur		
kona		
svartur		
hávaxinn		
bjartur		
komdu sæll		
yndisleg		
feitur		
sorg		
fræg		
hróp		
hratt		
grófur		
gleði		
ást		
baða sig		
frost		
vit		
vakna		
dugleg		
bruðl		

____ Rétt ____ Rangt

29. verkefni. Andheiti

Skrifaðu andheiti á rétta staði:

sakfella	alvara	andstæðingur	opinskár	upphefð
forsjáll	yfirlæti	gráta	örbingð	styrkja
brosa	vinstri	dapur	skakkt	vaxa
péttbýli	þiggja	öruggur	mildur	lágvær
málsmetandi	myndarlegur	lygi	hvetja	myrkur
skammsýni	stöðugur	digur	borg	óhreint
				kalt

Hér eru talin upp mörg orð.

Þú mátt skrifa fleiri orð en talin upp hér.

Skrifaðu samheiti á rétta staði (athugaðu skrifaðu tvö orð eða fleiri), en athugaðu að samheiti merkja ekki nákvæmlega það sama, en notaðu orðabók við þau orð sem þú þekkir ekki, en vilt kynnast í íslensku:

látleysi ≠ _____

strjálbýli ≠ _____

niðurlæging ≠ _____

letja ≠ _____

samherji ≠ _____

valtur ≠ _____

dulur ≠ _____

hafna ≠ _____

allsnægtir ≠ _____

strangur ≠ _____

sýkna ≠ _____

hikandi ≠ _____

hlæja ≠ _____

ómerkur ≠ _____

fyrirhyggjulaus ≠ _____

renglulegur ≠ _____

léttúð ≠ _____

framsýni ≠ _____

glaður ≠ _____

sannsögli ≠ _____

veikja ≠ _____

sveit ≠ _____

rétt ≠ _____

ljós ≠ _____

gráta ≠ _____

hreint ≠ _____

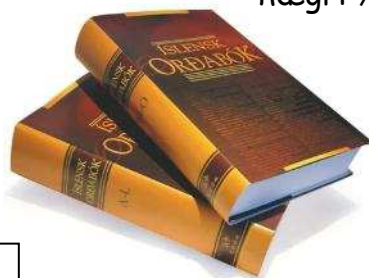
mjór ≠ _____

heitt ≠ _____

hávær ≠ _____

hægri ≠ _____

minnka ≠ _____

☐ Rétt ☐ Rangt

30 Orðapúsl 3

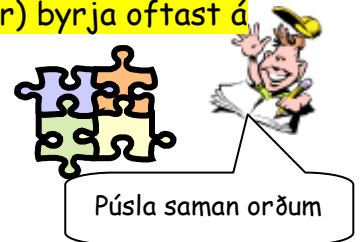
Búðu til setningar með þessum orðum og mundu að setningar (málsgreinar) byrja oftast á stórum staf og enda á punkti.

lesa.

er

að

Hann

tónlist.

hlustar

Hún

á

auðvelt.

Þetta

er

setning

Þessi

er

erfið.

ekki

Hvar

klósettið?

er

31 Finndu andstæður orðanna

Fyrsti stafur í svarinu er gefinn

ylur ≠ k.....

gláður ≠ l.....

upp ≠ n.....

hægri ≠ v.....

gleyma ≠ m.....

hugsun

fantasía

ímyndunarafl

hugsa

ímyndun

dagdraumar

draumórar

— Rétt

— Rangt

— Rétt

— Rangt

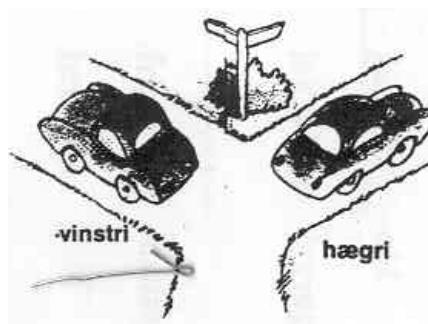

➤ 28 - LAUSN. Samheiti og andheiti

	≡ Samheiti	≠ Andheiti
góð	__þæg, ljúf__	__vond__
geyma	__varðveita, muna__	__týna, gleyma__
tala	__ræða__	__þegja__
vinur	__kunningi, félagi__	__óvinur, andstæðingur__
kona	__kvenmaður, kerling__	karl__
svartur	__blakkur__	hvítur__
hávaxinn	__hár__	__lítill, lágur, lár__
bjartur	__skær, ljós__	__dökkur, myrkur__
komdu sæll	__halló, hæ, blessaður__	__vertu sæll, bless, bæ__
yndisleg	__dásamleg__	__óyndisleg, ógeð__
feitur	__víður, þungur__	__mjór, grannur__
sorg	__áhyggjur, harmur__	__gleði, hamingja__
fræg	__viðkunnur, þekktur__	__óþekktur, ókunnur__
hróp	__óp, kall, öskur__	__hvísl__
hratt	__fljótt, skjótt__	__hægt__
grófur	__dónalegur, ruddalegur__	__kurteis, prúður__
gleði	__skemmtun, ánægja, hamingja__	__óhamingja, vont skap__
ást	__kærleikur, elska__	__hatur__
baða sig	__þvo sér__	__óhreinka sig, skíta sig út__
frost	__kuldi, kalt__	__hiti, varmi__
vit	__skynsemi, greind__	__vitleysa, heimska__
vakna	__kvikna, lifna við__	__sofna__
duglegur	__vinnusamur, atorkumikill__	__latur, nenna ekki__
bruðl	__eyðslusemi__	__spara, sparsemi__

➤ 29 - LAUSN. Andheiti

látleysi ≠	__yfirlæti__	strjálbýli ≠	__þéttbýli__
niðurlæging ≠	__upphefð__	letja ≠	__hvetja__
samherji ≠	__andstæðingur__	valtur ≠	__stöðugur__
dulur ≠	__opinskár__	hafna ≠	__þiggja__
allsnægtir ≠	__örbirgð__	strangur ≠	__mildur__
sýkna ≠	__sakfella__	hikandi ≠	__öruggur__
hlæja ≠	__gráta__	ómerkur ≠	__málsmetandi__
fyrirhyggjulaus ≠	__forsjáll__	renglulegur ≠	__myndarlegur__
léttúð ≠	__alvara__	framsýni ≠	__skammsýni__
gláður ≠	__dapur__	sannsögli ≠	__lygi__
veikja ≠	__styrkja__	sveit ≠	__borg__
rétt ≠	__skakkt__	ljós ≠	__myrkur__
gráta ≠	__brosa__	hreint ≠	__óhreint__
mjór ≠	__digur__	heitt ≠	__kalt__
hávær ≠	__lágvær__	hægri ≠	__vinstri__
minnka ≠	__vaxa__		

32. verkefni. SAMHEITI. Jákvæð + og neikvæð ÷ orð

Hér eru talin upp mörg orð.

Þú mátt skrifa orð sem ekki eru talin upp hér.

Skrifaðu samheiti á rétta staði (athugaðu skrifaðu tvö orð eða fleiri), en athugaðu að samheitin merkja ekki nákvæmlega það sama, en notaðu **orðabók** við þau orð sem þú þekkir ekki, en vilt kynnst í íslensku:

niðurlútur	hvísla	væla	ópægur	snökta	sól	smart	röðull
flón	blíður	skrudda	dimma	hræðsla	alda	klettur	glaður
hlýja	skortur	voði	montinn	eldstæði	speki	fita	boð
útrýma	hlýða	blaður	ró	vafi	fen	afli	afbrot
skot	kjaftur	aumingi	frilla	aukvisi	amlóði	furðuleg	öngvit
fámáll	fýla	brögð	hirðuleysingi	ör	trassi	uppstökkur	
rýr	horaður	hatur	æði	vagn	nískur	nurlari	glápa
mjóna	rengla	horuð	góna	gunga	stara	langur	
lubbi	hreyzi	hjalli	kofi	skjár	imbakassi	kot	glyrnur
blikkdós	soltinn	grenja	hungraður	skæla	vola	fés	smelti
hnýsinn ≡		andlit ≡		værð ≡		ótti ≡	
niðurlútur ≡		augu ≡		þvaður ≡		myrkur ≡	
slóði ≡		bíll ≡		gegna ≡		ljúfur ≡	
ör ≡		bók ≡		afmá ≡		fífl ≡	
grannur ≡		klækir ≡		skipun ≡		orka ≡	
reiði ≡		daunn ≡		spik ≡		sunna ≡	
sparsamur ≡		þögull ≡		viska ≡		ódæll ≡	
horfa ≡		ómegin ≡		arinn ≡		gráta ≡	
grönn ≡		hjákona ≡		rogginn ≡		pískra ≡	
huglaus ≡		væskill ≡		vá ≡		putti ≡	
hár ≡		afkimi ≡		ekla ≡		töff ≡	
hús ≡		firra ≡		varmi ≡		skrítin ≡	
sjónvarp ≡		glæpur ≡		kátur ≡			
svangur ≡		veiði ≡		glaður ≡			
gráta ≡		dý ≡		bjarg ≡			
munur ≡		efi ≡		bára ≡			

➤ 30 - LAUSN. Orðapús! 3

Hann er að lesa. Hún hlustar á tónlist. Þetta er auðvelt. Þessi setning er ekki erfið. Hvar er klósettið?

➤ 32 - LAUSN. Samheiti

hnýsinn = forvitinn, hnýsinn
 niðurlútur = hokinn, álútur
 slóði = hirðuleysingi, trassi
 ör = uppstökkur, bráður
 grannur = rýr, horaður
 reiði = hatur, æði
 sparsamur = nískur, nurlari
 horfa = glápa, sjá, stara, góna
 grönn = horuð, rengla, mjóna
 huglaus = gunga, skræfa
 hár = langur, lubbi
 hús = hreysi, hjallur, kofi
 sjónvarp = imbakassi, skjár
 svangur = soltinn, hungraður
 gráta = grenja, skæla, væla
 munnur = kjaftur
 andlit = fés, smelti
 augu = glyrnur
 bíll = blikkdós, bifreið
 bók = skrudda
 klækir = brögð
 daunn = fýla, ólykt
 þögull = fámáll
 ómegin = öngvit
 hjákona = frilla,
 væskill = aukvisi, aumingi
 afkimi = skot, útskot
 firra = vitleysa, bull
 glæpur = afbrot
 veiði = afli
 dý = fen

efi = vafi
 værð = værð
 þvaður = þvaður
 gegna = hlýða
 afmá = útrýma
 skipun = boð
 spik = fita
 viska = speki
 arinn = eldstæði
 rogginn = montinn
 vá = voði
 ekla = skortur, vöntun
 varmi = hlýja
 kátur = glaður
 glaður = ánægður, kátur, hamingjusamur
 bjarg = klettur
 bára = alda
 ótti = hræðsla
 myrkur = dimma
 ljúfur = blíður
 fífl = flón
 orka = afl
 sunna = sól, röðull
 ódæll = óþægur
 gráta = snökta
 pískra = hvísla
 putti = fingur
 töff = smart
 skrítin = furðuleg

33. æfing. Andheiti

Finndu andstæður orðanna, fyrsti stafurinn er gefinn:

ljóst	≠	d.....
blautur	≠	þ.....
mjór	≠	f.....
léttur	≠	þ.....
leiður	≠	g.....
niðri	≠	u.....
ofaná	≠	u.....

34 Samheiti = eða ≡ og andheiti ≠

Veldu orð úr kössunum sem eiga heima á línunum og taktu á eftir =, ≡ og ≠:

Eins og fyrsta dæmi, krossaðu yfir þau orð sem þú notar.

reiður = óánægð, æst ≡ ömurlegt, leiðinlegt ≠ hamingja, hamingjusöm, ánægð

góður = _____ ≡ _____ ≠ _____

matur = _____ ≡ _____ ≠ _____

gaman = _____ ≡ _____ ≠ _____

vel = _____ ≡ _____ ≠ _____

gott kvöld = _____ ≡ _____ ≠ _____

vinna = _____ ≡ _____ ≠ _____

lánsemi = _____ ≡ _____ ≠ _____

blaðra = _____ ≡ _____ ≠ _____

vakna = _____ ≡ _____ ≠ _____

vertu sæl = _____ ≡ _____ ≠ _____

sofna = _____ ≡ _____ ≠ _____

verði þér að góðu = _____ ≡ _____ ≠ _____

bless = _____ ≡ _____ ≠ _____

leiðinlegt = _____ ≡ _____ ≠ _____

hress = _____ ≡ _____ ≠ _____

komdu sæl = _____ ≡ _____ ≠ _____

heitur = _____ ≡ _____ ≠ _____

nemandi = _____ ≡ _____ ≠ _____

hamingja = _____ ≡ _____ ≠ _____

gjörðu svo vel = _____ ≡ _____ ≠ _____

þreyttur = _____ ≡ _____ ≠ _____

frábær = _____ ≡ _____ ≠ _____

læra = _____ ≡ _____ ≠ _____

vertu sæll
halló
illa
blessaður
ólán, óheppni
ágætlega
nám, læra
daginn
bless
vondur
slæmur
atvinnulaus
velkomið
hress
sigrá
lukka
ljúfur
bulla, rugla
góðan dag
glaður
góða lukku
atvinna
góða nótt
vinsamleg
veikur, sjúkur
gott
atvinna
fæði
~~ánægð~~
lífna
hamingjusöm
~~óánægð~~
næring
skemmtilegt
takk
leiðinlegt
sofna, lúlla
lasinn
kalt
heilsa
kveðja
fagur
ófríð
ömurlegt
frábært
yndislegt
indæll
ógeð
rosalegt
tala

hiti	æst	varmi	æðislegur	fúlt	kenna
ís	nemi	kennari	vinna		
takk fyrir matinn		happ	bless	heppni	ræða

➤ 34 - LAUSN. Samheiti = eða ≡ og andheiti ≠

reiður = óánægð, æst ≡ ömurlegt, leiðinlegt ≠ hamingja, hamingjusöm, ánægð
komdu sæll = blessaður, góðan dag ≡ halló, hæ, heilsa ≠ bless, vertu sæll, kveðja
góður = ljúfur, indæll ≡ yndislegt, frábær ≠ vondur, slæmur, illa
matur = fæði ≡ næring ≠ ?
gaman = skemmtilegt, ≡ hamingja, ánægður ≠ leiðinlegt,
vel = ágætlega ≡ ánægður, hress ≠ illa, lasinn, veikur, sjúkur
gott kvöld = blessaður ≡ halló, hæ, heilsa, góðan dag ≠ góða nótt, bless, kveðja
vinna = atvinna, sigra ≡ nám, læra ≠ atvinnulaus
lánsemi = heppni, lán, lukka ≡ hamingja ≠ óheppni, ólán
blaðra = tala ≡ ræða ≠ bulla, rugla
vakna = ? ≡ lifna ≠ sofna
vertu sæll= bless, bæ ≡ vertu sæll, kveðja ≠ halló, hæ, blessaður
sofna = lúlla ≡ góða nótt ≠ vakna, lifna, góðan dag
verði þér að góðu = velkomið ≡ gjörðu svo vel ≠ takk fyrir matinn
bless = bæ, blessaður ≡ kveðja ≠ halló, blessaður, heilsa, hæ, góðan dag
leiðinlegt = ömurlegt ≡ ógeð ≠ skemmtilegt, gaman, hamingja, ánægð, hamingjusöm
hress = ánægð, hamingja ≡ hamingjusöm, heilsa ≠ ógeð, ömurlegt, leiðinlegt, reið
reiður = óánægð, æst ≡ ömurlegt, leiðinlegt ≠ hamingja, hamingjusöm, ánægð
heitt = hlýtt, hiti ≡ varmi ≠ kalt, ís
nemandi = nemi ≡ nám, vinna, læra ≠ kennari, (kenna)
hamingja = ánægð, hamingjusöm ≡ hress, skemmtilegt, gaman ≠ leiðinlegt
gjörðu svo vel = velkomið ≡ verði þér að góðu ≠ takk fyrir matinn
þreyttur = leiður, lúinn ≡ reiður, sofna, lúlla ≠ vakna, hress
frábær = æði, indæll, yndisleg ≡ gaman, skemmtilegt ≠ ömurlegt, leiðinlegt
læra = nám, nema ≡ vinna, sigra, gaman ≠ atvinnulaus, kenna

35 Orðapúsl 4

er

þreyttur

og

lúinn.

Ég

er

Hún

frábær

yndisleg

söngkona.

og

vel

svo

og

smakkaðu

Gjörðu

matinn.

fyrir

Takk

matinn.

að

Verði

þér

góðu.

_____ Rétt

_____ Rangt

36 Finndu samheiti

Finndu nokkur **samheiti** eftirtalinna orða:

- kona $\cong$ _____
- skip $\cong$ _____
- bíll $\cong$ _____
- langur $\cong$ _____
- dökkur $\cong$ _____
- reiður $\cong$ _____
- stór $\cong$ _____
- vel $\cong$ _____
- ljós $\cong$ _____
- sæla $\cong$ _____
- lausn $\cong$ _____
- æfing $\cong$ _____

37 Finndu andheiti

Finndu að minnsta kosti **eitt andheiti** við hvert eftirtalinna orða:

- dimmur $\neq$ _____
- fagur $\neq$ _____
- grár $\neq$ _____
- áður $\neq$ _____
- þarna $\neq$ _____
- himinn $\neq$ _____
- sjór $\neq$ _____
- hugsun $\neq$ _____
- hérna $\neq$ _____
- bless $\neq$ _____

_____ Rétt	_____ Rangt
_____ Rétt	_____ Rangt

➤ 36 og 37 - LAUSN

TIL DÆMIS (mörg önnur orð eru hugsanleg)

SAMHEITI

kona = kvenmaður, dama, kerling
skip = bátur, knörr, ferja
bíll = bifreið, sjálfrennreið
langur = hávaxinn, tímafrekur
dökkur = myrkur, dimmur, svart
reiður = illur, fúll, æstur
stór = mikill, feitur, risa
vel (ao) = ágætlega, sæmilega
ljós (no) = birta, lampi
sæla = hamingja, lukka
lausn = svar (svör)
æfing = verkefni

ANDHEITI

dimmur ≠ bjartur, ljós
fagur ≠ ljótur, hrikalegur
grár ≠ hvítur, svartur
áður ≠ síðar, eftir
þarna ≠ hérna
himinn ≠ jörð, haf
sjór ≠ land, himinn
hugsun ≠ hugsunarleysi, heimska
hérna ≠ þarna
bless ≠ halló, hæ, sæl, sæll

38 Andheiti. Tengdu saman andheitin

góður	gráta	bjartur	sætur
fallegur	mjór	dagur	jörð
hlæja	hvítur	kuldi	saddur
svartur	vondur	langur	dimmur
hreinn	ljótur	súr	stuttur
stór	lítill	svangur	hiti
feitur	skítugur	himinn	nótt

39 Samheiti. Tengdu saman samheitin

álft	drengur	gluggi	steinn
sól	svanur	bíll	falleg
strákur	sunna	grjót	tugur
stúlka	klukka	fögur	rúða
úr	stelpa	tíu	bifreið

➤ 35 - LAUSN. Orðapús! 4

Ég er þreyttur og lúinn. Hún er frábær og yndisleg söngkona. Gjörðu svo vel og smakkaðu matinn. Takk fyrir matinn. Verði þér að góðu.

_____ Rétt _____ Rangt
_____ Rétt _____ Rangt

XI. Framburður á íslenskum orðum og hljóðum

Hlustaðu og lestu þennan texta vel og vandlega. Taktu eftir stóru orðunum, reyndu að muna hvernig þau eru skrifuð og leystu verkefni á næstu síðum

➤ 40 a) - Símsvari

Hlustið á og lesið. Skrifið síðan orðin sem vantar í eyðurnar á næstu síðum hér á eftir.

A: Já halló þetta er hjá Brynhildi og Gunnari. Við náum ekki í símann eins og er eða erum eitthvað vant við látin, en þú getur skilið eftir skilaboð á eftir hljóðmerkinu. Bless.

[HLJÓÐMERKI !!!]

B: Halló, þetta er Áslaug, Brynhildur ég var að hugsa hvort að við ættum að fara á leiksýningu um helgina.

➤ 40 b) - Atvinnuauglýsingar

Hlustið á og lesið þessar auglýsingar og tilkynningar.

Skrifið síðan orðin sem vantar í eyðurnar á næstu síðum hér á eftir.

1. Vinna í bakaríi

Þrjátíu og þriggja ára karlmaður óskar eftir vinnu í bakaríi. Er duglegur, áreiðanlegur og stundvís. Upplýsingar í síma 4982156.

2. Barnfóstra óskast

Óskum eftir barnfóstru til þess að gæta þriggja barna frá kl. hálf fimm. Erum í miðbænum. Þarf að vera reyklausa, samviskusöm og barngóð. Hringdu í síma 5543229.

3. Kennari óskast

Nýbúum úti á landi vantar kennara. Þarf að vera barngóður, samviskusamur og skilningsríkur. Sendið bréf til blaðsins merkt - íslenskukennari - fyrir miðvikudaginn 30. febrúar.

➤ 40 c) - Úr kvikmyndinni Börn náttúrunnar

Hlustið á og lesið. Skrifið síðan orðin sem vantar í eyðurnar á næstu síðum hér á eftir.

Tilkynning í útvarpi

Pulur: Lýst er eftir Þorgeiri Kristmundssyni, 78 ára gömlum manni og Stellu Benónýsdóttur, 79 ára gamalli konu. Þorgeir er meðalmaður á hæð, grannur, líklega klæddur í græna úlpu og með hatt. Stella er gráhærð, grannvaxin, líklega klædd í bláa úlpu.

Síðast þegar til þeirra spurðist voru þau stödd á Brávallagötu. Lögreglan útilokar ekki að samband sé á milli hvarfs þeirra og Willýsjeppans sem lýst var eftir í hádegis-fréttum. Þeir sem kynnu að hafa orðið þeirra varir eru beðnir að hafa samband við Lögregluna í Reykjavík.

➤ 38 - LAUSN. Andheiti.

góður	gráta
fallegur	mjór
hlæja	hvítur
svartur	vondur
hreinn	ljótur
stór	lítill
feitur	skítugur

bjartur	sætur
dagur	jörð
kuldi	saddur
langur	dimmur
súr	stuttur
svangur	hiti
himinn	nótt

➤ 39 - LAUSN. Samheiti.

álft	drengur
sól	svanur
strákur	sunna
stúlka	klukka
úr	stelpa

gluggi	steinn
bíll	falleg
grjót	tugur
fögur	rúða
tíu	bifreið

SKRIFA

40 a) Verkefni. Símsvari

Hlustið á og lesið þessar auglýsingar og tilkynningar.

Skrifið orðin sem vantar í eyðurnar.

SÍMSVARI

A: Já halló þetta er hjá Brynhildi og _____. Við _____ ekki í símann eins og er eða erum eitthvað vant við látin, en þú _____ skilið eftir skilaboð á eftir hljóðmerkinu. Bless.

[HLJÓÐMERKI !!!]

B: Halló, þetta er Áslaug, Brynhildur ég var að _____ hvort að við ættum að fara á _____ um helgina.

Þetta verkefni er úr hefti sem heitir *Málver. Íslenska fyrir útlendinga* (1998) eftir Auði Einarsdóttur, Guðrún Theodórsdóttur og fleiri.

_____ Rétt _____ Rangt

40 b) Atvinnuauglýsingar

Hlustið á og lesið þessar auglýsingar og tilkynningar.

Skrifið orðin sem vantar í eyðurnar.

SKRIFA

1. Vinna í bakaríi

_____ ára karlmaður óskar eftir vinnu í bakaríi. Er _____, áreiðanlegur og _____. Upplýsingar í síma _____.

2. Barnfóstra óskast

_____ eftir barnfóstru til þess að _____ þriggja barna frá kl. _____ . Erum í _____. Þarf að vera reyklus, samviskusöm og _____. _____ í síma 5543229.

3. Kennari óskast

_____ úti á landi vantar kennara. Þarf að vera barngóður, _____ og _____. Sendið bréf til blaðsins merkt - _____ - fyrir miðvikudaginn _____.

40 c) Úr kvikmyndinni Börn náttúrunnar

Tilkynning í útvarpi

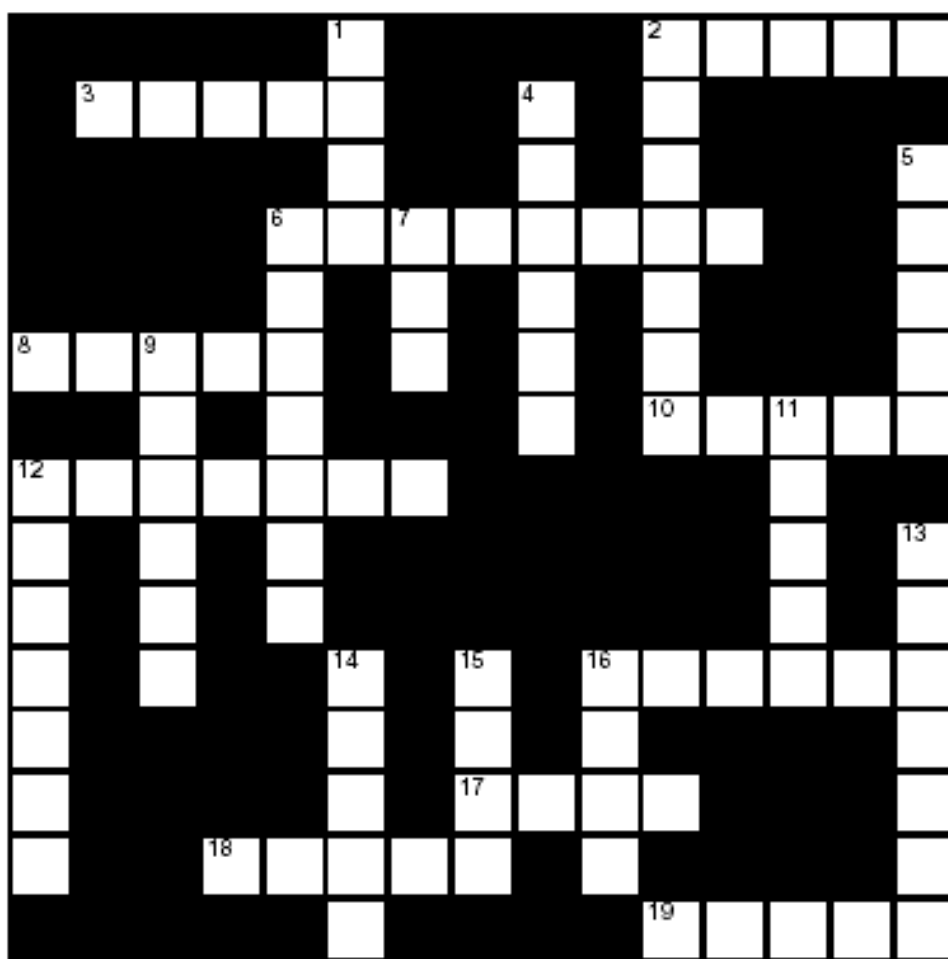
Pulur: Lýst er eftir Þorgeiri Kristmundssyni, 78 ára gömlum manni og Stellu Benónýsdóttur, 79 ára gamalli konu. Þorgeir er meðalmaður á hæð, _____, líklega klæddur í græna _____ og með hatt. Stella er _____, _____, líklega klædd í bláa úlpu.

Síðast þegar til þeirra spurðist voru þau stödd á _____. Lögreglan útilokar ekki að samband sé á milli hvarfs þeirra og Willýsjeppans sem lýst var eftir í hádegis-_____. Þeir sem kynnu að hafa orðið _____ varir eru beðnir að hafa samband við Lögregluna í Reykjavík.

_____ Rétt	_____ Rangt
_____ Rétt	_____ Rangt

41 Krossgáta. Andheiti (1)

SKRIFA

Lárétt (beint áfram)

- 2 skakkur (5 stafir)
 3 gráta (5 stafir)
 6 ljótur (8 stafir)
 8 nótt (5 stafir)
 10 snauður (5 stafir)
 12 hvítur (7 stafir)
 16 svangur (6 stafir)
 17 feitur (4 stafir)
 18 enda (5 stafir)
 19 fullur (5 stafir)

Lóðrétt (niður)

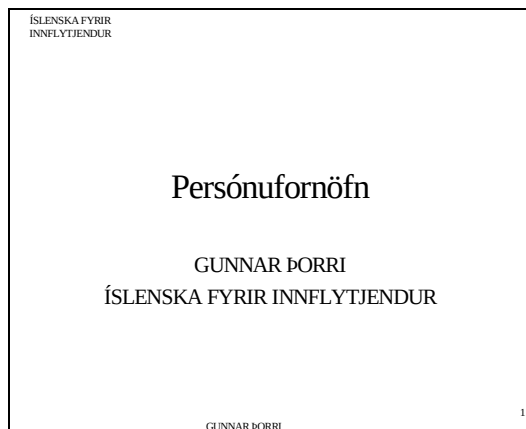
- 1 sofa (4 stafir)
 2 þurr (7 stafir)
 4 aftast (6 stafir)
 5 vondur (5 stafir)
 6 síðastur (7 stafir)
 7 dauði (3 stafir)
 9 reiður (6 stafir)
 11 morgunn (5 stafir)
 12 liðugur (7 stafir)
 13 stelpa (7 stafir)
 14 vinstri (5 stafir)
 15 fara (4 stafir)
 16 lítill (4 stafir)

_____ Rétt _____ Rangt

XII. Persónufornöfn

Glæra

1

Glæra

2

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

EINTALA
ég og þú

- Ég heiti _____
- Ég hef penna
- Ég les bók
- Ég nota tölvu og orðabók
- Ég og þú erum í skóla
- Ég kann íslensku
- Þú ert kona
- Þú ert karl
- Þú ert í skóla
- Þú lest bók
- Þú kannt íslensku

2

GUNNAR ÞORRI

Glæra

3

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

EINTALA

hér er ég
um mig
frá mér
til mín

- Ég er nemi
- Íslenska er um mig
- Þessi setning er frá mér
- Þessi verðlaun eru til mín

hér ert þú
um þig
frá þér
til þín

- Þú ert í skóla
- Saga um þig
- Verkefni frá þér
- Þetta er gjöf til þín

3

GUNNAR ÞORRI

Glæra

4

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

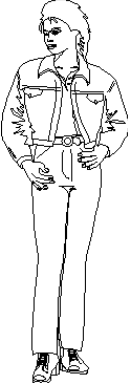
EINTALA

hann og hún

- Hann er karl
- Hann er maður
- Hann fór í göngutúr
- Hann er klár
- Hann er frábær
- Hann hefur stórt nef
- Hann kann íslensku

- Hún er kona
- Hún er maður
- Hún fór í göngutúr
- Hún er klár
- Hún er frábær
- Hún hefur sætt nef
- Hún kann íslensku

GUNNAR ÞORRI

Glæra

5

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

EINTALA

hér er hann
um hann
frá honum
til hans

hér er hún
um hana
frá henni
til hennar

- Hann er hér
- Þessi texti er um hann
- Þetta bréf er frá honum
- Þessi tölvupóstur er til hans
- Hann heitir Játvarður

- Hún er hér
- Þessi texti er um hana
- Þetta bréf er frá henni
- Þessi tölvupóstur er til hennar
- Hún heitir Ingibjörg

GUNNAR ÞORRI

Glæra

6

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

EINTALA

hér er það
um það
frá því
til þess

það

- Hvar er barnið? Það er að leika sér.
- Það var einu sinni karl og kerling í koti sínu
- Ég var að tala um það!
- Ég var að segja frá því.
- Ég gerði þetta til þess að læra íslensku
- Þess ríkari sem hann varð því gráðugri

Halló!

GUNNAR ÞORRI

Glæra

7

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

FLEIRTALA

hér erum við
um okkur
frá okkur
til okkar

við

- Við erum í skóla
- Þau tala um okkur
- Kveðjan er frá okkur
- Blöðin eru til okkar

GUNNAR ÞORRI

7

Glæra

8

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

FLEIRTALA

hér eruð þið
um ykkur
frá ykkur
til ykkar

þið

- Þið komuð hingað í dag
- Þið eruð mörg og mikið er talað um ykkur
- Ykkur er kennd íslenska
- Kennarinn kemur til ykkar í kennslustofunni

GUNNAR ÞORRI

8

Glæra

9

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

FLEIRTALA

þær og þeir = þau

hér eru þær
um þær
frá þeim
til þeirra

hér eru þeir
um þá
frá þeim
til þeirra

hér eru þau
um þau
frá þeim
til þeirra

- Þau eru komin, bæði Jón og Gunna
- Hvar eru börnin? – Þau eru úti að leika sér
- Konan kyssti þá
- Karlinn kyssti þær
- Ég fór frá þeim

GUNNAR ÞORRI

9

Glæra

10

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

FLEIRTALA

þær + þeir = þau

hér eru þær

hér eru þeir

hér eru þau

um þær

um þá

um þau

frá þeim

frá þeim

frá þeim

til þeirra

til þeirra

til þeirra

• Þeim er alveg sama þótt þau fari heim

• Þau eru að horfa myndband

• Viltu fara til þeirra í heimsókn?

GUNNAR ÞORRI

10

42 Persóna + fornöfn = persónufornöfn

Veldu rétt persónufornafn, eins og í fyrsta dæmi:

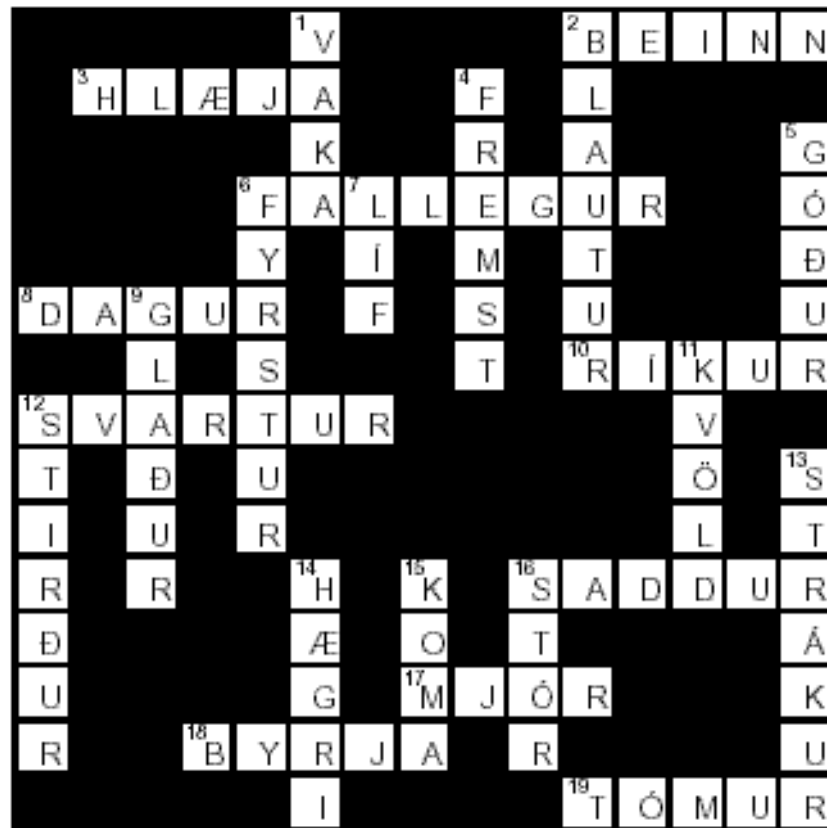
- Jón er löggætti. = Hann er löggætti.
- Jóna er kennari. = _____ er kennari.
- Kísan er að leika sér. = _____ er að leika sér.
- Hundurinn Bangsi er skemmtilegur. = _____ er skemmtilegur.
- Jói er úti að leika við Siggú. = _____ er úti að leika við _____.
- Margo er að þrjána íslenska lopapeysu. = _____ er að þrjána lopapeysu.
- Fiona kann að spila á gítar. = _____ kann að spila á gítar.
- Barnið er að horfa á sjónvarpið. = _____ er að horfa á sjónvarpið.
- Karlinn er að elda mat. = _____ er að elda mat.
- Eiginkonan er að baða sig. = _____ er að baða sig.
- Jói og Gummi eru vinir. = _____ eru vinir.
- Karen og Jói eru kærustupar. = _____ eru kærustupar.
- Jóna og Margo eru vinkonur. = _____ eru vinkonur.
- Jói, Karen og Fiona farið út og komið aftur inn. = Farið _____ út og komið aftur inn.
- Höfundur ljóðsins er hér. _____ er höfundur ljóðsins og er hér.
- Hver er þetta? Þetta ert _____.
- Bókin er skemmtileg. = _____ er skemmtileg.
- Ég, þú og Jói komum á morgun. = _____ komum á morgun.

SKRIFA

_____ Rétt _____ Rangt

➤ 41 - LAUSN. KROSSGÁTA 1

Þessi krossgáta er fengin á vefnum, hjá *Skólavefurinn*. 1. maí 2003. skólavefurinn.is

Lárétt: 2 Beinn, 3 Hlæja, 6 Fallegur, 8 Dagur, 10 Ríkur, 12 Svartur, 16 Saddur, 17 Mjór, 18 Byrja, 19 Tómur.

Lóðrétt: 1 Vaka, 2 Blautur, 4 Fremst, 5 Góður, 6 Fyrstur, 7 Lif, 9 Glæður, 11 Kvöld, 12 Stírður, 13 Strákur, 14 Hægri, 15 Koma, 16 Stór.

43 Orðapúsl 5

Hún

kona.

er

falleg

Hann

glæður

strákur.

er

eru

stórir

Þeir

menn.

____ Rétt ____ Rangt

➤ 42 - LAUSN. Persóna + fornöfn = persónufornöfn

1. Jón er lögga. = Hann er lögga_____.
2. Jóna er kennari. = Hún er kennari_____.
3. Kísan er að leika sér. = Hún er að leika sér_____.
4. Hundurinn Bangsi er skemmtilegur. = Hann Bangsi er skemmtilegur_____.
5. Jói er úti að leika við Sigu. = Hann er úti að leika við hana_____.
6. Margo er að þrjóna íslenska lopapeysu. = Hún er að þrjóna íslenska lopapeysu.
7. Fiona kann að spila á gítar. = Hún kann að spila á gítar_____.
8. Barnið er að horfa á sjónvarpið. = Það er að horfa á sjónvarpið_____.
9. Karlinn er að elda mat. = Hann er að elda mat_____.
10. Eiginkonan er að baða sig. = Hún er að baða sig_____.
11. Jói og Gummi eru vinir. = Þeir eru vinir_____.
12. Karen og Jói eru kærustupar. = Þau eru kærustupar_____.
13. Jóna og Margo eru vinkonur. = Þær eru vinkonur_____.
14. Jói, Karen og Fiona farið út og komið aftur inn. = Farið þið út og komið aftur inn.
15. Höfundur ljóðsins er hér. Ég er höfundur ljóðsins og er hér.
16. Hver er þetta? Þetta ert þú_____.
17. Bókin er skemmtileg. = Hún er skemmtileg.
18. Ég, þú og Jói komum á morgun. = Við komum á morgun.

SKRIFA

➤ 43 - LAUSN. Orðapúsl

Hún er falleg kona. Hann er glaður strákur. Þeir eru stórir menn.

44 Ljúktu við þessa fallbeygingu

Eintala	1. persóna	2. persóna	3. persóna kk.	3.persóna kvk.	hvk. et.
Hér er(t)	ég	þú	hann	hún	það
um					
frá					
til					
Fleirtala	1. persóna	2. persóna	3. persóna kk.	3. persóna kvk.	hvk. flt.
Hér er(t)	við	þið	þeir	þær	þau
um					
frá					
til					

____ Rétt ____ Rangt

45 Veldu rétt persónuformafn

Eins og í fyrsta dæmi

1) Parna ert þú.

2) Hérna erum _____.

3) Þetta eruð _____.

4) Þessi er _____.

5) Þetta er _____.

6) _____ á fartölvu.

7) _____ átt bíl.

8) _____ eigum barn.

9) _____ eigið íbúð.

10) _____ tekur strætó.

11) _____ tekur lest.

12) _____ tekur töskuna sína.

13) _____ taka penna og bók.

14) _____ talar íslensku.

15) _____ tala frönsku.

16) _____ skrifar íslensku.

17) _____ tekur bíllyklana.

18) _____ tekur leigubíl.

19) _____ erum í skóla.

20) _____ heiti Jón.

21) _____ á bók.

22) _____ tekur nesti með sér í skólann.

23) _____ er kona.

SKRIFA

➤ 45 - LAUSN. Rétt persónuformafn

- 1) Þarna ert þú.
- 2) Hérna erum við.
- 3) Þetta eruð þið.
- 4) Þessi er ég, hann, hún, það.
- 5) Þetta er ég, hann, hún, það.
- 6) Ég, Hann, Hún, Það á fartölvu.
- 7) Þú átt bíl.
- 8) Við eigum barn.
- 9) Þið eigið íbúð.
- 10) Hann, Hún, Það tekur strætó.
- 11) Hann, Hún, Það tekur lest.
- 12) Hann, Hún, Það tekur töskuna sína.
- 13) Þau, Þeir, Þær taka penna og bók.
- 14) Hann, Hún, Það talar íslensku.
- 15) Ég, Þau, Þeir, Þær tala frönsku.
- 16) Hann, Hún, Það skrifar íslensku.
- 17) Hann, Hún, Það tekur bíllyklana.
- 18) Hann, Hún, Það tekur leigubíl.
- 19) Við erum í skóla.
- 20) Ég heiti Jón.
- 21) Ég, Hann, Hún, Það á bók.
- 22) Hann, Hún, Það tekur nesti með sér í skólann.
- 23) (Hann,) Hún, (Það) er kona.

Má ég ...?

Get ég ...?

EINTALA

FLEIRTALA

ég má, get

við megum, getum

þú mátt, getur

þið megið, getið

hann

þeir

hún

þær

það

þau

} má, getur

} mega, geta

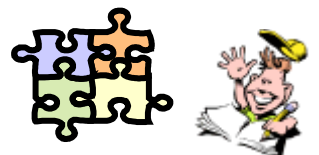
46 Orðapúsl 7

Búðu til setningar með þessum orðum og mundu að setningar byrja oftast á nafnorði með stórum staf og síðan kemur sagnorð, en spurning byrjar á sögn.

má

Jói

lesa.

sungið.

Hulda

getur

tala

ég

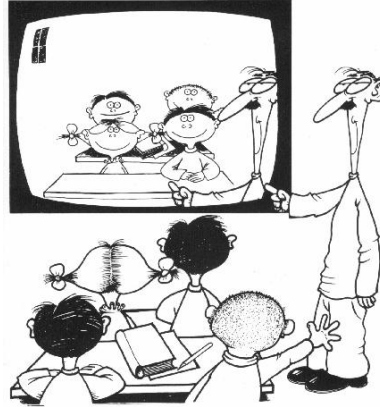
Má

íslensku?

____ Rétt

____ Rangt

XIII. Í skóla, kennslustofu og spurningar

Glæra

2

Í kennslustofu

2

- Góðan daginn
- Gott kvöld. Góða kvöldið
- Komdu sæll
- Komdu sæl
- Já <--> nei
- Kennari <--> nemandi
- Takk = þakka þér fyrir
- Ó fyrirgefðu ☹
- Það var ekkert ☺
- Allt í lagi ☺
- Það er rétt = rétt hjá þér ☺
- Það er skakkt = það er ekki rétt ☹

ÍSLENSKA
GUNNAR ÞORRI

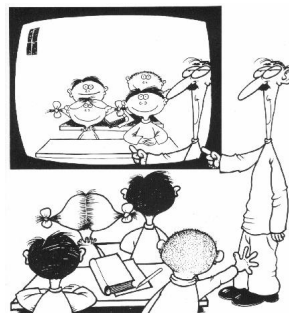
Glæra

3

Í kennslustofu

3

- Það er vitlaust ☹
- Það er rangt ☹
- Það er hárrétt ☺
- Frábært ☺
- Æði ☺
- Húrra ☺
- Fullkomið ☺
- Hvað heitir þú?
- Ég heiti _____!
- Hvað heitir þetta á íslensku?
- Vilt þú gera svo vel að koma hingað?!
- Með ánægju! ☺

ÍSLENSKA
GUNNAR ÞORRI

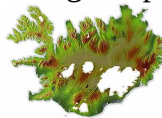
Glæra

4

- hver = hvern = hverjir?
- hvert – hvaðan?
- hvor – hvort?
- hvenær – hve oft?
- hvar – hvernig?
- hvað - hvaða?
- Hvað er þetta? Þetta er bíll
- Hver er þetta? Þetta er sonur minn
- Hvenær kemur hann? Hann kemur á morgun
- Hvernig gerir þú þetta? Með verkfæri
- Hvaða maður? Ólafur Ragnar
- Hvað kostar það? 100 krónur
- Hverjir eru vinir þínir? Jói og Ása

Spurningar ???

- Hver er þetta? Þetta er Jón
- Hvern ertu að tala um? Ég er að tala um þig
- Hvert ertu að fara? Ég er að fara til Kína
- Hvaðan kemur þú? Ég kem frá Reykjavík
- Hvor ykkar gerði þetta? Hann gerði þetta, ekki ég
- Hvort ykkar gerði þetta? Hún gerði þetta, ekki ég

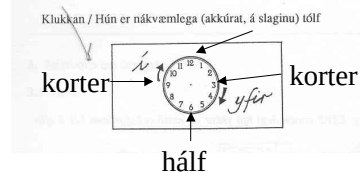

ÍSLENSKA
GUNNAR ÞORRI

Glæra

5

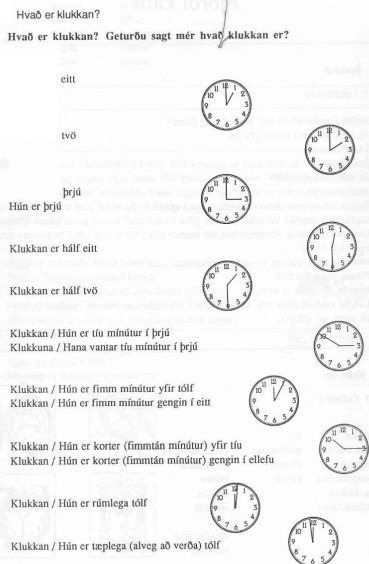
Hvað er klukkan?

Hvað er klukkan núna?

Klukkan hvað byrjar
kennslutíminn?

Hvenær er tíminn búinn?

Þessi síða um klukkurnar er úr bók eftir
Jón Gíslason og Sigríður Dagný
Þorvaldsdóttir. (2003.)
Málnotkun. Íslenska fyrir útlendinga.

Glæra

6

brandari 😊 grínast
djóka! 😊

ÍSLENSKA
GUNNAR ÞORRI

XIV. Algeng sagnorð

tala, vera, heita, skilja, spyrja, lesa, hafa, muna, ætla, vilja

NÚTÍÐ

EINTALA

ég tala, er, heiti, skil, spyr, les, hef, man, ætla, vil

þú talar, ert, heitir, skilur, spyrð, lest, hefur, manst
ætla, vilt

hann	}	talar, er, heitir, skilur, spyr, les, hefur, man, ætla, vill
hún		
það		

FLEIRTALA

við tölum, erum, heitum, skiljum,
spyrjum, lesum, höfum, munum
ætlum, viljumþið talið, eruð, heitið, skiljið,
spyrjið, lesið, hafið, munið,
ætlíð, viljið

þeir	}	tala, eru, heita, spyrja, lesa, hafa, muna, ætla, vilja
þær		
þau		

ÞÁTÍÐ

EINTALA

ég talaði, var, hét, skildi, spurði, las, hafði, man,
ætlaði, vildiþú talaðir, varst, hést, skildir, spurðir, last, hafðir,
ætlaðir, vildir

hann	}	talaði, var, hét, skildi, spurði, las, hafði, man, ætlaði, vildi
hún		
það		

FLEIRTALA

við töluðum, vorum, hétum, skildum,
spurðum, lásum, höfðum,
mundum, ætluðum, vildumþið töluðuð, voruð, hétuð, skilduð,
spyrjið, lásuð, höfðuð, munduð,
ætlðuð, vilduð

þeir	}	töluðu, voru, hétu spurðu, lásu, höfðu, mundu, ætluðu, vildu
þær		
þau		

Sjáðu kafla síðar um sagnorð (í 2. hluta bókarinnar, framhaldi af 1. hluta, þessum hluta) til að lesa og læra um beygingarreglur og fleira, ef þú vilt læra betur og meira um sagnorð. Sagnir eru mikilvægasti orðflokkurinn, mörg verkefni og margvísleg umfjöllun fylgja hér á eftir vegna þess. Þess vegna er mikilvægt að læra sagnir, um þær vel og mikið. Til eru mörg hundruð sagnorð í íslensku máli. Íslenska er sagnorða tungumál, þungamiðjan eru alltaf sagnirnar.

➤ 46 - LAUSN. Setningapúsli

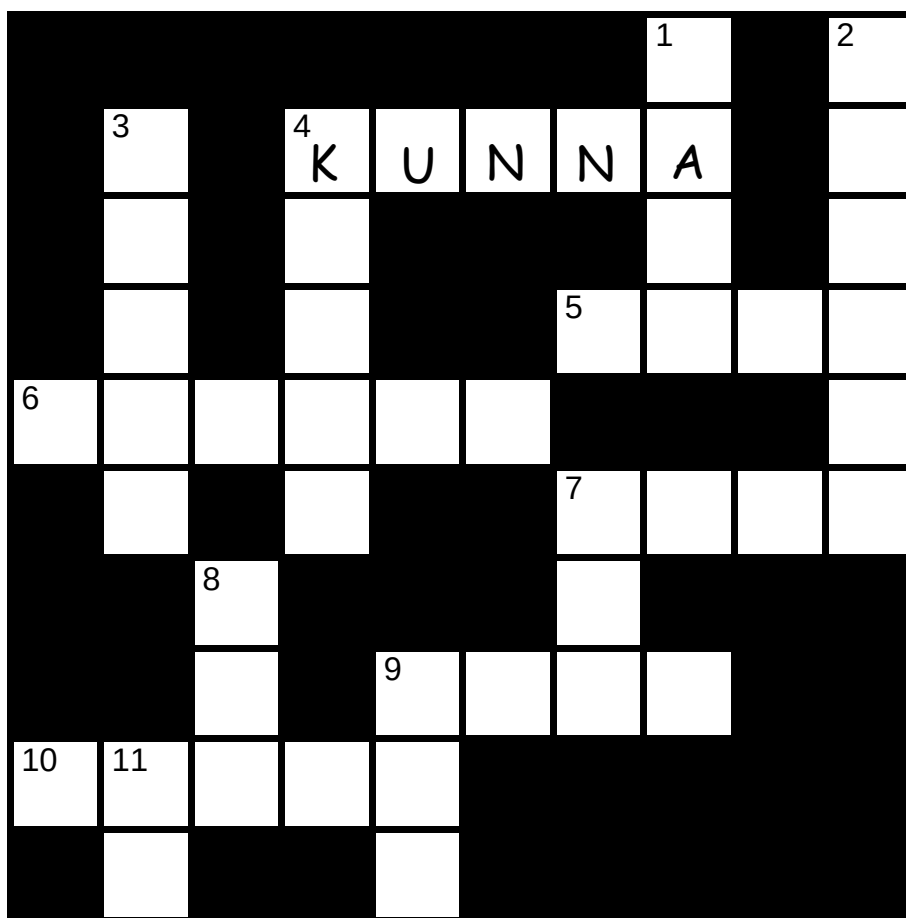
Jói má lesa. Hulda getur sungið. Má ég tala íslensku?

47 Krossgáta - S a g n i r (2)

að hafa

að vera

að kunna

SKRIFAÐU SAGNORÐIN Í NÚTÍÐ OG BEYGÐU ÞAU EFTIR ÞESSUM PERSÓNUFORNÖFNUM:

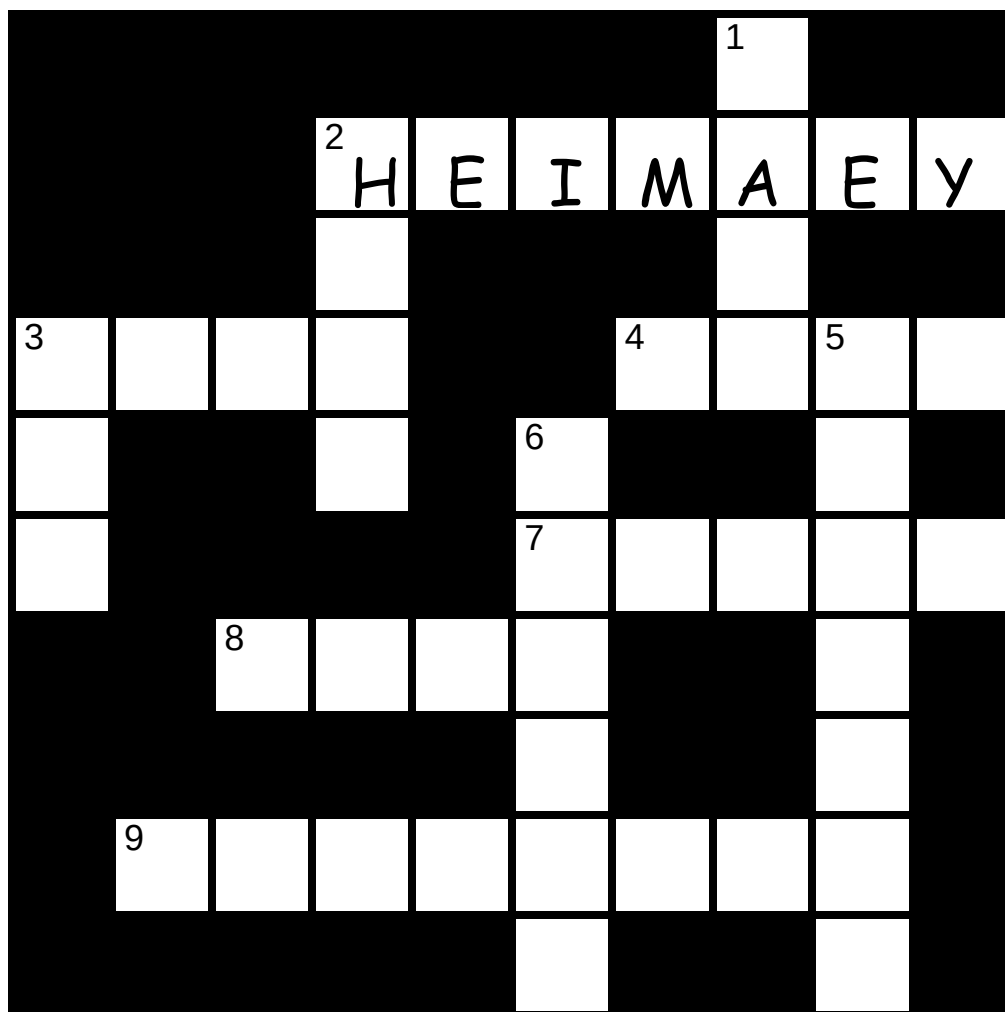
Beint →

- 4 þau, þeir og þær (5) (að KUNNA)
- 5 ég, hann, hún og það (4) (að KUNNA)
- 6 þið (6) (að KUNNA)
- 7 við (4) (að VERA)
- 9 þið (4) (að VERA)
- 10 þú, hann, hún og það (5) (að HAFA)

Niður ↓

- 1 þau, þeir og þær (4) (að HAFA)
- 2 við (6) (að KUNNA)
- 3 við (5) (að HAFA)
- 4 þú (5) (að KUNNA)
- 7 þau, þeir og þær (3) (að VERA)
- 8 ég (3) (að VERA)
- 9 þú (3) (að HAFA)
- 11 ég, hann, hún og það (2) (að VERA)

48 Krossgáta um lífið (3)

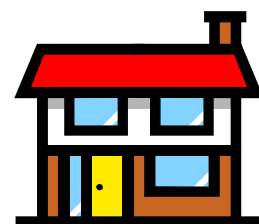
SVARAÐU SPURNINGUNUM (eins og í fyrsta dæmi):

Beint →

- 2 Hvað heitir eyjan sem við erum á? (7)
- 3 Hvað kallast kona og karl sem eru gift? (4)
- 4 Hvað segir maður þegar maður fær eitthvað gefins? (4)
- 7 Hvað væri barn foreldra sem er strákur? (5)
- 8 Á hvernig farartæki kom ég í skólann? (4)
- 9 Hvað heitir tungumálið sem ég tala? (8)

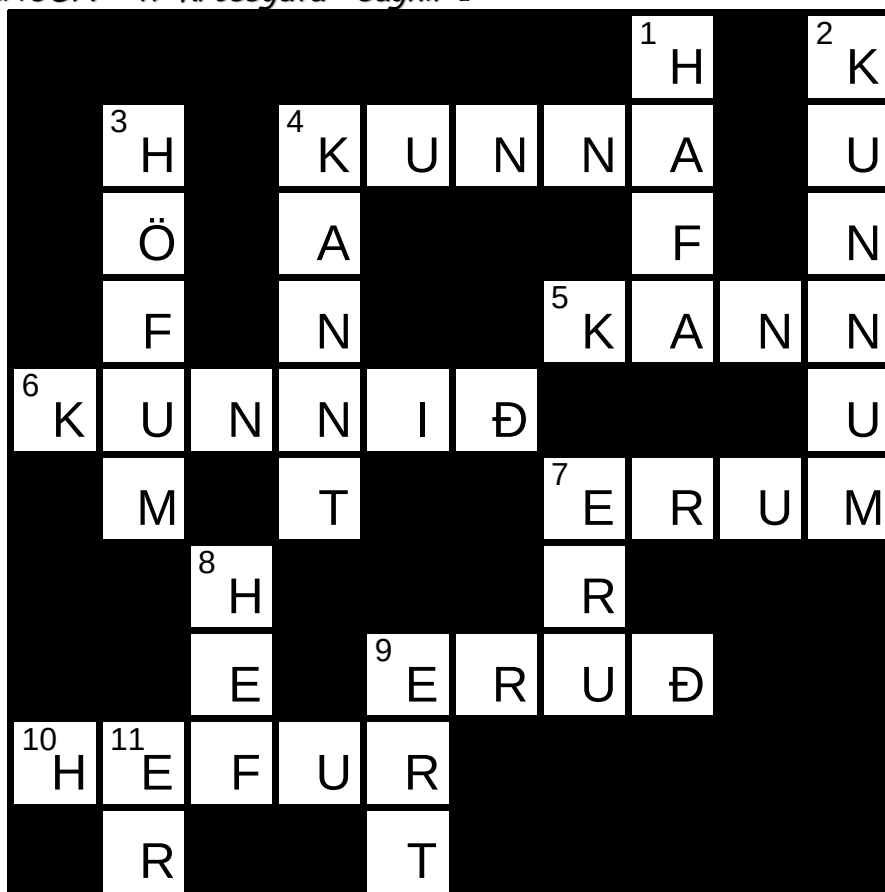
Niður

- 1 Hvað er ég að gera þegar ég opna munninn og segi eitthvað? (4)
- 2 Hvernig 3. persónu karlkyns fornafrnið í eintölu skrifað? (4)
- 3 Hvað er þetta? (3) →
- 5 Hvernig tæki notum við til að sjá hvernig tímanum líður? (7)
- 6 Hvað heitir landið mitt? (6)

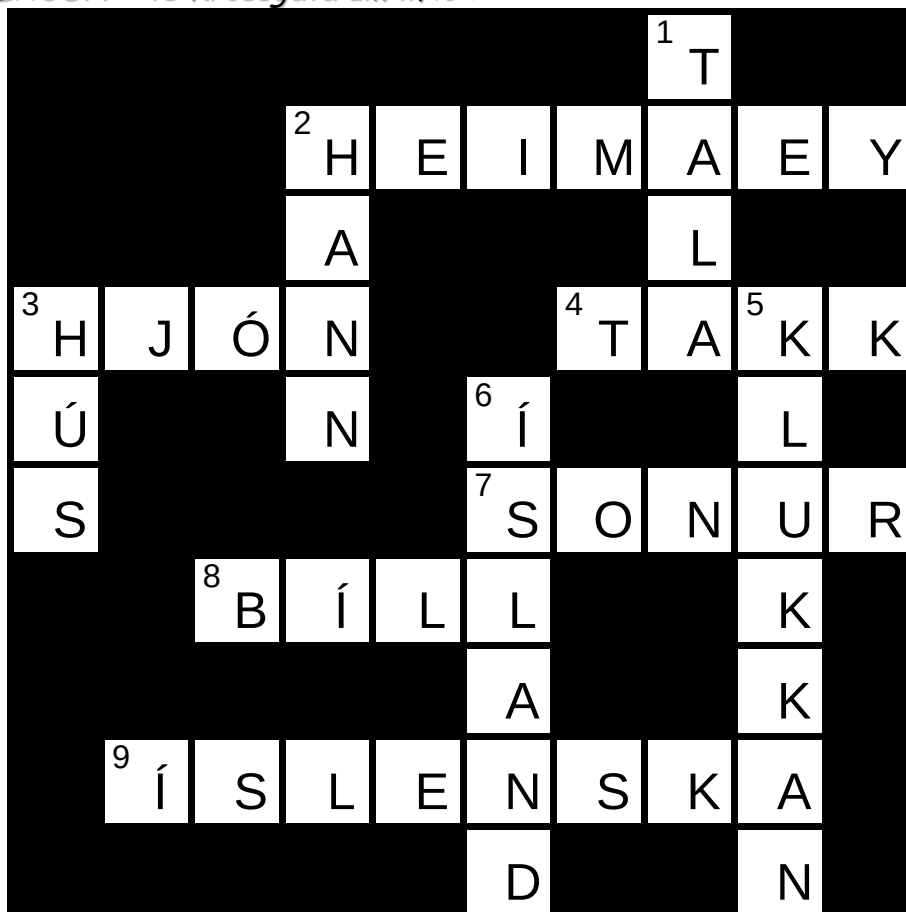

____ Rétt ____ Rangt

➤ LAUSN - 47 Krossgáta - sagnir 2

➤ LAUSN - 48 Krossgáta um lífið 3

49 Skrifaðu sagnorð sem vantar

Dæmi um notkun á algengum sagnorðum:

AÐ FÁ

Nútið

Ég _____ verkefnið

Ég fæ þetta

Þú færð mikið í laun

Hann _____ blað

Hún fær einkunn

Við fáum kaffi

Þið _____ te

Þeir fá tímarit

Þátíð

Ég fékk verkefnið

Þú _____ þetta

Hann fékk mikið að borða

Við _____ verðlaun

Þið fenguð bækur

Þeir _____ bíl

Þær fengu dúkku

SKRIFA

AÐ FARA

Nútið

Ég _____ í dag

Ég fer heim

Þú ferð til mín

Hann fer í bíltúr

Hún fer í heimsókn

Við förum í skólann

Þið farið bráðum að tala íslensku

Þeir fara í nærbuxur

Þær fara í sundbol

Þau fara í rúmið

Þátíð

Ég _____ í vinnuna

Þú fórst í sund

Hann fór að sofa

Hún fór að lesa

Það fór að batna

Við fórum að læra íslensku

Þið fóruð að læra heima

Þau fóru í mat

Þær _____ í ferðalag

Þeir fóru í burtu

AÐ VERA

Nútið

Ég er hér

Ég _____ nemi

Þú _____ maður

Hann er kennari

Hún _____ skemmtileg

Við _____ að læra

Þið _____ í skóla

Þeir eru í skóm

Þau _____ í íþróttum

Þátíð

Ég _____ hér í gær

Þú _____ einu sinni í útlöndum

Hann _____ kennari

Hún var skemmtileg

Það _____ gaman

Við _____ að læra

Þið _____ í skóla

Þeir voru í handbolta

Þau _____ að dansa

_____ Rétt	_____ Rangt
_____ Rétt	_____ Rangt
_____ Rétt	_____ Rangt

AÐ VITA

SKRIFA

Nútið

Ég _____ þetta

Þú _____ þú mátt kyssa mig

Hann _____ ýmislegt

Við _____ margt

Þið vitið hvernig á að brosa

Þeir vita hvað ég sagði

Þær _____ hvað ég vil

Þau _____ allt

Þátíð

Ég _____ hvernig á að skrifa þetta

Þú _____ þetta

Hann vissi hver ég var

Hún _____ hvað átti að gera

Við vissum hvenær þau komu

Þið _____ hver las bókina

Þeir vissu hver átti bílinn

Þær _____ hvað ég heiti

Þau _____ allt

AÐ VILJA

Nútið

Ég _____ lesa

Þú vilt skrifa

Hann _____ bíl

Hún vill tala íslensku

Við _____ tala saman

Þið viljið allt

Þeir vilja leika sér

Þau vilja elskast

Þær _____ borða

Þátíð

Ég _____ leika mér

Þú _____ vinna

Hann vildi senda tölvupóst

Hún _____ elda matinn

Við _____ ekkert

Þið _____ meira

Þeir vildu leika sér mikið saman

Þau _____ kyssast

Þær _____ læra íslensku

AÐ GETA

Nútið

Ég _____ klárað verkefnið

Ég geri þetta

Þú getur mikið

Hann getur talað íslensku

Við getum notað tölvur

Þið getið lesið bók

Þeir geta keyrt bíl

Þær _____ dansað

Þau geta talað

Þátíð

Ég _____ verkefnið

Þú gast gert þetta

Hann gat mikið

Við gátum notað tölvur

Þið gátuð lesið bók

Þeir gátu keyrt bíl

Þær gátu sungið

Þau _____ skrifað

_____ Rétt

_____ Rétt

_____ Rétt

_____ Rangt

_____ Rangt

_____ Rangt

AÐ EIGA

Nútið

Ég _____ bók
Ég á tölvu
Þú átt penna
Hann á bíl
Hún á að læra
Við eigum að læra
Þið eigið að læra í skóla
Þeir eiga buxur
Þau eiga skó

Þátíð

Ég _____ bók
Þú áttir tölvu
Hann átti penna
Hún átti bíl
Það átti að læra íslensku
Við áttum að læra íslensku
Þið áttuð að læra heima
Þau _____ nammi

SKRIFA

AÐ MEGA

Nútið

Ég _____ gera þetta
Ég má læra
Þú mátt kyssa mig
Hann má tala íslensku
Við megum nota tölvur
Þið megið lesa bók
Þeir mega keyra bíl
Þær mega fljúga
Þau mega lesa bókinu

Þátíð

Ég mátti skrifa
Þú mátt þetta
Hann _____ kyssa mig
Hún mátti kyssa mig
Við máttum nota tölvur
Þið máttuð lesa bók
Þeir máttu keyra bíl
Þær máttu hjóla
Þau máttu alveg skrifa mér póstkort

AÐ KUNNA

Nútið

Ég _____ að lesa
Þú kannt að skrifa
Hann kann á bíl
Hún _____ að tala íslensku
Við kunnum að tala saman
Þið kunnið allt
Þær _____ skák
Þau kunna að elda pasta

Þátíð

Ég _____ að leika mér
Þú kunnir á tölvu
Hann kunni kínversku
Hún kunni að elda mat
Við kunnum ekkert
Þið kunnuð núna meira
Þeir kunnu skák
Þau _____ að kyssast

AÐ HAFA

Nútið

Ég _____ verkefnið
Ég hef gert þetta
Þú hefur penna
Hann hefur blað
Við höfum tölvur
Þið hafið bók
Þeir _____ skó

Þátíð

Ég _____ verkefnið
Þú hafðir penna
Hann hafði blað
Við höfðum tölvur
Þið höfðuð bók
Þeir _____ skó
Þau _____ lært íslensku vel

_____ Rétt _____ Rangt
_____ Rétt _____ Rangt

_____ Rétt _____ Rangt
_____ Rétt _____ Rangt

50 Orðasúpa 1

Finndu þessi sagnorð í töflunni, eins og í fyrsta dæminu:

víja	heita	ætla	tala
taka	fara	hafði	þakka
hafa	eiga	vera	var
borga	baka	ert	átti
lesa	segja	er	fór
hét	tók		

v i l j a k l p r s h e i t a s w t t r q ð l æ þ r r f z
 x t a l a y i l l o p r r s v b n m m b n t l k æ k
 s a s s d k ð þ ð l þ í l s l d q ö ö l ö l l s s m n l
 l k z x h s k d d æ æ s k æ d l d ð o i a s k d d l
 i a s s f a r a k l s m v n c m x z m í k s d s l s l
 s k f l l f k s k s e i g a v e r a s e m n b s l s l r
 r s e l l a k l v a r l e b k l l s s e s s e h a f ð i
 e b a k a l s s s l m n o r e þ a k k a e s e s w l
 æ s q p l e l s s l e l r t r e s l m n m v c x c z s l
 k e r t e s e s e r l d l l g a l e s a l e á l e l a e r
 l e r á e w w e r e ð k a l s ö e s e f ó r k m k e
 w á t t i í t ó k í ú ó h l e r h é t e s l e l s e g j a

SKRIFA

51 Setningapúsl 8

Búðu til setningar með þessum orðum og mundu að setningar byrja oftast á nafnorði með stórum staf, síðan kemur sagnorð og endar á punkti.

Jói

nemandi.

er

er

Shi

kennari.

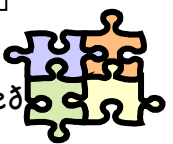
saman.

tala

Pau

— Rétt
 — Rétt

— Rangt
 — Rangt

52 Orðasúpa 2

Finnið þessi orð í töflunni, eins og í fyrsta dæminu:

hvernig	keyrir	pabbi	sagði	lært
skóli	fólkið	sjó	þú	saman
dag	mat	kemur	hefur	greip
spurði	klukkutíma	sjaldan	hana	hérna
mamma	borða	heim	samt	skrýtin
hádegi	þarf	áhugasöm	svo	hún
umlaði	allt	pláss	kynnist	ekkert
eitthvað	ganga	bætti	dugleg	bara
vinnur	einn	betur	læra	heilbrigður
frystihús	logandi	hvað	kannski	unglingur
rúta	hveli	vandræði	getið	skella
				nemi

ænmnmsssaakædsaklæs jdalkæfænmnmsssaqzððþ
hvernigkkssunglingursksheilbrigðursddagii ebetur
 ænmnmsssaakædsaklæs jdalkæfænmnmsssaqzððþ
 spurðimammasskshádegibarassslkkekkertsshúnsss
 jæasæfklæsakædsaklæs jdalkæfænmnmsssaqzððþ
 ssellar skrýtinlærtssqwesamanagetið læradugleg
 kynnistúnkksvoumlaðisrsamtksslnseitthvaðsskdk
 keyrirltvinnurhanalkþúhefurjvandræðillksagðimat
 fólkiðaa z x q ð ö hvaðpabbiskkk ókssplássklukkutíma
 jssssæfklæsakædsakmssskalkæfænmnmænmnmms
 pbvvvborða þarfalltsseesqsoeinngangasseelbættil
 jæasæfklæsakædsaklæs jdalkæfænmnmsssaqzððþ
 ilkemuráhugasömlkheimðþqinemiliytgbvcxzlogandio
 mssssæfklmssskædsaklæs jdalkæfænmnmsssamsssl
 ænmnmsssaakkannskijdalkæfænmnmsssaqzððþll
 ænmnmsssaakædsaklæs jdalkæfænmnmsssaqzððþ

_____ Rétt

_____ Rangt

➤ 49 - LAUSN. Dæmi um notkun á sagnorðum.

Nútið
Ég fæ verkefnið
Hann fær blað
Þið fáið te

Pátíð
Þú fékkst þetta
Við fengum verðlaun
Þeir fengu bíl

Nútið
Ég fer í dag

Pátíð
Ég fór í vinnuna
Þær fóru í ferðalag

Nútið
Ég er nemi
Þú ert maður
Hún er skemmtileg
Við erum að læra
Þið eruð í skóla
Þau eru í íþróttum

Pátíð
Ég var hér í gær
Þú varst einu sinni í útlöndum
Hann var kennari
Það var gaman
Við vorum að læra
Þið voruð í skóla
Þeir voru í handbolta
Þær voru í fótbolta

Nútið
Ég veit þetta
Þú veist þú mátt kyssa mig
Hann veit ýmislegt
Við vitum margt
Þær vita hvað ég vil
Þau vita allt

Pátíð
Ég vissi hvernig á að skrifa þetta
Þú vissir þetta
Hún vissi hvað átti að gera
Þið vissuð hver las bókina
Þær vissu hvað ég heiti
Þau vissu allt

Nútið
Ég vil lesa
Hann vill bíl
Við viljum tala saman
Þær vilja borða

Pátíð
Ég vildi leika mér
Þú vildir vinna
Hún vildi elda matinn
Við vildum ekkert
Þið vilduð meira
Þau vildu kyssast
Þær vildu læra íslensku

Nútið
Ég get klárað verkefnið
Þær geta dansað

Pátíð
Ég gátu verkefnið
Þau gátu skrifað

Nútið
Ég á bók

Pátíð
Ég átti bók
Þau áttu nammi

Nútið
Ég má gera þetta

Pátíð
Hann mátti kyssa mig

Nútið
Ég kann að lesa
Hún kann að tala íslensku
Þær kunna skák

Pátíð
Ég kunni að leika mér
Þau kunnu að kyssast

Nútið
Ég hef verkefnið
Þeir hef skó

Pátíð
Ég hafði verkefnið
Þeir höfðu skó
Þau hafa lært íslensku vel

➤ 50 - LAUSN. Orðasúpa 1

v i l j a k l p r s h e i t a s w t t r q ð l æ þ r r f z
 x t a l a y i l l o p r r s v b n m m b n t l k æ k
 s a s s d k ð þ ð l þ í l s l d q ö ö l ö l l s s m n l
 l k z x h s k d d æ æ s k æ d l d ð o i a s k d d l
 i a s s f a r a k l s m v n c m x z m í k s d s l s l
 s k f l l f k s k s e i g a v e r a s e m n b s l s l r
 r s e l l a k l v a r l e b k l l s s e s s e h a f ð i
 e b a k a l s s s l m n o r e þ a k k a e s e s w l
 æ s q p l e l s s l e l r t r e s l m n m v c x c z s l
 k e r t e s e s e r l d l l g a l e s a l e á l e l a e r
 l e r á e w w e r e ð k a l s ö e s e f ó r k m k e
 w á t t i í t ó k í ú ó h l e r h é t e s l e l s e g j a

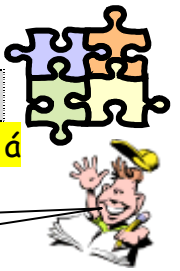
53. verkefni. Strikaðu undir sagnorð

Eins og í fyrstu málsgrein

Hann hjálpar mér á hverjum degi. Þau hjálpuðu mér í gær. Þú hefur alltaf hjálpað mér. Hann hefði hjálpað mér ef hann hefði getað. Ég heimsótti vin minn í síðustu viku. Ég mun heimsækja hann eins oft og ég get. Verkið hefur greinilega verið unnið af manni sem kann til verka. Hann hefur verið að lesa í allan dag. Um kvöldið var slegið upp balli. Hann hefur alla tíð sýnt mér mikla vinsemd. Verkinu var lokið fyrr en ég bjóst við. Ég mun standa við það sem ég hef lofað. Hann hafði komið um morguninn en fór áður en ég kom heim. Þessi atburður mun hafa gerst löngu áður en þetta hús var byggt. Þótt þú hafir staðið þig vel er ekki þar með sagt að málinu sé lokið.

54 Orðapúsl 9

Búðu til setningar með þessum orðum og mundu að setningar (málsgreinar) byrja oftast á nafnorði með stórum staf og síðan kemur sagnorð og enda á punkti.

SKRIFA

Hún

talar

tungumál.

mörg

Hún

vill

íslensku.

læra

eru

í

Þau

skóla.

sama

og

nemandi.

er

Hún

kennari

er

hann

Hann

vel.

henni

íslensku

kennir

saman

tala

alltaf

íslensku.

Þau

___ Rétt

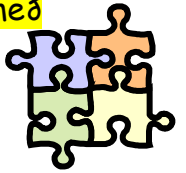
___ Rangt

___ Rétt

___ Rangt

55 Orðapúsl 10

Búðu til setningar með þessum orðum og mundu að setningar byrja oftast á nafnorði með stórum staf, síðan kemur sagnorð, en spurningar eru öðruvísi.

Við

tölum

tungumál.

mörg

mjög

vill

læra

Maður

vel.

íslensku

er

Ég

í

skóla.

læra

Viltu

um

íslenskt

samfélag?

Ég

vil

syngja

íslensku.

á

of

Þú

talar

hratt.

íslensku.

Hlustaðu á, lestu sjálf(ur) málshættina, talaðu um og útskýrðu með þínum orðum:

„Orð skulu standa.“

„Orð eru til alls fyrst.“

„Aldrei lærir æskan að ganga ef aldrei fær að detta.“

„Orðanna er hver ráðandi.“

_____ Rétt

_____ Rangt

XV. Í skólanum

Lestur, orðaforði og skilningur

LESA

Hvernig gekk í skólanum í dag? spurði mamma í hádeginu. Ég umlaði eitthvað. Mamma vinnur í frystihúsi. Þar er rúta sem keyrir fólkið í mat. Það fær klukkutíma til að borða. Þess vegna þarf allt að ganga í einum logandi hveli. Pabbi er á sjó og kemur sjaldan heim.

- „Fékk Lyngheiður að sitja hjá þér?“ spurði mamma áhugasöm.
- „Nei ... það var ekki pláss. Og ég bætti við í huganum SEM BETUR FER.“
- „Hvaða vandræði,“ sagði mamma.
- „Þú hefur hana samt með þér er það ekki? Svo hún kynnist krökkunum. Hún er líka dugleg að læra. Kannski getið þið lært saman og ...“

En Bára greip fram í:

- „Mamma, hérna ... mamma. Af hverju er hún svona skríttin?“
- „Skríttin?“ Hvaði mamma.
- „Hún er ekkert skríttin, bara heilbrigður unglingur.“ Sagði mamma.

X

56 Krossaspurningar 1

1. Hvaða tími dags er í sögunni núna? ☐ kvöld ☐ hádegi ☐ nótt	7. Hvað ætla Bára og Lyngheiður að gera saman? ☐ vinna ☐ læra ☐ hjóla
2. Hvað gerir mamma Báru? ☐ lögga ☐ vinnur í búð ☐ vinnur í frystihúsi	8. Hvað segir mamma um Heiðu? ☐ „Nei ... það var ekki pláss“ ☐ „Hún er ekkert skríttin, bara heilbrigður unglingur.“ ☐ „SEM BETUR FER.“
3. Báru finnst Heiða vera? ☐ skríttin ☐ dugleg ☐ áhugasöm	9. Hvað þýðir að „grípa fram í“? ☐ grípa bolta fram í bíl ☐ vera dónalegur ☐ taka orðið af einhverjum
4. Hvað gerir pabbi Báru? ☐ hann er sjómaður ☐ hann er lögga ☐ hann er kennari	10. Hvað merkir að „umla“? ☐ segja um eitthvað ☐ tala óskýrt ☐ syngja la la la
5. Hvað fær mamma langan matartíma? ☐ korter ☐ hálf tíma ☐ klukkutíma	11. Hver er líka dugleg að læra? ☐ mamma ☐ Bára ☐ Lyngheiður
6. Hvernig fer mamma í vinnuna? ☐ á sínum bíl ☐ gangandi ☐ í rútu	12. Hvað er „heilbrigður“? ☐ góð heilsa ☐ ekki veikur ☐ lasinn

_____ Rétt _____ Rangt

XVI. Nöfn á Íslandi í dag

Geir Jónas Guðmundsson og Irene Renata Szuba eru hjón. Þau eiga tvö börn, strák og stelpu, og nefndu þau Agnieszka Zophia Irenu Geirsdóttir og Jacek Gerard Irenu Geirsson. Nú má fólk heita löngum nöfnum á Íslandi. Geir Jónas er blaðamaður og við köllum hann oftast Jónsa og Irene Renata er fiskverkakona. Fjölskyldan býr í Vestmannaeyjum. Gott er að búa þar. Náttúrufegurð er þar mikil, þægilegt, rólegt umhverfi og gott að ala upp börn þar. Afi og amma, frændur og frænkur búa í Reykjavík, en besta frænkan býr á Selfossi og besti frændi á Flateyri. Afi heitir Guðmundur, en hann er kallaður alltaf Gummi afi, en amma heitir Elsa og hefur gælunafnið Ella. Öll búa þau langt í burtu frá Vestmannaeyjum. Besti frændi og besta frænka koma samt oft í heimsókn. Þau heita Jing Huang, en hann er smiður, og Agnieszka Ford, en er kölluð Agga, en hún er hárgreiðslumeistari og rekur hárgreiðslustofu. Zophia heitir í höfðuðið á Agnieszku frænku. Ford er ættarnafn þeirra og þau eru systkini. Í Vestmannaeyjum er gólfvöllur, margir íþróttavellir og íþróttahús, miljón fuglar, skip og bátar.

Jónsi og Irene elda oft góðan mat. Einu sinni á þrettándanum eldaði Jónsi fyrir fjölskylduna, eftir að hafa verið á matreiðslunámskeiði. Fyrst fór hann í búðina að kaupa í matinn og bað um dós af sardínum, þá sagði búðarkonan: „Hvort viltu franskar eða spænskar?“ En Jónsi svaraði: „Það skiptir engu máli, mér er alveg sama, ég ætlaði bara að borða þær en ekki að tala við þær.“ Hann eldaði síðan kjötbollur og kartöflur, ekta íslenskan mat. Hvernig voru þær á bragðið? Þær voru fínar, en við borðuðum þær ekki, við borðuðum bara sardínurnar, en við spiluðum borðtennis með kartöflunum og kjötbollunum allt kvöldið. Daginn eftir kom frændi í heimsókn, hann Jing. Hann er óðamála, talar mikið og segir margar skemmtilegar sögur. Hann er vingjarnlegur, góðlegur, almennilegur, myndarlegur, kurteis, hlýlegur, hláturmildur, brosmildur, góðhjartaður og skynsamur maður. Einu sinni sagði Jing frá því þegar hann fór að veiða í matinn fyrir okkur í laxveiðiá (en það er engin laxveiðiá í Vestmannaeyjum), en hann lenti í vandræðum, vegna þess að hann ætlaði að plata okkur. Jing fór út í búð og spurði um lax. En búðarmaðurinn sagði „Því miður höfum við engan lax í dag. Má kannski bjóða þér ýsu?“ „Láttu ekki svona, eins og auli. Ekki get ég farið að Öggju, Jónsa, Irenu, Zofiu og Jacek að ég hafi veitt ýsu.“ Og hann keypti bara spænskar sardínur. Agga, uppáhalds frænkan okkar, eldaði þetta kvöld.

57 Krossaspurningar 2

1. Hvað eru hjón?	4. Hvenær er þrettándinn?	7. Hver er besta frænka?
☐ systkini	☐ 17. júní	☐ Zofia
☐ vinnufélagar	☐ á fimmtudegi í apríl	☐ Elsa
☐ karl og kona gift hvort öðru	☐ 6. janúar, síðasti dagur jóla	☐ Malek
☐ íþróttafélag	☐ 1. desember, fullveldisdagur	☐ Mimo
2. Hvað gerir Jónsi?	5. Hvað er að vera óðamála?	☐ Agnieszka
☐ fiskverkamaður	☐ tala of mikið um ekkert	8. Hver er uppáhalds frændi?
☐ smiður	☐ óð í að mála	☐ Jacek
☐ blaðamaður	☐ tala hratt og mikið	☐ Andrzej
☐ sjómaður	☐ veiða fisk	☐ Jing
3. Hvar býr fjölskyldan?	6. Hvaða fisk langaði Jing í?	☐ Mimo
☐ í Reykjavík	☐ ýsa	9. Hvað keypti Jing?
☐ á Selfossi	☐ síld	☐ ýsu
☐ á Flateyri	☐ loðna	☐ þorsk
☐ í Vestmannaeyjum	☐ lax	☐ sardínur
☐ í Færeyjum	☐ sardínur	

58 Spurningar um nöfn á Íslandi í dag

1. Hvað heitir blaðamaðurinn fullu nafni? _____

2. Hvað heitir afi? _____
3. Hvað heitir mamman? _____
4. Hver er munurinn á skírnarnafni, föðurnafni, móðurnafni, ættarnafni og gælunafni (nefndu dæmi)? _____

5. Hvað er það að skíra í höfuðið á einhverjum (nefndu dæmi)? _____

6. Heitir þú í höfuðið á einhverjum (hverjum)? _____

59 Vinna = starf og starfsheiti

ENDADU SETNINGARNAR:

1. Ef ég væri bakari mundi ég _____
2. Ef ég væri bifvélavirki mundi ég _____
3. Ef ég væri kennari mundi ég _____
4. Ef ég væri bílstjóri mundi ég _____
5. Ef ég væri blaðamaður mundi ég _____
6. Ef ég væri bankastjóri mundi ég _____
7. Ef ég væri barþjónn mundi ég _____
8. Ef ég væri rakari mundi ég _____
9. Ef ég væri læknir mundi ég _____
10. Ef ég væri nemandi mundi ég _____
11. Ef ég væri sjómaður mundi ég _____
12. Ef ég væri fiskverkamaður mundi ég _____

_____ Rétt	_____ Rangt
_____ Rétt	_____ Rangt

➤ 51, 54 og 55 - LAUSN. Orðapús! 8, 9 og 10

Jói er nemandi. Shi er kennari. Pau tala saman. Hún talar mörg tungumál. Hún vill læra íslensku. Pau eru í sama skóla. Hún er kennari og hann er nemandi. Hann kennir henni íslensku vel. Pau tala alltaf saman íslensku. Við tölum mörg tungumál. Maður vill læra íslensku mjög vel. Ég er í skóla. Viltu læra um íslenskt samfélag? Ég vil syngja á íslensku. Þú talar íslensku of hratt. EÐA: Þú talar of hratt íslensku.

➤ 52 - LAUSN. Orðasúpa 2

æ n m n m m s s s a a k æ d s a k l æ s j d a l k æ f æ n m n m m s s s a q z ð ð þ
 h v e r n i g k k s s u n g l i n g u r s k s h e i l b r i g ð u r s d d a g i i e b e t u r
 æ n m n m m s s s a a k æ d s a k l æ s j d a l k æ f æ n m n m m s s s a q z ð ð þ
 s p u r ð i m a m m a s s k s h á d e g i l b a r a s s s l k k e k k e r t s s h ú n s s s
 j æ a s æ f k l æ s a k æ d s a k l æ s j d a l k æ f æ n m n m m s s s a q z ð ð þ
 s s k e l l a r s k r ý t i n l æ r t s s q w e s a m a n a g e t i ð l æ r a d u g l e g
 k y n n i s t ú n k k s v o u m l a ð i s r s a m t k s s l n s e i t t h v a ð s s k d s k
 k e y r i r l t v i n n u r h a n a l k l þ ú h e f u r j v a n d r æ ð l l k s a g ð i m a t
 f ó l k i ð a a z x q ð ö h v a ð p a b b i s k k k ó k s s p l á s s k l u k k u t í m a
 j s s s s æ f k l æ s a k æ d s a k m s s s k a l k æ f æ n m n m m æ n m n m m s
 p b v v v b o r ð a p a r f a l l t s s e e s q s o e i n n g a n g a s s e l b æ t t i l
 j æ a s æ f k l æ s a k æ d s a k l æ s j d a l k æ f æ n m n m m s s s a q z ð ð þ
 i k e m u r á h u g a s ö m l k h e i m ð þ q i n e m i l i y t g b v c x z l o g a n d i o
 m s s s æ f k l m s s s k æ d s a k l æ s j d a l k æ f æ n m n m m s s s a m s s l
 æ n m n m m s s s a a k k a n n s k i j d a l k æ f æ n m n m m s s s a q z ð ð þ l l
 æ n m n m m s s s a a k æ d s a k l æ s j d a l k æ f æ n m n m m s s s a q z ð ð þ

➤ 53 - LAUSN. Strikað undir sagnorð

Hann hjálpar mér á hverjum degi. Pau hjálpðu mér í gær. Þú hefur alltaf hjálpað mér. Hann hefði hjálpað mér ef hann hefði getað. Ég heimsótti vin minn í síðustu viku. Ég mun heimsækja hann eins oft og ég get. Verkið hefur greinilega verið unnið af manni sem kann til verka. Hann hefur verið að lesa í allan dag. Um kvöldið var slegið upp balli. Hann hefur alla tíð sýnt mér mikla vinsemd. Verkinu var lokið fyrr en ég þjóst við. Ég mun standa við það sem ég hef lofað. Hann hafði komið um morguninn en fór áður en ég kom heim. Þessi atburður mun hafa gerst löngu áður en þetta hús var byggt. Þótt þú hafir staðið þig vel er ekki þar með sagt að málinu sé lokið.

➤ 56 - LAUSN. Krossasurningar 1

1. Hádegi	5. Klukkutíma	9. taka orðið af einhverjum
2. Vinnur í frystihúsi	6. Í rútu	10. tala óskýrt
3. Skríttin	7. læra	11. Lyngheiður
4. Sjómaður	8. „Hún er ekkert skríttin, bara heilbrigður unglingur.“	12. góð heilsa

XVII. Ákveðinn og óákveðinn greinir

Glæra

1

Greinir í íslensku

Gunnar Þorri

7 glærur með 2 æfingum

Glæra

2

2

Greinir í íslensku

- Óákveðinn greinir
 - Ekki til, ósýnilegur
 - Engin óákveðinn greinir til í íslensku, til dæmis:
 - hús
 - börn
 - kona
 - karl
 - Hér er hús, barn, kona og karl
- Ákveðinn greinir
 - Koma aftan á orðin, ending

	Eintala	Fleirtala
• Karlkyn:	-inn	(-nir)
• Kvenkyn:	-n	(-nar)
• Hvorugkyn:	-ið	(-in)

 - Til dæmis:
 - Eintala:
 - Hér er húsið, barnið, konan, karlinn
 - Fleirtala:
 - Hér eru húsin, börnin, konurnar og karlarnir

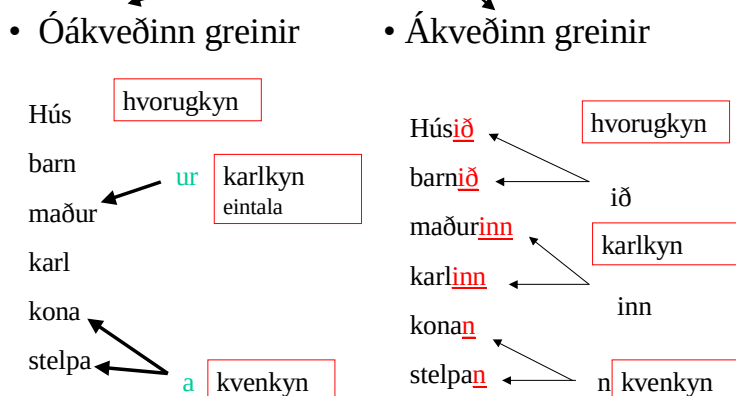
GUNNAR ÞORRI

Glæra

3

3

Greinirinn

GUNNAR ÞORRI

Glæra

4

4					
Ákveðinn greinir					
Ábendingarfornafn <i>hinn</i> / greinir					
EINTALA					
kk.	kvk.	hk.	kk.	kvk.	hk.
hinn	hin	hitt/hið	-inn	-n	-ð
hinn	hina	hitt/hið	-inn	-na	-ð
hinum	hinni	hinu	-inum	-ni	-inu
hins	hinnar	hins	-ins	-nar	-ins
FLEIRTALA					
hinir	hinar	hin	-nir	-nar	-in
hina	hinar	hin	-na	-nar	-in
hinum	hinum	hinum	-num	-num	-num
hinna	hinna	hinna	-na	-na	-na
Dæmi: EINTALA			FLEIRTALA		
karl inn , konan , barnið			karlar nir , konur nar , börn in		
GUNNAR ÞORRI					

Glæra

5

5		
Æfing		
Hvaða greinir passar við hvaða orð:		
húsið		
bókin		
konan	inn	(karlkyn)
tölvan		
barnið	(i)n	(kvenkyn)
sjónvarpið		
hetjan	ið	(hvorugkyn)
söngurinn		
skólinn		
bíllinn		
dansinn		
GUNNAR ÞORRI		

Glæra

6

6

Beyging orða með greini

KARLKYN		KVENKYN		HVORUGKYN				
Eintala								
nefnifall	HÉR ER	karl inn	nefnifall	HÉR ER	konan	nefnifall	HÉR ER	barnið
þolfall	UM	karl inn	þolfall	UM	kon una	þolfall	UM	barnið
þágufall	FRÁ	karl inum	þágufall	FRÁ	kon unni	þágufall	FRÁ	barn inu
eignarfall	TIL	karl ins	eignarfall	TIL	kon unnar	eignarfall	TIL	barn ins
Fleirtala								
nefnifall	HÉR ERU	karlar nir	nefnifall	HÉR ERU	konur nar	nefnifall	HÉR ERU	börn in
þolfall	UM	karla na	þolfall	UM	konur nar	þolfall	UM	börn in
þágufall	FRÁ	kör lunum	þágufall	FRÁ	konu num	þágufall	FRÁ	börn unum
eignarfall	TIL	karla нна	eignarfall	TIL	kvenna нна	eignarfall	TIL	barn anna

GUNNAR ÞORRI

Taktu eftir því að þágufall og eignarfall í fleirtölu, eru alveg eins endingar, í karlkyni, kvenkyni og hvorugkyni. Þannig að föllin eru sem sagt færri, ef kynin eru talin með eða 20 eða 40 ef ákveðinn greinir er talinn með.

Glæra

7

7

Beyging orða með greini

ÆFING

KARLKYN			KVENKYN			HVORUGKYN		
Eintala								
nefnifall	HÉR ER	strákurinn	nefnifall	HÉR ER	stelpa	nefnifall	HÉR ER	húsið
þolfall	UM	strákinn	þolfall	UM	stelpuna	þolfall	UM	húsið
þágufall	FRÁ	stráknum	þágufall	FRÁ	stelpunni	þágufall	FRÁ	húsinu
eignarfall	TIL	stráksins	eignarfall	TIL	stelpunni	eignarfall	TIL	hússins
Fleirtala								
nefnifall	HÉR ERU	strákarnir	nefnifall	HÉR ERU	stelpurnar	nefnifall	HÉR ERU	húsin
þolfall	UM	strákana	þolfall	UM	stelpurnar	þolfall	UM	húsin
þágufall	FRÁ	strákunum	þágufall	FRÁ	stelpunum	þágufall	FRÁ	húsunum
eignarfall	TIL	strákanna	eignarfall	TIL	stelpnanna	eignarfall	TIL	húsanna

GUNNAR ÞORRI

GUNNAR ÞORRI

ÁKVEÐINN GREINIR, nefnifall - eintala og fleirtala

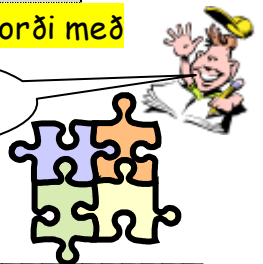
KARLKYN - (i)nn - nir	KVENKYN - (i)n - nar	HVORUGKYN - (i)ð ← EINTALA - (i)n ← FLEIRTALA
penni - nn hestur - inn	stelpa - n mynd - in	auga - ð hús - ið
pennar-nir hestar-nir	stelpur-nar myndir-nar	augu-n hús-in

60 Orðapúsl 11

Búðu til setningar með þessum orðum og mundu að setningar byrja oftast á nafnorði með stórum staf, síðan kemur sagnorð.

Húsið skemmtistaðurinn. er

SKRIFA

íslenskuna. lærir Maðurinn

Konan er í skólanum.

_____ Rétt _____ Rangt

61. verkefni. Ákveðinn greinir, eintala

EINTALA

NEFNIFALL

kk

kvk

hvk

-(i)nn

-(i)n

-(i)ð

Settu réttan greini á þessi orð eins og í fyrsta dæminu:

barnið_____	kassettutæki_____	eldavél_____
stelpa_____	sófi_____	rúm_____
skóli_____	sófaborð_____	ísskápur_____
strákur_____	borðstofa_____	fataskápur_____
leikskóli_____	stóll_____	hestur_____
fjölskylda_____	herbergi_____	barnavagn_____
húsnæði_____	blokk_____	kona_____
íbúð_____	einbýlishús_____	barn_____
bíll_____	raðhús_____	bók_____
útvarp_____	gluggi_____	íslenska_____
blað_____	nágranni_____	frændi_____
stofa_____	eldhús_____	frænka_____
sjónvarp_____	baðherbergi_____	

SKRIFA

62. verkefni. Ákveðinn greinir, fleirtala

NEFNIFALL

FLEIRTALA

kk

kvk

hvk

-nir

-nar

-(i)n

Settu réttan greini á þessi orð eins og í fyrsta dæminu:

börnin_____	blöð_____	blokkir_____	ísskápar_____
stelpur_____	stofur_____	einbýlishús_____	fataskápar_____
skólar_____	sjónvörp_____	raðhús_____	hestar_____
strákar_____	kassettutæki_____	gluggar_____	barnavagnar_____
leikskólar_____	sófar_____	nágrannar_____	konur_____
fjölskyldur_____	sófaborð_____	eldhús_____	börn_____
íbúðir_____	borðstofur_____	baðherbergi_____	bækur_____
bílar_____	stólar_____	eldavélar_____	frændur_____
útvörp_____	herbergi_____	rúm_____	frænkur_____

_____ Rétt

_____ Rangt

_____ Rétt

_____ Rangt

Strikaðu undir greininn.

STRIKA UNDIR

Faðirinn ræddi við soninn. Hér sérðu húsið mitt. Maturinn bragðaðist vel. Þetta er stysta leiðin. Systkinin leiddust yfir götuna. Nágrannarnir eru hinir mestu mátar. Ég lauk við bókina í gær. Á haustin byrjar skólinn aftur eftir sumarfríið. Vinirnir hittust á kaffihúsinu um kvöldið. Ég fer alltaf út að ganga með hundinn eftir að skólanum lýkur á daginn.

Friðfinnur vaknaði seint á mánudaginn, missti af strætisvagninum og

mætti of seint í vinnuna. Hefur þú séð nýja bílinn minn? Hvernig er hann á litinn? Kvikmyndin var skemmtileg og endirinn kom mér á óvart. Hver kláraði harðfiskinn?

Jens vissi svarið við spurningunni. Veðrið er óvenju gott í dag. Steinn gat ekki þagað yfir leyndarmálinu. Smiðurinn rak síðasta naglann í hilluna.

Maðurinn hitti konuna í bænum. Barnið sefur vært í vöggunni sinni. Þetta er nú meiri vitleysan! Kennarinn reyndi að útskýra dæmið fyrir nemendunum. Hvar eru

buxurnar sem ég hengdi upp á snúruna í gær? Bíllinn bilaði á miðri

Miklubrautinni. Bréfberinn gekk á milli allra húsanna í götunni, afhenti póstinn og spjallaði við íbúana um daginn og veginn.

Þessi texti er fengin á vefnum, hjá skolavefurinn.is (2003.)

_____ Rétt

_____ Rangt

➤ 57 - LAUSN. Krossaspurningar 2

1. karl og kona gift hvort öðru	6. lax
2. blaðamaður	7. Agnieszka
3. Í Vestmannaeyjum	8. Malek
4. 6. janúar, síðasti dagur jóla	9. sardínur
5. tala hratt og mikið	

➤ 58 - LAUSN. Nöfn á Íslandi í dag

1. Geir Jónas Guðmundsson	Föðurnafn: Guðmundsson, Geirsson,
2. Guðmundur	Geirsdóttir
3. Irene Renata Szuba	Móðurnafn: Iröndóttir, Irönuson
4. Skírnarnafn: Geir Jónas,
Guðmundur, Irene Renata,
Agnieszka, Jacek, Malek, Elsa	Ættarnafn: Ford, Szuba
Gælunafn: Jónsi, Ella, Jónsi
	5. Agnieszka

➤ 59 - LAUSN. Vinna = starf og starfsheiti

1. Ef ég væri bakari mundi ég <u>baka</u> (brauð og kökur)	7. Ef ég væri barþjónn mundi ég <u>þjóna</u> (á bar.)
2. Ef ég væri bifvélavirki mundi ég <u>gera við</u> (bílvél.)	8. Ef ég væri rakari mundi ég <u>raka og klippa</u> fólk.
3. Ef ég væri kennari mundi ég <u>kenna</u> (nemun.)	9. Ef ég væri læknir mundi ég <u>lækna</u> fólk.
4. Ef ég væri bílstjóri mundi ég <u>keyra</u> bíl.	10. Ef ég væri nemandi mundi ég <u>læra</u> .
5. Ef ég væri blaðamaður mundi ég <u>skrifa</u> fréttir.	11. Ef ég væri sjómaður mundi ég <u>veiða</u> fisk.
6. Ef ég væri bankastjóri mundi ég <u>stjórna</u> (banka eða sparisjóði.)	12. Ef ég væri fiskverkamaður mundi ég <u>verka</u> fisk

➤ 60 - LAUSN. Orðapús! 11

Húsið er skemmtistaðurinn. Maðurinn lærir íslenskuna. Konan er í skólanum.

➤ 61 - LAUSN. Ákveðinn greinir, eintala

			NEFNIFALL	EINTALA
barnið	blaðið	einbýlishúsið		hesturinn
stelpa	stofan	raðhúsið		barnavagninn
skólinn	sjónvarpið	glugginn		konan
strákurinn	kassettutækið	nágranninn		barnið
leikskólinn	sófinn	eldhúsið		bókin
fjölskyldan	sófaborðið	baðherbergið		íslenskan
húsnæðið	borðstofan	eldavélin		frændinn
íbúðin	stóllinn	rúmið		frænkan
bíllinn	herbergið	ísskápurinn		
útvarpið	blokkinn	fataskápurinn		

➤ 62 - LAUSN. Ákveðinn greinir, fleirtala

			NEFNIFALL	FLEIRTALA
börnin	blöðin	blokkirnar		ísskáparnir
stelpurnar	stofurnar	einbýlishúsin		fataskáparnir
skólarnir	sjónvörpin	raðhúsin		hestarnir
strákarnir	kassettutækin	gluggarnir		barnavagnarnir
leikskólarnir	sófarnir	nágrannarnir		konurnar
fjölskyldurnar	sófaborðin	eldhúsin		börnin
íbúðirnar	borðstofurnar	baðherbergin		bækurnar
bílarnir	stólarnir	eldavélarnar		frændurnir
útvörpin	herbergin	rúmin		frænkurnir

64 Ákveðinn greinir á nafnorð

Skrifaðu ákveðna greininn á nafnorðið:

Pabbi_____ ræddi við son_____. Hér sérðu hús_____. Súpa_____ bragðast vel.
 Þetta er stysta leið_____. Kærustupör_____ leiddust yfir götu_____.
 Nágrannar_____ eru bestu vinir_____. Ég lauk við bók_____ í gær. Á
 vori_____ endar skóli_____ aftur fyrir sumarfrí_____. Blaðberi_____ gekk á
 milli allra húsa_____ í götu_____, afhenti dagblað_____ og spjallaði við
 íbúa_____ um dag_____ og veg_____.

SKRIFA

65 Umskrifaðu

Skrifaðu á línuna fyrir ofan og taktu burt ákveðna greinirinn á íslenskum orðum

Hátt vöruverð á ýmsum vörutegundum~~H~~ð haa vöruverð á ~~hinum~~ ýmsu vörutegundum veldur því að kaupgeta hins almenna

neytenda hefur minnkað verulega. Hin sívinsæla hljómsveit The Beech Boys

(Strandastrákarnir) hélt nýlaga tónleika í Reykjavík og lék þar mörg vinsælustu

lögín sín við mikinn fögnuð hinna fjölmörgu áheyrenda sem á hana hlýddu. Hinar

árlegu kappreiðar hestamannafélagsins verða haldnar á hinum glæsilega skeiðvelli

félagsins sem nýlega var lagfærður. Þá verður keppt í hinum ýmsu greinum

hestaípróttu og munu augu áhorfenda einkum beinast að hinni nýu vetra hryssu,

Golu, sem þykir sigurstranglegust hinna ágætu keppnishrossa.

_____ Rétt
 _____ Rétt

_____ Rangt
 _____ Rangt

TALA og LESA, fyrst hægt og svo hraðar og hraðar:

SKRIFA. Athugaðu
að setning byrjar á
stórum staf!

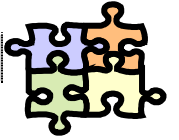

Rómverskur riddari,
reið inn í Rómaborg
rændi og ruplaði,
rabarbara og rjóma

66 Orðapúsl 12

Hér þarftu að beygja sagnorð (í nútíð, eftir persónu)

bíó, fara, Strákurinn, klukkan, fimm, í

sveit, hest, Maðurinn, eiga, og, í, býr

Kona, hund, finna, karl, og

vinna, Mamma, í, frystihúsi

í, keyra, fólkið, Rúta, mat

Bangsi, Hundurinn, heita

vera, sjö, Klukkan, mínútur, í, fimm

sammála, Já, ég, vera

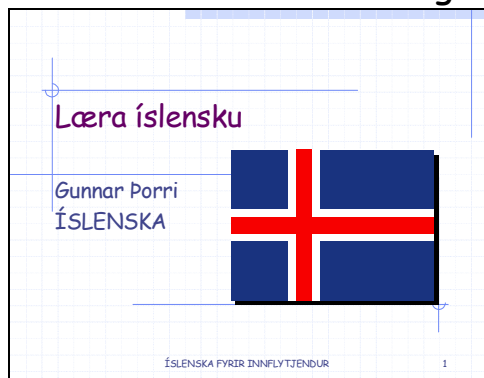
finnast, líka, Það, mér

í, lottóinu, Meiriháttar, vinning, vinna, við

XVIII. Daglegt mál

Glæra

1

Glæra

2

2 ÍSLENSKA FYRIR INNFLYTTJENDUR

Daglegt mál - heilsast, kveðja

- ◆ Halló
- ◆ Góðan daginn
- ◆ Góðan dag
- ◆ Hæ
- ◆ Gott kvöld
- ◆ Komdu sæl, komdu sæll
- ◆ Bless
- ◆ Bæ
- ◆ Sjáumst
- ◆ Góða nótt

Glæra

3

3 ÍSLENSKA FYRIR INNFLYTTJENDUR

Ókei

- ◆ Allt í lagi
- ◆ Einmitt!
- ◆ Fínt!
- ◆ Gott
- ◆ Frábært!
- ◆ Glæsilegt
- ◆ Ágætt
- ◆ Yndislegt
- Já
- Jú
- Jæja
- Ja, kannski
- Varla

Glæra

4

4

ÍSLENSKA FYRIR INNFLYTTJENDUR

Daglegt mál - spurningar?

- ◆ Gaman að sjá þig!
- ◆ Hvað segirðu?
- ◆ Hvað segirðu gott?
- ◆ Hvað er að fréttu?
- ◆ Hvernig líður þér?
- ◆ Ertu hress?
- ◆ Hvernig gengur þér?
- ◆ Sömuleiðis!
- ◆ Ég segi allt gott
- ◆ Ég segi allt sæmilegt
- ◆ Það er allt gott að fréttu
- ◆ Mér líður vel, takk
- ◆ Já ég er hress
- ◆ Ágætlega, takk fyrir

Glæra

5

5

ÍSLENSKA FYRIR INNFLYTTJENDUR

Daglegt mál - matur

- ◆ Gjörðu svo vel
- ◆ Verði þér að góðu
- ◆ Hvernig smakkast?
- ◆ Takk fyrir matinn
- ◆ Takk fyrir mig
- ◆ Takk fyrir
- ◆ Takk, sömuleiðis
- ◆ Vel
- ◆ Verði þér að góðu
- ◆ Verði þér að góðu

◆ Þetta er rosalega góður matur

◆ Pakka þér

Glæra

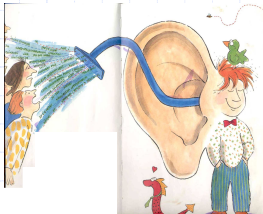
6

6

Tala íslensku

- ◆ Ég tala íslensku
- ◆ Ég á heima í Vestmannaeyjum, Reykjavík, á Ísafirði
- ◆ Ég á heima á Íslandi
- ◆ Ég skil íslensku
- ◆ Ég skil ekki
- ◆ Ég tala íslensku
- ◆ Ég tala íslensku þínulítið
- ◆ Fyrirgefðu, hvað sagðirðu?
- ◆ Viltu endurtaka?
- ◆ Ha? = Hvað segirðu?

Þessi mynd af ryksugueyrinu eða orðsugueyrinu er úr bók eftir Þórarinn Eldjárn og Sigrúnu Eldjárn (myndir) sem heitir *Óðfluga* (1991) 2. útgáfa 2000.

Tími

- ◆ Hvað er klukkan?
- ◆ Hvaða dagur er í dag?
- ◆ Bíddu aðeins!
- ◆ Andartak
- ◆ Viltu bíða?
- ◆ Veistu hvenær íslensku tíminn byrjar?
- ◆ Til hamingju með afmælið!
- ◆ Gleðileg jól
- ◆ Gleðilega páska

Dagar í viku

sunnudagur	→	sól = sunn(a) + dagur
mánudagur	→	tungl = mán(i) + dagur
þriðjudagur	→	3. = þriðj(i) + dagur
miðvikudagur	→	kjarni viku = mið(ja) + vik(a) + dagur
fimmtudagur	→	5. = fimmt(i) + dagur
föstudagur	→	borða ekki, borða lítið = fast(a) + dagur
laugardagur	→	sundlaug = baða sig = laug(ar) + dagur

67 Spurningar um vikudaga

1. Hvaða dag í viku fer fólk í kirkju á Íslandi? _____
2. Hvaða dag í viku byrjar fólk að vinna? _____
3. Hvaða daga í viku fer fólk út að skemmta sér? _____
4. Hvaða dag í viku byrjar vikan? _____
5. Hvaða dag í viku endar vikan? _____
6. Hvaða vikudagur heitir í höfuðið á tunglinu? _____
7. Hvaða dag í vikunni endar vinnuvikan? _____
8. Hvað eru margir dagar í vikunni? _____
9. Hvað heita vikudagarnir? _____

➤ 63 - LAUSN. Ákveðni greinirinn

Faðirinn ræddi við soninn. Hér sérðu húsið mitt. Maturinn bragðaðist vel. Þetta er stysta leiðin. Systkinin leiddust yfir götuna. Nágrannarnir eru hinir mestu mátar. Ég lauk við bókinga í gær. Á haustin byrjar skólinn aftur eftir sumarfríð. Vinirnir hittust á kaffihúsinu um kvöldið. Ég fer alltaf út að ganga með hundinn eftir að skólanum lýkur á daginn. Friðfinnur vaknaði seint á mánudaginn, missti af strætisvagninum og mætti of seint í vinnuna. Hefur þú séð nýja bílinn minn? Hvernig er hann á litinn? Kvikmyndin var skemmtileg og endirinn kom mér á óvart. Hver kláraði harðfiskinn? Jens vissi svarið við spurningunni. Veðrið er óvenju gott í dag. Steinn gat ekki þagað yfir leyndarmálinu. Smiðurinn rak síðasta naglann í hilluna. Maðurinn hitti konuna í bænum. Barnið sefur vært í vöggunni sinni. Þetta er nú meiri vitleysa! Kennarinn reyndi að útskýra dæmið fyrir nemendum. Hvar eru buxurnar sem ég hengdi upp á snúruna í gær? Bíllinn bilaði á miðri Miklubrautinni. Bréfberinn gekk á milli allra húsanna í götunni, afhenti póstinn og spjallaði við íbúana um daginn og veginn.

➤ 64 - LAUSN. Ákveðinn greini á nafnorð

Pabbinn ræddi við soninn. Hér sérðu húsið. Súpan bragðast vel. Þetta er stysta leiðin. Kærustupörin leiddust yfir götuna. Nágrannarnir eru bestu vinirnir. Ég lauk við bókinga í gær. Á vorin endar skólinn aftur fyrir sumarfríð. Blaðberinn gekk á milli allra húsanna í götunni, afhenti dagblaðið og spjallaði við íbúana um daginn og veginn.

➤ 65 - LAUSN. Umskrifaðu

Hátt vöruverð á ýmsum vörutegundum veldur því að kaupgeta almenna

~~Hátt~~ háa vöruverð á ~~hinum~~ ýmsu vörutegundum veldur því að kaupgeta ~~hins~~ almenna

neytenda hefur minnkað verulega. Sívinsæl hljómsveit The Beech Boys

neytenda hefur minnkað verulega. ~~Hin~~ sívinsæla hljómsveit The Beech Boys

(Strandastrákar) hélt nýlega tónleika í Reykjavík og lék þar mörg vinsæl

(Strandastrákar~~inn~~) hélt nýlaga tónleika í Reykjavík og lék þar mörg vinsælustu

lög sín við mikinn fögnuð fjölmargra áheyrenda sem á hana hlýddu.

lög~~in~~ sín við mikinn fögnuð ~~hinna~~ fjölmörgu áheyrenda sem á hana hlýddu. ~~Hinar~~

Árlegar kappreiðar hestamannafélaga verða haldnar á glæsilegum skeiðvelli

árlegu kappreiðar hestamannafélags~~ins~~ verða haldnar á ~~hinum~~ glæsilega skeiðvelli

sem nýlega var lagfærður. Þá verður keppt í ýmsum greinum

~~félagsins~~ sem nýlega var lagfærður. Þá verður keppt í ~~hinum~~ ýmsu greinum

hestaípróttu og munu augu áhorfenda einkum beinast að níu vetra hryssu,

hestaípróttu og munu augu áhorfenda einkum beinast að ~~hinni~~ níu vetra hryssu,

Golu, sem þykir sigurstranglegust ágættra keppnishrossa.

Golu, sem þykir sigurstranglegust ~~hinna~~ ágætu keppnishrossa.

➤ 66 - LAUSN. Orðapús/12

Strákur fer í bíó klukkan fimm. Maðurinn á hest og býr í sveit. **EDA** Maðurinn býr í sveit og á hest. Kona og karl finna hund. Mamma vinnur í frystihúsi. Rúta keyrir fólkíð í mat. Hundurinn heitir Bangsi. Klukkan er sjö mínútur í fimm. Já, ég er sammála. Það finnst mér líka. Meiriháttar, við vinnum vinning í lottóinu.

Hlustaðu á, lestu sjálf(ur) málshættina, talaðu um og útskýrðu með þínum orðum:

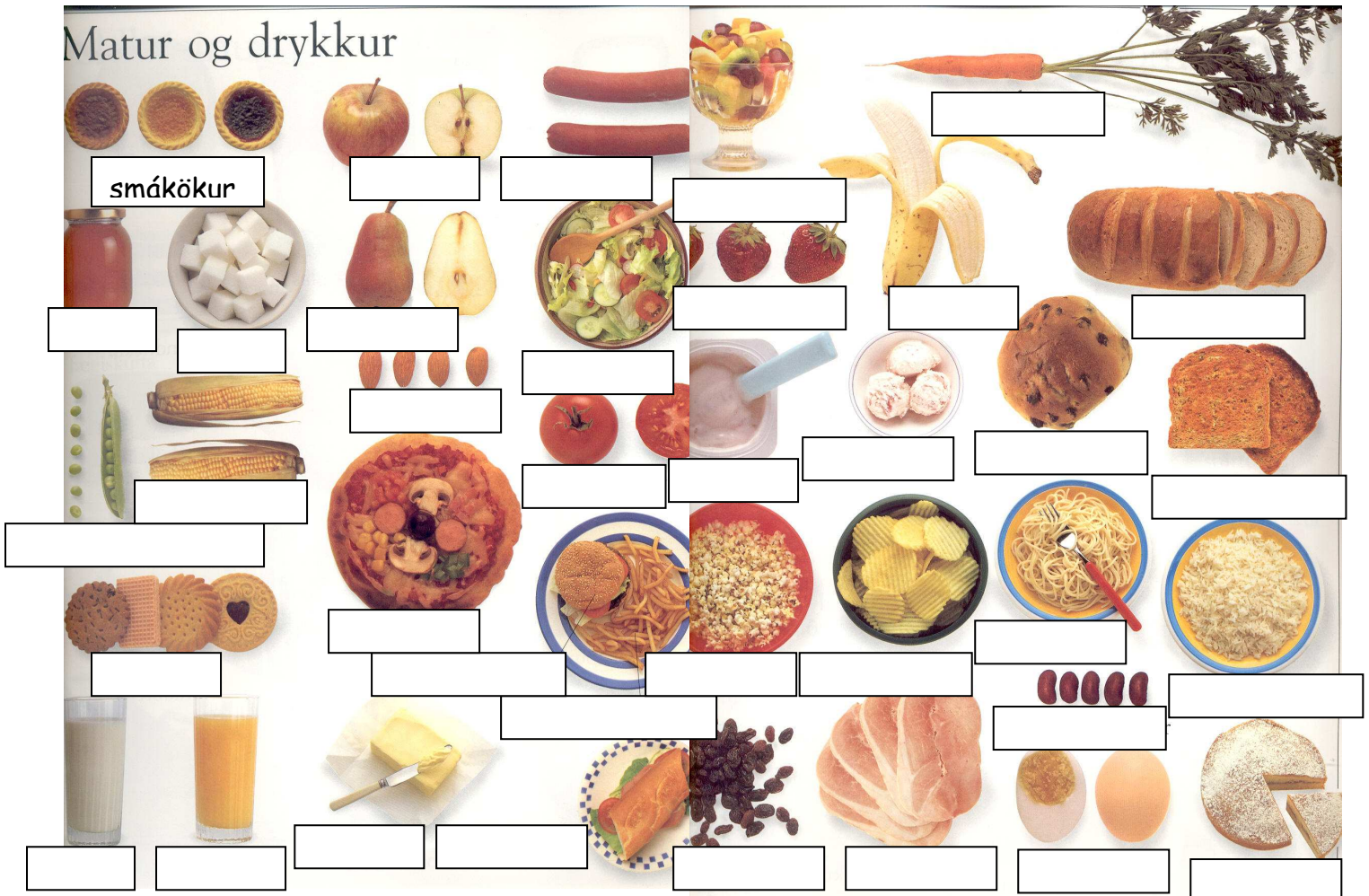
„Hláturinn lengir lífið!“

„Peir byggja lönd sem lifa.“

68 Orð í kassa 11

smákökur	hunang	sykur	epli	pylsur	salat	hnetur	perur	ávaxtasalat
brauð	terta	gulrót	banani	jarðarber	rjómaís			ávaxtabolla
jógúrt		hnetur	ristað brauð	tómatar	sykurmaís	pitsa		mjólk
grænar baunir		hamborgari	spagettí	hrísgrjón	brúnar baunir			smjör
rjómaís	kartöfluflögur		popkorn	rúsínur	hnetur			samloka
ávaxtasafi	hrísgrjón		soðin egg	skinka	franskar kartöflur			kex

Matur og drykkur

69 Stafaruna og orð 3

Settu strik á milli orða (eins og í fyrsta dæmi) og skrifaðu orðin á línurnar fyrir neðan, með punktum:

LæknirégvaraðspilaáflautunamínaogsvogleyptiégghanaóvartSlappaðuafHugsaðupéref
púhefðirveriðaðspilaápíanó

☐ Rétt ☐ Rangt
☐ Rétt ☐ Rangt

➤ 67 - LAUSN. Spurningar um vikudaga?

1. Hvaða dag í viku fer fólk í kirkju á Íslandi? Sunnudagur
2. Hvaða dag í viku byrjar fólk að vinna? Mánudagur
3. Hvaða daga í viku fer fólk út að skemmta sér? Föstudagur eða laugardagur
4. Hvaða dag í viku byrjar vikan? Sunnudagur
5. Hvaða dag í viku endar vikan? Laugardagur
6. Hvaða vikudagur heitir í höfuðið á tunglinu? Mánudagur
7. Hvaða dag í vikunni endar vinnuvikan? Föstudagur
8. Hvað eru margir dagar í vikunni? Sjö (7)

➤ 68 - LAUSN. Rétt orð í kassa 11

➤ 69 - LAUSN. Stafa- og orðaruna 3

Læknir ég var að spila á flautuna mína og svo gleypiti ég hana óvart. Slappaðu af. Hugsaðu þér ef þú hefðir verið að spila á píanó.

Hlustaðu á, lestu sjálf(ur) málshættina, talaðu um og útskýrðu með þínum orðum:

„Það er tungunni tamast sem hjartanu er kærast.“

„Fyrr er hagmæltur en höfuðskáld.“

70 Svaraðu spurningum um daga á Íslandi

1. Hvenær á Ariel afmæli? (13. febrúar)

2. Hvenær kom Guðmundur til Íslands? (17. mars)

3. Hvenær byrjaði sumarið? (21. apríl(?)) (Sumardagurinn fyrsti) (á fimmtudegi)

4. Hvenær er síðasti vetrardagur?

5. Hvenær förum við til Englands? (15. maí)

6. Hvenær kemur þú til okkar? (14. júlí)

7. Hvenær ferð þú til Ástralíu? (16. júlí)

8. Hvenær kemur þú heim aftur? (24. desember)

9. Hvenær byrjar skólinn? (21. ágúst)

10. Hvenær er fullveldisdagur? (1. desember)

11. Hvenær er þjóðhátíðardagur á Íslandi? (17. júní)

12. Hvenær er Jónsmessa á Íslandi (eða Jónsmessunótt)?

Hlustaðu á, lestu sjálf(ur) málshættina, talaðu um og útskýrðu með þínum orðum:

„Þröngt mega sáttir sitja.“

„Vinargjöf skal virða og vel hirða.“

_____ Rétt _____ Rangt

71 Orðapúsl 13

Hér verður þú nú að beygja nafnorð og setja sagnorð í nútíð og persónuhátt!

Mimmo, hlaupa, á, gata, hratt

Reykjavík, Jíng, dómkirkja, í, vera, prestur, í

Menntaskóli, á, vera, í, Bettý, Ísafirði, og, Sandra

Allir, íslenska, vilja, læra

➤ 70 - LAUSN. Um daga

1. Ariel á afmæli 13. febrúar.	8. Ég kem heim aftur 24. desember.
2. Ég kom til Íslands 17. mars.	9. Skólinn byrjar 21. ágúst.
3. Á fimmtudaginn var byrjaði sumarið.	10. Fullveldisdagur er 1. desember.
Sumardagurinn fyrsti var 21. apríl.	11. Þjóðhátíðardagur er 17. júní.
4. Síðasti vetrardagur er 30. apríl.	12. Jónsmessa er 24. júní. Á miðju sumri.
5. Við förum til Englands 15. maí.	Jónsmessunótt er í kringum 24. júní
6. Ég kem til ykkar 14. júní.	(nóttin áður).
7. Ég fer til Ástralíu 16. júlí.	

XIX. Spáðu í mig

Hlustaðu á tónlistina, lestu ljóðið, prófaðu að syngja það og æfðu framburð

Megas

Kvöldin eru kaldlynd út á nesi
kafaldsbylur hylur hæð og lægð
kalinn og með koffortið á bakinu
kem ég til þín segjandi með hægð:

Spáðu í mig, þá mun ég spá í þig
Spáðu í mig, þá mun ég spá í þig.

Nóttin hefur augu eins og flugan
og eflaust sér hún mig þar sem ég fer
heimullega á þinn fund að fela
flöskuna og mig í hendur þér

Spáðu í mig

Finnst þér ekki Esjan vera sjúkleg
og Akrafjallið geðbillað að sjá
en ef ég bið um að flýja með mér
til Omdúrmann þá máttu ekki hvá.

Spáðu í mig ...

_____ Rétt

_____ Rangt

XX. Menningarfærni

Lestu og hugsaðu um þetta. Æfu þessar setningar, með því að lesa og tala, hreyfa þig og leika þessar setningar með því að spyrja næsta mann. Talið saman tvö og tvö.

Á Íslandi grípur fólk oft fram í fyrir hvert öðru án þess að það þyki dónalegt. Ekki má maður þó vera of frekur. Oft er gott að gefa til kynna eða sýna með handahreyfingu að maður vill tala með því að segja til dæmis:

Ef maður er **sammála**

Já!

Já (innblásið)

Einmitt [emmit]

Akkúrat

Já, það finnst mér

Það finnst mér líka

Já ég er sammála

Ef maður er **ósammála**

Jú, víst (ef viðmælandi notaði neitun eða sagði „nei“)

Já, en ekki alveg

Já, kannski

Nei, alls ekki

En, mér finnst hins vegar

(Nei) Bíddu nú aðeins við, sko

Nei sjáðu til, ég er ósammála

XXI. Um lýsingarorð

Lýsingarorð eru spes. Þau stigbeygjast, sem mikið, meira og mest með nafnorðum.

Hér er verkefnið að lesa og þú leysir dæmi í verkefni 81 (síðasta verkefnið):

léttur

léttari

léttastur

þungur

þyngri

þyngstur

góður

betri

bestur

stór

stærri

stærstur

smár

smærri

smæstur

sætur

sætari

sætastur

svartur

svartari

svartastur

lítill

minni

minnstur

XXII. Hvað, spurningar?

Glæra
1

Glæra
2

Spurning og svar

❖ **HVER?**

❖ **DÆMI:**

- Hver er þetta? Þetta er Gunnar Þorri
- Hver er þetta? Þetta er frægur maður
- Hver ert þú? Ég heiti Gunnar og er kennari
- Hver kennir íslensku fyrir innflytjendur? Gunnar Þorri

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

2

Glæra
3

Spurning og svar

❖ **HVAÐ?**

❖ **DÆMI:**

- Hvað ertu að gera? Ég er að kenna íslensku
- Hvað eruð þið að gera? Þið eruð að læra íslensku
- Hvað gerir þú? Ég er kennari
- Hvað gerir þú? Ég er nemandi
- Hvað er klukkan? Klukkan er níu

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

3

Glæra
4

Spurning og svar

❖HVAR?

❖DÆMI:

- Hvar er skólinn? Skólinn er fyrir ofan kirkjuna
- Hvar er kennarinn?
Kennarinn er að kenna inni í kennslustofu
- Hvar er myndvarpinn?
Hann er hjá kennaraborðinu
- Hvar eru nemarnir? Nemarnir eru í skólanum

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTTJENDUR

4

Glæra
5

Spurning og svar

❖HVERNIG?

❖DÆMI:

- Hvernig gerir þú þetta?
Ég geri þetta með verkfæri
- Hvernig lærir þú íslensku?
Ég læri íslensku í skóla
- Hvernig er veðrið?
Það er gott veður, sól og sumar

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTTJENDUR

5

Glæra
6

Spurning og svar

❖HVENÆR?

❖DÆMI:

- Hvenær kemur hann?
Hann kemur á morgun
- Hvenær fór hann?
Hann fór í gær
- Hvenær byrjar íslenska fyrir útlendinga?
Íslenskutíminn byrjar klukkan korter yfir átta

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTTJENDUR

6

Glæra
7

Spurning og svar

❖ HVOR?

❖ DÆMI:

- Hvor ykkar gerði þetta?
Hann gerði þetta ekki ég
- Hvor er sterkari?
Hún er sterkari en hann
- Hvor er Íslendingur, þú eða hann?
Hann er íslenskur

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

7

Glæra
8

Spurning og svar

❖ HVERT?

❖ DÆMI:

- Hvert ertu að fara?
Ég er að fara til Kína
- Hvert ferðu annað kvöld?
Ég fer í kennslutíma í íslensku
- Hvert ætlar þú á eftir?
Ég ætla heim að sofa

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

8

Glæra
9

Spurning og svar

❖ HVAÐAN?

❖ DÆMI:

- Hvaðan kemur þú?
Ég kem frá tunglinu
- Hvaðan ertu?
Ég er frá Íslandi

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTJENDUR

9

Spurning og svar

❖ SAGNORÐ

❖ EF SETNING BYRJAR Á SAGNORÐI = SPURNING

❖ DÆMI:

- Viltu læra íslensku? Já ég vil læra íslensku
- Er gaman að læra íslensku?
Já það er gaman að læra íslensku
- Vinnur þú hér? Já ég vinn hérna á Flateyri
- Talarðu íslensku í vinnu?
Já ég tala íslensku við Íslendinga

ÍSLENSKA FYRIR
INNFLYTIJENDUR

10

72 Spurningar, verkefni = æfing 1

Veldu eitt af þessum orðum til að skrifa á línurnar:

Hvað Hvert Hvaðan Hvar Er Hvenær
Má Get Hver Má

1. Hvað er þetta? Þetta er hús.
2. _____ ég skrifað þetta orð hér? Já, þú getur það.
3. _____ kemur þú? Ég kem frá Kína.
4. _____ átt þú heima? Ég á heima í Vestmannaeyjum.
5. _____ ætlar þú að fara í sumar? Ég fer í sumarfrí til Grænlands.
6. _____ er þetta? Þetta er Vigdís Finnbogadóttir.
7. _____ þetta systir þín? Já, þetta er systir mín.
8. _____ ég fara á klósettið? Já, þú mátt fara á klósettið.
9. _____ er bókin mín? Hún er hjá kennaranum.
10. _____ heitir pabbi þinn? Hann heitir Juha.
11. _____ er í fréttum? Það er allt gott að fréttu.
12. _____ segir þú gott? Ég segi allt gott.
13. _____ er að fréttu? Allt gott.
14. _____ byrjar íþróttaleikurinn? Hann byrjar klukkan átta.

SKRIFA

_____ Rétt _____ Rangt

73. verkefni. Spurningar 2

BÚÐU TIL SPURNINGAR VIÐ ÞESSUM FULLYRÐINGUM, eins og í fyrsta dæmi:

SKRIFA

1. _____ Hvað er dúkkan þung _____? Dúkkan er tvö kíló (2 kg.)
2. _____? Þetta eru þrír lítrar af vatni (3 l.)
3. _____
_____? Barnið er eitt þúsund, fimm hundruð sextíu og þrjú grömm (1563 gr.)
4. _____
_____? Það eru þrjú þúsund og fimmtán kílómetrar frá Kaupmannahöfn til Lissabon.
5. _____? Bíllinn er fimm ára gamall.
6. _____? Ég er næstum tveir metrar.
7. _____? Bókabúðin er í Austurstræti.
8. _____? Það kostar hundrað krónur.
9. _____? Ég segi allt gott.
10. _____? Ég fer í kvöld.
11. _____? Þetta er vinkona mín.
12. _____? Ég ætla að fara niður í bæ.
13. _____? Hún er klædd í peysu og pils.
14. _____? Hún kemur á morgun.
15. _____? Ég á heima á Vestmannagötu 54.
16. _____? Símanúmerið mitt er sex níu fjórir fimm þúsund.
17. _____? Já ég tala íslensku við Íslendinga.
18. _____? Hundurinn heitir Leppalúði.
19. _____? Hvolpurinn heitir Bangsi.

_____ Rétt	_____ Rangt
------------	-------------

74 Spurningar 3

Settu rétta spurnarorðið á línurnar

kvk = kvenkyn, **hún** - kk = karlkyn, **hann** - hvk = hvorukyn, það

1. Við (hver) _____ viltu tala? - (Hver hvk) _____ barnanna átt þú?
2. (Hvor hvk) _____ skipið fer til Ísafjarðar?
3. (Hver (um 3 eða fleiri)) _____ bræðranna er elstur?
4. (Hvor (um 2)) _____ bróðirinn er eldri?
5. (Hver hvk) _____ áttu við? - (Hvor) _____ barninu gaf hann 10 krónur?
6. Hjá (hver) _____ búið þið?
7. (Hvor hvk (um 2)) _____ barnið er eldra?
8. (Hvor kvk (um 2)) _____ bókin er dýrari?
9. Með (hvað) _____ bíl getum við farið?
10. (Hvað eða Hvar) _____ er þetta barn gamalt?
11. (Hvað eða Hvar) _____ heitir höfuðborg Íslands?
12. (Hvað eða Hvar) _____ búa margir í Reykjavík?
13. (Hvað eða Hvar) _____ kostar þessi bók?
14. (Hvar eða Hvernig) _____ búið þið?
15. (Hvenær eða Hvaðan) _____ kemur þetta skip?
16. (Hvaðan eða Hvert) _____ farið þið næsta haust?
17. (Hvar eða Hvenær) _____ farið þið til Íslands?
18. (Hvar eða Hvenær eða Hvernig) _____ get ég fengið leigubíl?
19. (Hvenær eða Hvernig) _____ komið þið í bæinn?
20. (Hvert eða Hvenær) _____ á skipið á fara?
21. (Hvert eða Hvenær) _____ fóruð þið að þessu?
22. (Hver eða Hvort) _____ er það Jón eða Siggi sem kemur í dag?
23. (Hvaða eða Hvers konar) _____ skip er þetta?
24. (Hvers vegna eða Af hverju) _____ komstu ekki aftur strax?
25. (Hversu eða Hvað) _____ markir farþegar eru á skipinu?
26. (Hversu eða Hve eða Hvað) _____ lengi verða þeir hér?
27. (Hvort eða Hve) _____ eigum við að fara út í kvöld eða annað kvöld?
28. (Hvers konar eða Hvaða) _____ þjónusta er þetta eiginlega?

Skrifa

Lestu þennan texta og gerðu æfingu á næstu síðu, svörin eru hér í þessum texta:

XXIII. Dagbókin mín

Hvað skrifa ég í dagbókina mína? Ég skrifa ýmislegt í dagbókina mína. Ég reyni að skrifa á hverjum degi. Ég skrifa um það að á veitingastað vil ég borða góðan mat. Hvernig mat borðar ég? Ég er grænmetisæta, borða grænmeti á hverjum degi. Í hraðbanka tek ég út pening og skoða stöðuna á bankareikningi mínum, ef ég fer í búð í dag. Hvernig borga ég? Ég borga með korti, ég er sjaldan með seðla eða klink.

Ég elska dýr mest af öllu og ég á einn hund. Í almenningagarði getum við gengið, labbað, skokkað og hlaupið eins og við viljum, þegar ég viðra hundinn minn. Hvað heitir hundurinn minn? Hann heitir Bangsímon Leppalúði, en ég kalla hann Bangsa. Á íþróttavelli er hægt að gera ýmislegt, eins og að hlaupa, ganga og stunda margvíslegar íþróttir. Ég hef gaman af því að synda og spila körfubolta eða blak. Ég er íþróttaidíót, íþróttafrík, íþróttamaður og hef þess vegna áhuga á íþróttum.

Í matarbúðum kaupi ég mat og hitti fólk. Kaupi ég mat á hverjum degi fyrir heimilið? Nei, ekki á hverjum degi. Ég elda heima á hverjum degi mat sem ég hef keypt úr búð, en ég kaupi mat oftast á mánudögum og föstudögum.

Í bíó er hægt að sjá nýjar bíómyndir og horfa á kvikmyndir. Fer ég oft í kvikmyndahús? Nei, sjaldan. Oftast horfi ég á sjónvarpið á kvöldin. Það er samt skemmtilegast að fara í leikhús eða óperuhús. Í skóla læri ég og í vinnu vinn ég. Á bókasafni finn ég ýmislegt, eins og bækur til að lesa og þangað fer ég oft. Ég les dagblöð á hverjum degi. Fer ég oft á kaffihús? Stundum geri ég það, til að lesa bók sem ég er spenntur fyrir. Ég á mörg áhugamál og tómstundir, eins og að skrifa dagbók. Skrifa ég í dagbókina á hverjum degi? Næstum því, oft í viku. Að mínu mati er það gott til að læra tungumálið betur. Allir ættu að skrifa dagbók. Ein blaðsíða í dagbókina á dag kemur skapinu í lag. Maður þarf að sinna náminu vel og vera duglegur að læra.

75 Krossaspurningar 3

1. Hve oft er skrifa ég í dagbókina mína?	4. Hvernig borga ég í búð?
☐ Ég reyni að skrifa á hverjum degi	☐ með smápeningum
☐ Oft á dag	☐ með korti
☐ Einu sinni í mánuði	☐ með seðlum
2. Hver er Bangsi?	5. Á hvaða dögum kaup ég mat í búð?
☐ leikfangið mitt	☐ sunnudögum og mánudögum
☐ hundurinn minn	☐ þriðjudögum og miðvikudögum
☐ koddinn minn	☐ mánudögum og föstudögum
3. Hvað er grænmetisæta?	6. Hvað finnst mér skemmtilegast að gera?
☐ dýr sem borðar bara grænmeti	☐ að hlaupa og skokka
☐ einhver sem borðar mikið grænmeti	☐ að fara í leikhús eða óperuhús
☐ eitthvað sem grænmetið étur	☐ að syngja í baði

76 Spurningar um dagbókina mína

Búðu til spurningar úr textanum, og miðaðu við svörin sem eru hér.

Ímyndaðu þér að þú ætlir að taka viðtal við þann sem skrifaði um dagbókina sína.

1. _____ ? Ég skrifa ýmislegt í dagbókina mína.
2. _____ ? Ég reyni að skrifa á hverjum degi.
3. _____ ? Ég borga með korti, ég er sjaldan með seðla eða klink.
4. _____ ? Ég elska dýr mest af öllu og ég á einn hund.
5. _____ ? Í almenninggarði viðra ég hundinn.
6. _____ ? Hundurinn heitir Bangsímon Leppalúði.
7. _____ ? Hann er kallaður Bangsi.
8. _____ ? Ég hef áhuga á íþróttum.
9. _____ ? Ég er íþróttaidíót, íþróttafrík.
10. _____ ? Ég er grænmetisæta.
11. _____ ? Nei, ekki á hverjum degi.
12. _____ ? Nei, sjaldan. Oftast horfi ég á sjónvarpið á kvöldin.
13. _____ ? Stundum geri ég það, til að lesa bók sem ég er spenntur fyrir.
14. _____ ? Næstum því, oft í viku.
15. _____ ? Ég hef gaman af því að synda og spila körfubolta eða blak.
16. _____ ? Ég stunda margvíslegar íþróttir.
17. _____ ? Á bókasafni finn ég ýmislegt eins og bækur.
18. _____ ? Ég á mörg áhugamál, eins og að skrifa dagbók.
19. _____ ? Ein blaðsíða í dagbókina á dag kemur skapinu í lag.
20. Skrifar þú dagbók og lestu dagblöð (hve oft)? _____

➤ 71 - LAUSN. Orðapúsl 13

Mímo hleypur hratt á götu. Jíng er prestur í dómkirkju í Reykjavík. Bettý og Sandra eru í Menntaskólanum á Ísafirði. Allir vilja læra íslensku.

➤ 72 - LAUSN. Spurningar 1

1. Hvað	8. Má
2. Get	9. Hvar
3. Hvaðan	10. Hvað
4. Hvar	11. Hvað
5. Hvert	12. Hvað
6. Hver	13. Hvað
7. Hver	14. Hvenær

➤ 73 - LAUSN. Spurningar 2

1. Hvað er dúkkan þung ? Dúkkan er tvö kíló (2 kg.)
2. Hvað er þetta mikið vatn ? Þetta eru þrír lítrar af vatni (3 l.)
3. Hvað er barnið þungt ? Barnið er eitt þúsund, fimm hundruð sextíu og þrjú grömm (1563 gr.)
4. Hvað er langt frá Kaupmannahöfn til Lissabon ? Það eru þrjú þúsund og fimmtán kílómetrar frá Kaupmannahöfn til Lissabon.
5. Hvað er bíllinn gamall ? Bíllinn er fimm ára gamall.
6. Hvað ertu stór ? Ég er næstum tveir metrar.
7. Hvar er bókabúðin ? Bókabúðin er í Austurstræti.
8. Hvað kostar brauðið ? Það kostar hundruð krónur.
9. Hvað segirðu gott ? Ég segi allt gott.
10. Hvenær ætlar þú að fara ? Ég fer í kvöld.
11. Hver er þetta ? Þetta er vinkona mín.
12. Hvert ætlar þú að fara ? Ég ætla að fara niður í bæ.
13. Hvernig er hún klædd ? Hún er klædd í peysu og pils.
14. Hvenær kemur hún ? Hún kemur á morgun.
15. Hvar áttu heima ? Ég á heima á Vestmannagötu 54.
16. Hvað er símanúmerið þitt ? Símanúmerið mitt er sex níu fjórir fimm þúsund.
17. Talar þú íslensku við Íslendinga ? Já, ég tala íslensku við Íslendinga.
18. Hvað heitir hundurinn ? Hundurinn heitir Leppalúði.
19. Heitir hvolpurinn Bangsi ? Já, hvolpurinn heitir Bangsi.

➤ 74 - LAUSN. Spurningar 3

1. hvern - Hvert/Hver	15. Hvaðan/Hvenær
2. Hvort	16. Hvert
3. Hver	17. Hvenær/Hvers vegna
4. Hvor	18. Hvar/ Hvernig/ Hvenær
5. Hvað - Hvoru	19. Hvenær/ Hvernig/ Hvers vegna
6. hverjum	20. Hvenær/ Hvert
7. Hvort	21. Hvernig
8. Hvor	22. Hvort
9. hvaða	23. Hvaða/Hvers konar
10. Hvað	24. Hvers vegna
11. Hvað	25. Hversu/ Hve
12. Hvað	26. Hvað/ Hve/ Hversu
13. Hvað	27. Hvort
14. Hvar/Hvernig	28. Hvaða/ Hvers konar/ Hvers lags

➤ 75 - LAUSN. Krossaspurningar 3

1. Ég reyni að skrifa á hverjum degi	4. með korti
2. hundurinn minn	5. mánudögum og föstudögum
3. einhver sem borðar mikið grænmeti	6. að fara í leikhús eða óperuhús

➤ 76 - LAUSN. Um dagbókina mína

1. Hvað skrifarðu í dagbókina þína?	11. Kaupirðu mat á hverjum degi fyrir heimilið?
2. Skrifar þú á hverjum degi?	12. Ferðu oft í kvikmyndahús?
3. Hvernig borgarðu/borgar þú?	13. Ferðu oft á kaffihús og til hvers?
4. Hvað elskar þú mest af öllu?	14. Skrifarðu í dagbókina á hverjum degi?
5. Hvar viðrar þú hundinn þinn?	15. Hvað finnst þér gaman?
6. Hvað heitir hundurinn þinn?	16. Hvaða íþróttir stundarðu?
7. Hvað er hundurinn kallaður?	17. Hvað finnur þú á bókasafni?
8. Hvað hefur þú áhuga á?	18. Áttu mörg áhugamál?
9. Ertu íþróttamaður?	19. Hvað kemur skapinu í lag?
10. Hvernig mat borðarðu?	

XXIV. Erfið hljóð í íslensku

Hlustaðu, lestu og finndu muninn á orðunum og framburði:

Halli er alls ekki með hala í miklum halla.

Ekki húka bak við hús, reyndu að húkka þér far.

Klukkan sex var Juha í sportgalla, sem hafði stóran galla, því það var gat á honum, en hann heyrði hana gala þrisvar.

Ég hata að máta hatta.

Jói sagði halló, en hann var með halló varalit.

Himmi mændi upp í himininn.

Haffi stóð lengi og horfði dreyminn yfir hafið.

Jón brýtur steinin með haka og hakkar hann í spað.

Ég sit, en það var heitt í veðri þegar Hanna vann heit sitt.

Guð blessi þig Blesi minn.

Æðar-bliki er ekki gerður úr blikki.

Grasið er blautt. Ef þú sest í það verður þú blaut.

AF HVERJU ERU ÞESSI
HLJÓÐ, BÓKSTAFIR OG ORÐ
EKKI ALLTAF EINS?

Á UNÐAN TVÖFÖLDUM
SAMHLJÓÐUM VERÐUR
FRAMBURÐUR OG TÓN
STYTTRI Á ATKVÆÐI
SEM KEMUR NÆST Á
UNÐAN.

HLUSTAÐU, LESTU OG ÚTSKÝRÐU MEÐ ÞÍNUM ORÐUM:

„Vits er þörf þeim er víða ratar.“

XXV. Bók í hönd

Hlustaðu á, lestu ljóðið og æfðu framburð

Þórarinn Eldjárn

Bók í hönd
 og þér halda engin bönd.
 Bók í hönd
 og þú berst niður á strönd.
 Bók í hönd
 og þú breytist í önd.
 Bók í hönd
 og beint út í lönd.

77 Orðapúsl 14

Hér verður þú nú að beygja nafnorð og setja sagnorð í nútíð og persónuhátt
 vinna, allan, í, dag, Ég

snjór, mikið, af, úti, núna, það, vera

dagur, Læknirinn, fara, í, til, Reykjavík

kona, láta, hárið, klippa, sér, á Ljóshærð

fara, Við, af, stað, í, skólinn, núna

springa, geta, úr, Maður, hlátur

tveir, Tvisvar, sinnum, vera, fjórir

Ég, sjónvarp, horfa, á, kvöldin, á

Vilja, þú, koma, með, í, mér, bíó

_____ Rétt _____ Rangt

XXVI. Þínu þons meira um sagnorð

Eins og þú hefur séð í fyrri köflum beygjast sagnorð margvíslega í íslensku máli, í tíðum og eftir tölu persóna. Þess vegna notum við kennimyndir í íslensku til að kenna okkur líka hvernig stofn þeirra breytist í nútíð og þátíð og hvernig á að skrifa þau orð. Hér eru nokkur dæmi um það og síðan lítið verkefni.

ÆFÐU ÞIG AÐ SEGJA ÞESSAR SAGNIR OG NOTAÐU LITLU HJÁLPARORÐIN FYRIR OFAN:

STERKAR SAGNIR hafa fleiri kennimyndir, vegna reglulegra hljóðskipta, nútíð verður til af 3. kennimynd, með hljóðskiptum (líkt og í germönskum málum):

1	2	3	4	NÚTÍÐ
nafnháttur	1. persóna, þátíð, eintala	1. persóna, þátíð, fleirtala	lýsingarháttur þátíðar	1. persóna, nútíð, eintala
að brjóta	ég braut í gær	við brutum í gær	Barnið hefur brotið í gær	ég brýt í dag
↓ njóta	↓ nauð ↓	↓ nutum ↓	↓ notið ↓	↓ nýt ↓
hrjóta	hraut	hrutum	hrotið	hrýt
skjóta	skaut	skutum	skotið	skýt
skína	skein	skinum	skinið	skín
skíta	skeið	skitum	skitið	skít
sjóða	sauð	suðum	soðið	sýð
sjúga	saug	sugum	sogið	sýg
fljúga	flaug	flugum	flogið	flýg
gefa	gaf	gáfum	gefið	gef
gráta	grét	grétum	grátið	græt
fara	fór	fórum	farið	fer
drekkja	drakk	drukkum	drukkið	drekk

VEIKAR SAGNIR hafa færri kennimyndir, en reglulegar endingar, nútíð tengist nafnhætti:

að	ég	í gær	Barnið var Barnið hefur	í gær	ég	í dag
pramma	prammaði			prammað	pramma	
byrja	byrjaði			byrjað	byrja	
þrasa	þrasaði			þrasað	þrasa	
smala	smalaði			smalað	smala	
smíða	smíðaði			smíðað	smíða	
smækka	smækkaði			smækkað	smækka	
pissa	pissaði			pissað	pissa	
læra	lærði			lært	læri	
lifa	lifði			lifað	lifi	
læsa	læsti			læst	læsi	
ljóma	ljómaði			ljómað	ljóma	
plata	plataði			platað	plata	
spyrja	spurði			spurt	spyr	
spila	spilaði			spilað	spila	
hvísla	hvíslaði			hvíslað	hvísla	
hvetja	hvatti			hvat	hvet	

78. verkefni. Um sagnorð = sagnir

SETTU RÉTTA MYND AF SÖGNUNUM Í EYÐURNAR:

1. Ég (brjóta) _____ í gær.
2. Það er gott veður úti núna, en í gær (ljóma) _____ sólin líka sín besta.
3. Ég (njóta) _____ þess í dag að fara út að skokka.
4. Þú mátt alveg fá þér köku, en ég (hvetja) _____ þig til að smakka rúgbrauðið.
5. Ég (pissa) _____ í gær úti í náttúrunni.
6. Þegar ég sef þá (hrjóta) _____ ég mikið.
7. Barnið hefur (gráta) _____ mikið í gær.
8. Ég (plata) _____ þig í gær, en í dag (læra) _____ ég íslensku.
9. Ég (læsa) _____ mig úti í gær, en í núna (læsa) _____ með lykli.
10. Ég (drekka) _____ mig fulla síðustu helgi, en í dag (fara) _____ ég edrú heim.
11. Við (gefa) _____ honum afmælisgjöf í gær.
12. Við (fara) _____ til Reykjavíkur í síðasta mánuði.
13. Við (fljúga) _____ til Ísafjarðar í síðustu viku.
14. Ég (drekka) _____ mjólk á hverjum degi núna.
15. Ég (hvetja) _____ þig í gær til að læra þessa málfræði vel.
16. Húsið var (smíða) _____ á síðasta ári.
17. Hún (hvísla) _____ því leyndarmáli í gær.
18. Hann (spyrja) _____ mig í gær hvenær ég (byrja) _____ í dag.
19. Megas (spila) _____ í Salnum í fyrradag.
20. Sólin (skína) _____ bjart í dag og það er hlýtt úti.

➤ 77 - LAUSN. Orðapús! 14

Ég vinn í allan dag. Það er mikið af snjó úti núna. Læknirinn fer í dag til Reykjavíkur. Ljósþærð kona lætur klippa á sér hárið. Við förum af stað í skólann núna. Maður getur sprungið úr hlátri. Tvisvar sinnum tveir eru fjórir. Ég horfi á sjónvarp á kvöldin. Viltu koma með mér í bíó.

Hlustaðu á, lestu sjálf(ur) málshættina, talaðu um og útskýrðu með þínum orðum:

Fall er fararheill

Orð eru til alls fyrst

_____ Rétt

_____ Rangt

XXVII. Samtal og brandarar

Helga: Góðan daginn, get ég aðstoðað?

Katarzyna: Góðan dag. Já, ég er að leita að ódýrum sokkum.

Piotr: Halló. Hvað segir þú gott?

H: Hæ, gaman að sjá þig. Ég segi allt gott. En þú?

P: Já, sömuleiðis, ég segi allt gott líka. Þú ert með rosalega falleg augu, eins nágranni minn.

Viltu dansa við mig eins og nágranni minn gerði svo rosa vel, þó ég hafi aldrei dansað við hana, mig vantar dansfélaga á námskeið, sem ég ætla að fara á?

H: Kannski. Þú ert rosalega myndarlegur maður. Hvernig veistu svona mikið, um nágranna þinn?

P: Ég passaði fyrir hana páfagauk, einu sinni, þegar hún fór í sumarfrí.

K: Gæti ég fengið að máta þessa sokka? Og hvað kosta þeir?

H: Já, þetta eru góðir dans sokkar. Og kosta einn koss. Nei fyrirgefðu, eina krónu.

P: Hvernig líður þér núna? Þú brosir svo fallega.

H: Mér líður æðislega vel. Hvernig gengur þér að læra íslensku?

K: Mér gengur rosalega vel.

P: Og mér líka. Ég get brosað og talað íslensku núna á sama tíma. Og svo er ég ástfanginn af tungumálinu núna og tala og tala. En nú verð ég að fara. Vertu sæl, Helga. [Hann blikkar hana].

H: Já, sjáumst. Vertu sæll. [Sendir fingurkoss.]

K: Ég ætla að kaupa þessa sokka á eina krónu.

79 Krossasurningar 4

1. Hvað er sokkur?

- ☐ fyrir hendur
- ☐ fyrir fætur
- ☐ fyrir höfuð

2. Hvað er andstæða orðsins ódýr?

- ☐ gott
- ☐ gaman
- ☐ dýr
- ☐ ógeð

3. Hvað er samheiti yfir gaman?

- ☐ falleg
- ☐ skemmtilegt
- ☐ dans

4. Hvað gerði maðurinn á námskeiði?

- ☐ passaði páfagauka
- ☐ var í sumarfrí
- ☐ lærði að dansa eða íslensku

5. Hver ætlaði að kaupa sokka?

- ☐ Helga
- ☐ Piotr
- ☐ Katarzyna

6. Hver passaði páfagauk?

- ☐ Helga
- ☐ Piotr
- ☐ Katarzyna
- ☐ nágranni

7. Hvernig gengur Katarzynu að læra íslensku?

- ☐ rosalega vel
- ☐ sæmilega
- ☐ rosalega illa

8. Hvað er Helga að gera?

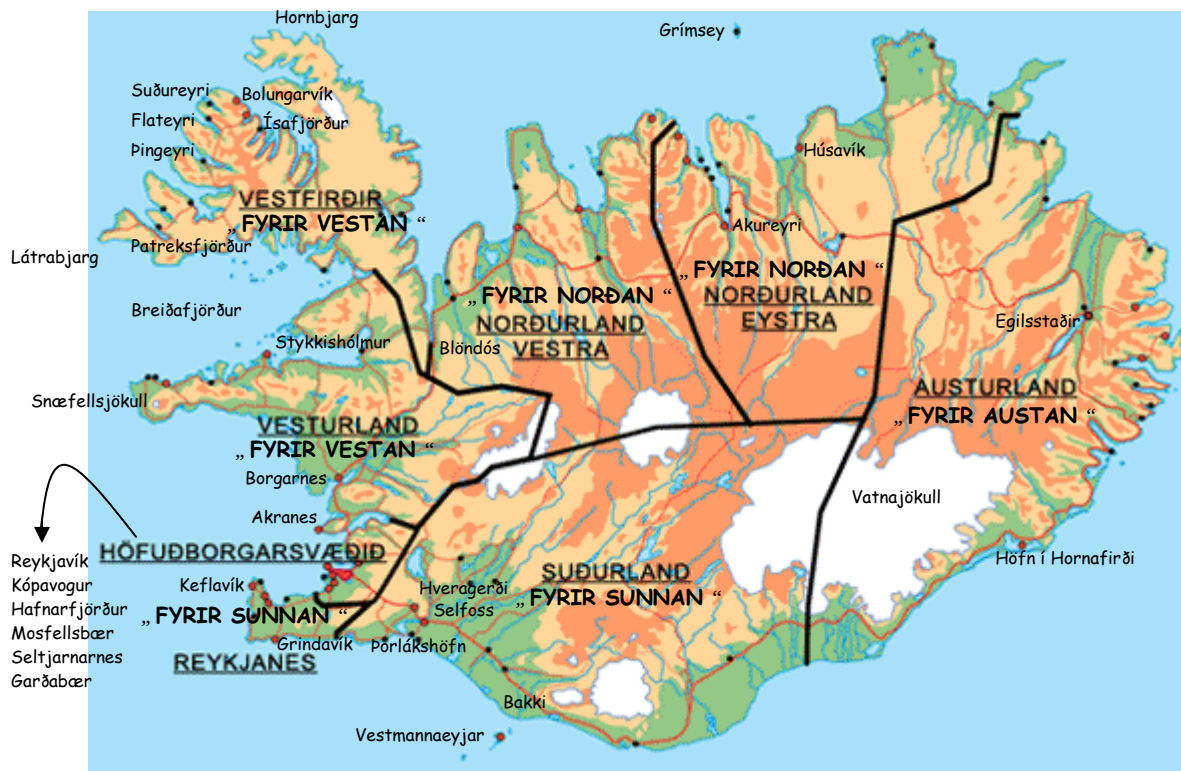
- ☐ vinna í búð að selja föt
- ☐ dansa í skóla
- ☐ tala í síma

9. Hver er myndarlegur maður?

- ☐ Helga
- ☐ Piotr
- ☐ Katarzyna
- ☐ nágranni

XXVIII.

Svona er Ísland í dag

Á Íslandi er oft mikill snjór, mikil rigning og mikið rok. Svo er stundum sólskin og gott veður líka. Á hálendi Íslands er hættulegt að fara á veturna. Veturinn er stundum kaldur, sérstaklega í janúar og febrúar og þá er oft vont veður, frost og kuldi mikill. Á vorin er miðnætursólin yndisleg og bjart allan sólarhringinn, sérstaklega í maí og júní. Íslendingar tala mikið um veðrið, hlusta mikið á veðurspá, veðurlýsingu og veðurfréttir, enda breytist það mikið á Íslandi. En veður er misjafnt eftir landshlutum. Sumarið er stutt, en það er góður tími. Haustið er fallet, með sínum litum, rauðu og grænu.

Fyrir sunnan er Gullfoss og Geysir, sem eru vinsælir staðir fyrir ferðamenn á sumrin, einnig Bláa Lónið, rétt hjá Grindavík á Reykjanes skaganum. Á Hvolsvelli á Suðurlandi er Njálusetrið, sem er skemmtilegur staður, þar kynnist maður Njáls sögu og persónum, hlutum og öðru úr þeirri bók í stóru húsi með veitingasal. Í Vestmannaeyjum er ótrúleg náttúrufegurð, margar eyjur, margir fuglar að sumri til, eins og lundi, heit eldfjöll, margar eyjur og margt annað. Þangað er hægt að fljúga frá Bakka, Reykjavík eða sigla frá Þorlákshöfn með Herjólf.

Á Austurlandi er landslag öðruvísi en á Suðurlandi. Fyrir austan er að finna Skaftafell undir Vatnajökli, sem er stærsti jökull í Evrópu. Það er vinsæll staður, hægt að tjalda þar og njóta náttúru, fara í göngutúra í góðu veðri. Rétt hjá Egilsstöðum er Hallormsstaðaskógur og hægt að njóta útiveru í þeim skógi.

Á Norðurlandi er fallet og gaman að koma til Akureyrar, sem er vaxandi bær og margir dvelja þar og borða góðan mat á veitingastöðum. Og fyrir norðan er náttúran víðfeðm og hægt að fara í hvalaskoðunarferðir frá mörgum stöðum við sjóinn. Á Húsavík er að finna reðursafn.

Á Vestfjörðum eru fjöllin brött og mikið um sjávarþorp, þar sem margir innflytjendur vinna. Á Ísafirði er stór verslunarkjarni og Bónus búð líka. Fyrir vestan er hægt upplifa öðruvísi náttúru og ótrúlega. Til dæmis eru Hornbjarg og Látrabjarg engu líkt, með milljón fugla að sumri til og ótrúlegt útsýni. Seli er auðvelt að finna víða á Vestfjörðum.

Á Vesturlandi er að finna marga fallega staði eins og Snæfellsjökul, Stykkishólmur, Reykholt, sem var bústaður Snorra Sturlusonar er minnst og margar eyjur eru í Breiðafirði, eins og Flatey og margir fara til.

Yfir Reykjavík og höfuðborgarsvæðinu er Esjan, og það er gaman að ganga upp á Esjuna eða fara til Þingvalla, sem er sögufrægur staður á Íslandi. Auk þess er að finna söfn, húsdýragarð og margt fleira í Reykjavík.

Orð um veður á Íslandi

KK. - HANN	KVK. - HÚN	HK. - ÞAÐ
↑ mikill ↓ lítil	↑ mikil ↓ lítil	↑ mikið ↓ lítið
hiti	sól	rok
kuldi	rigning	logn
snjór	blíða	frost
vindur	slydda	haglél
stormur	súld	óveður
suddi	hitabylgja	hvas sviðri
skúr	hríð	regn
trekkur	poka	sólskin

80. verkefni. Lýsingarorð

Búðu til þína veðurlýsingu eftir töflunni hér að ofan (mikill eða lítil - mikil eða lítil - mikið eða lítið) :

Það er gott veður úti núna, eða hvað? Það er _____ snjór. Úti er samt _____ sól og _____ rok. Það er hins vegar _____ hitabylgja á Suðurlandi og gott veður. Á Austfjörðum er fræg og _____ þoka (Austfjarðarþoka), en _____ hiti. Á Norðurlandi er _____ vindur eða _____ hvas sviðri og _____ frost. Á Vestfjörðum er logn og ekki _____ óveður, en samt _____ suddi eða _____ slydda. Í Vestmannaeyjum er _____ sólskin, sem sagt _____ blíða, en samt _____ vindur eða _____ rok, eins og oft er á Stór-Höfða í Vestmannaeyjum. Á Reykjanesi er _____ slydda eða _____ frost. Það gengur á með skúrum á Vesturlandi. Þar er _____ rigning eða _____ regn, en ekki lengi. Það er ekki _____ óveður á Íslandi í dag og það er ekki _____ kalt, þó er sumstaðar _____ trekkur eða _____ vindur, eins og oft er á Íslandi, en fljótt skipast veður í lofti. Kannski snýst til nýrrar áttar á morgun og veður verði betra en í dag og í gær, eða vonandi _____ sól, _____ sólskin eða _____ hitabylgja.

_____ Rétt _____ Rangt

➤ 78 - LAUSN. Um sagnorð = sagnir

1. braut	6. hraut	11. gaf	16. smíðaði
2. ljómaði	7. grátið	12. förum	17. hvíslaði
3. naut	8. plataði - læri	13. flugum	18. spurði - byrja
4. hvatti	9. læsti - læsi	14. drekk	19. spilaði
5. pissaði	10. drakk - fer	15. hvatti	20. skein

➤ 79 - LAUSN. Krossaspurningar 4

1. fyrir fætur	4. lærir að dansa eða íslensku	7. rosalega vel
2. dýr	5. Katarzyna	8. vinna í búð að selja föt
3. skemmtilegt	6. Piotr	9. Piotr

➤ 80 - LAUSN. Lýsingarorð

lítill/mikill snjór - mikil/lítill sól - mikið/lítið rok - mikil/lítill hitabylgja - mikil/lítill þoka - mikill/lítill - mikill/lítill hiti - mikill/lítill hiti - mikið/lítið frost - mikil/lítill rigning - mikið/lítið regn - mikið/lítið óveður - mikið/lítið kalt - mikill/lítill trekkur - mikill/lítill vindur - mikil/lítill sól - mikið/lítið sólskin - mikil/lítill hitabyglja.

XXIX. Kvenmannslaus

Hlustaðu á, lestu ljóðið, prófaðu að syngja það og æfðu framburð

Kvenmannslaus í kulda og trekki kúri ég volandi

þetta er ekki, ekki, ekki þolandi

Nei þetta er ekki ekki ekki þolandi.

Karlmannslaus í hita og blíðu ligg ég hér hlæjandi

þetta er alveg alveg alveg þolandi

Já þetta er alveg alveg þolandi

HLUSTADU, LESTU OG ÚTSKÝRÐU MEÐ ÞÍNUM ORÐUM:

„Gangi þér vel.“

„Til hamingju með árangurinn.“

XXX. HEIMILDA- og ÍTAREFNISSKRÁ

Anna Jeppesen. (1994.)

Mál og Túlkun HANDBÓK KENNARA. Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Ari Páll Kristinsson. (1988.)

The Pronunciation of modern Icelandic. A brief course for foreign students (accompanied by exercises designed for use in a language laboratory.) (3. útgáfa). Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Ari Páll Kristinsson. (1998.)

Handbók um málfræði í talmiðlum. Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Auður Einarsdóttir, Guðrún Theodórsdóttir, María Garðarsdóttir, Sigríður Kristinsdóttir, Sigríður D. Þorvaldsdóttir. (1998.)

Málver. Íslenska fyrir útlendinga. [Án útgáfustaðar], höfundar.

Auður Einarsdóttir, Guðrún Theodórsdóttir, María Garðarsdóttir, Sigríður Kristinsdóttir, Sigríður D. Þorvaldsdóttir og Sólveig Einardóttir (1998.)

Talað mál. Íslenska fyrir útlendinga. [Án útgáfustaðar], höfundar.

Auður Einarsdóttir, Guðrún Theodórsdóttir, María Garðarsdóttir og Sigríður Þorvarðardóttir (2002.)

Learning Icelandic. (Teikningar Margrét E. Laxness.) Reykjavík, Mál og menning.

Auður Einarsdóttir, Guðrún Theodórsdóttir, María Garðarsdóttir og Sigríður Þorvarðardóttir (2002.)

Learning Icelandic. Grammar Exercises. Reykjavík, Mál og menning.

Árni Böðvarsson. (1972.)

Merkingarfræði. Reykjavík, Skálholt, Prentsmiðjan Edda hf.

Ásta Kristjánsdóttir, Gyða B. Hilmarsdóttir, Halldór Nguyen og Sólborg Jónsdóttir. (2005.)

Íslenska. Stig 1. Námsfni í íslensku fyrir fólk frá fjarlægum málsvæðum. (Tilraunaútgáfa.) Reykjavík, Námsflokkar Reykjavíkur, Mímir – símenntun.

Ásta Svavarsóttir. (1993.)

Æfingar með enskum glósum og leiðréttingalyklum við bókina „Íslenska fyrir útlendinga“ eftir Ástu Svavarsóttur og Margréti Jónsdóttur. Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Ásta Svavarsóttir og Margrét Jónsdóttir. (1993.)

Íslenska fyrir útlendinga. Kennslubók í málfræði. Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Ásta Svavarsóttir og Margrét Jónsdóttir. (1998.)

Íslenska fyrir útlendinga. Kennslubók í málfræði. Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Baldur Ragnarsson. (1999.)

Tungumál veraldar. Reykjavík, Háskólaútgáfan.

Bartoszek, Stanislaw Jan og Anh-Dao Tran. (1997.)

Icelandic for Beginners. Reykjavík, Bréfaskólinn.

Birna Arnbjörnsdóttir. (2000.)

Íslenska sem annað tungumál. Handbók fyrir kennara. Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Birna Arnbjörnsdóttir, Ingibjörg Hafstað og Helga Guðrún Loftsdóttir. (2003.)

Af stað. Kennslubók fyrir byrjendur. Reykjavík, Fjölmenning.

Bjarni Ólafsson. (1995.)

ÍSLENSKUR MÁLFRÆÐILYKILL. Reykjavík, Mál og menning.

Bragi. (2002.)

Bragi. <http://www2.hu-berlin.de/bragi/>. [Sótt 18. september 2002.]

Eva Örnólfsdóttir. (2007.)

Kennslubók í íslensku sem öðru tungumáli fyrir byrjendur. (Teikningar Eva Örnólfsdóttir og Sveinbjörg Björndóttir.) [Reykjavík], höfundur.

Emil Ingi Emilsson og Þorsteinn Garðar Þorsteinsson. (2006.)

Lykillinn - vegvísir að íslenskunni : lestrar-og verkefnabók - kennsluefni í íslensku fyrir innflytjendur á Íslandi. Ísafjörður, höfundar.

[Emil Ingi Emilsson og Þorsteinn Garðar Þorsteinsson. (2006.)]

Íslenska fyrir innflytjendur. Lykillinn – lausnir. Ísafjörður, höfundar.

Fjölur Ásbjörnsson og Guðni Kolbeinsson. (1997.)

Lestu nú. Leskaflar. Reykjavík, Iðnú.

Fjölur Ásbjörnsson og Guðni Kolbeinsson. (1997.)

Lestu nú. Vinnubók. Reykjavík, Iðnú.

Fjölur Ásbjörnsson og Guðni Kolbeinsson. (1997.)

Lestu nú. Kennaramappa. Reykjavík, Iðnú.

Fjölur Ásbjörnsson og Guðni Kolbeinsson. (1994.)

Lestu betur. Leskaflar. Reykjavík, Iðnú.

Fjölur Ásbjörnsson og Guðni Kolbeinsson. (1999.)

Lestu betur. Vinnubók. 3. útgáfa aukin og endurbætt. Reykjavík, Iðnú.

Fjölur Ásbjörnsson og Guðni Kolbeinsson. (1997.)

Lestu betur. Kennaramappa. Reykjavík, Iðnú.

Guðlaugur R. Guðmundsson. (1999.)

ÍSLENSKT MÁL í daglegu starfi. Reykjavík, Iðnú.

Guðmundur B. Kristmundsson. Rósa Björk Þorbjarnardóttir og Þóra Kristinsdóttir. ([Án árs.])

Stafsetningarverkefni. Stofn orða. Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Guðmundur Sæmundsson. (2004.)

Bókmenntir og málfræði. Laugarvatn, höfundur.

Guðrún Pétursdóttir. (2003.)

Allir geta eitthvað, enginn getur allt: fjölmenningsleg kennsla frá leikskóla til framhaldsskóla. (Teikningar Pétur Pétursson.) Reykjavík, Hólar.

Gunnar Þorri Þorleifsson. (2004.)

Svör til lestur og nemarnir fylla í eyður í bókinni: „Málver. Íslenska fyrir útlendinga.“ (1998). Ísafjörður, Menntaskólinn á Ísafirði.

Gunnar Þorri Þorleifsson. (2005.)

Áfram, áfram, áfram íslenska. Dropar brosandí orða fyrir þyrsta málnotendur. Kennslubók um stórkostlegt tungumál; íslensku sem annað tungumál. 1. hluti. (Tilraunaútgáfa.) Vestmannaeyjar, höfundur.

Halldór Halldórsson. (2001.)

Stafsetningarorðabók með skýringum. (5. útgáfa.) Reykjavík, Almenna bókafélagið.

Helga Sigurjónsdóttir og Ingibjörg Sigtryggisdóttir. (1997.)

Málþekking. Málfræði fyrir fornám og hægferðir. Reykjavík, Iðnú.

Holbek, Bengt. Iørn Piø. (1986.)

Spakmæli. Málshættir frá mörgum löndum. (Frumtitill: „Alverdens ordsprog.“) (Samantekið af Bengt Holbek og Iørn Piø.) (Gissur Ó. Erlingsson þýddi úr norsku.) Reykjavík, Hörpuútgáfan. Kaupmannahöfn, Politikens Forlag.

Höskuldur Þráinsson. (1995.)

Handbók um málfræði. Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Indriði Gíslason, Baldur Jónsson, Guðmundur B. Kristmundsson og Höskuldur Þráinsson. (1998.)

Mál og samfélag. Um málnotkun og málstefnu. Reykjavík, Iðunn.

Ingvar Sigurgeirsson. (1998.)

Litróf kennsluaðferðanna. Handbók fyrir kennara og kennaraefni. (Tilraunaútgáfa.) Reykjavík, Bókasala kennaranema.

Jón Friðjónsson. (1988.)

Íslenskir leskaflar með skýringum, málfræði, setningafræði og æfingum. (2. útgáfa.) Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Jón Gíslason og Sigríður Dagný Þorvaldsdóttir. (2003.)

Málnotkun. Íslenska fyrir útlendinga. (9. útgáfa.) Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Jón Gíslason og Sigríður Dagný Þorvaldsdóttir. (1995.)

Landsteinar. Textabók í íslensku fyrir útlendinga. Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Jón Hilmar Jónsson. (1984.)

Øvelseshefte i islandsk grammatikk for utlendinger. Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Kentta, M. E., Gabriele Stautner og Sigurður A. Magnússon. (2000.)

Svona er Ísland í dag. This is Iceland Today. Reykjavík, Háskólaútgáfan.

Magnús Jón Árnason. (1987.)

Orðhákur 1. Verkefni í íslensku. Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Magnús Jón Árnason. (1988.)

Orðhákur 2. Verkefni í íslensku. Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Magnús Jón Árnason. (1992.)

Lausnir við Orðhák 1. og 2. Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Magnús Pétursson. (1978.)

Drög að hljóðkerfisfræði. Ritröð Kennaraháskólans Íslands og Iðunnar. Reykjavík, Iðunn.

Margrét Pálsdóttir. (1994.)

Talað mál. Reykjavík, Mál og menning.

Margrét Jónsdóttir. (1993.)

Æfingar ásamt frönsku, sænsku og þýsku orðasafni og svörum við æfingum við bókina Íslenska fyrir útlendinga aftir Ástu Svavarsdóttur og Margréti Jónsdóttur. (4. prentun 1999.) Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

María Garðarsdóttir og Sigríður Þorvaldsdóttir. (2003.)

Málfræðibókin mín. 1. hefti. Ritstjórn Sylvía Guðmundsdóttir. (Teikningar Magnús B. Óskarsson.) Reykjavík, Námsgagnstofnun.

María Garðarsdóttir og Sigríður Þorvaldsdóttir. (2004.)

Málfræðibókin mín. 2. hefti. Ritstjórn Sylvía Guðmundsdóttir. (Teikningar Magnús B. Óskarsson.) Reykjavík, Námsgagnstofnun.

María Garðarsdóttir og Sigríður Þorvaldsdóttir. (2005.)

Málfræðibókin mín. 3. hefti. Ritstjórn Sylvía Guðmundsdóttir. (Teikningar Magnús B. Óskarsson.) Reykjavík, Námsgagnstofnun.

Matthías Magnússon. (2002.)

Íslensk orðabók. (3. útg.) [Tölvuforrit.] Reykjavík, Edda – miðlun og útgáfa.

Mörður Árnason. (2002.)

Íslensk orðabók A-L og M-Ö. (Ritstj. Mörður Árnason ofl.) (3. útg., aukin og endurbætt).[Tvö bindi.] Reykjavík, Edda - útgáfa hf.

Nanna Rögnvaldardóttir. (1998.)

Matarást. Alfræðibók um mat og matargerð. Reykjavík, Iðunn.

Neijmann, Daisy L. (2001.)

Colloquial Icelandic. The Complete Course for Beginners. London og New York, Routhledge.

Neuburg, Renate og Vee Harris. (2003.)

Að finna sínar leiðir. Handbók í hagnýtum aðferðum við tungumálakennslu. (Þýðendur: Brynhildur Ragnarsdóttir, Hafdís Ingvarsdóttir, Helga Hilmisdóttir og Ólafur Bjarnason.) Kaunas, Technologija.

NORDISKE VEJE til flersprogethed. NORRÆNAR LEIDIR til tvítyngis. NORDISKA VÄGAR till flerspråkighet. NORDISKE VEIER til flerspråkighet, POHJOISMAISIA TEITÄ monikielisyyteen. DANMARK ISLAND SVERIGE NORGE SUOMI. (1996.)

Helsinki, Heinola kursinstitut.

Sigríður Ólafsdóttir. (2003.)

Lesum lipurt. Lestrar- og málþjálfunarverkefni. Fyrri hluti. Garðabær, Hjalli ehf.

Sigríður Ólafsdóttir. (2003.)

Lesum lipurt. Lestrar- og málþjálfunarverkefni. Síðari hluti. Garðabær, Hjalli ehf.

Sigurður Konráðsson. (2005.)

Nokkrar athugasemdir um móðurmál og annað mál. Nám í nýju samhengi : erindi á málþingi um framtíðarskipan náms við Kennaraháskóla Íslands 11. og 12. ágúst. S. 195-201. Reykjavík, Kennaraháskóli Íslands.

Skólavefurinn. (2003.)

Skólavefurinn. <http://www.skolavefurinn.is/>. [Sótt 1. maí 2003]

Sólborg Jónsdóttir og Þorbjörg Halldórsdóttir. (2002.)

Íslenska: Lykill að starfinu. Námsfni fyrir erlent starfsfólk í heilbrigðisþjónustu. Reykjavík, Námsflokkar Reykjavíkur.

Sólborg Jónsdóttir og Þorbjörg Halldórsdóttir. (2004.)

Íslenska. Stig 1. Námsfni í íslensku sem erlendu máli. Reykjavík, Námsflokkar Reykjavíkur.

Sólborg Jónsdóttir og Þorbjörg Halldórsdóttir. (2004.)

Íslenska. Stig 2. Námsfni í íslensku sem erlendu máli. Reykjavík, Námsflokkar Reykjavíkur.

Sólborg Jónsdóttir og Þorbjörg Halldórsdóttir. (2004.)

Íslenska. Stig 3. Námsfni í íslensku sem erlendu máli. Reykjavík, Námsflokkar Reykjavíkur.

Svanhildur Kr. Sverrisdóttir. (2001.)

Málfinnur lítil málfræðibók. (2. útgáfa 2003, 3. prentun 2005) Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Svavar Sigmundsson. (1998.)

Textar í íslensku fyrir erlenda stúdenta. (4. útgáfa.) Reykjavík, Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Sölvi Sveinsson. (2001.)

Íslensk málsga. Reykjavík, Iðunn.

Wilkes, Angela. (1992.)

Fyrsta orðabókin. (Íslensk þýðing: Álfheiður Kjartansdóttir.) (Ljósmyndir: Dave King og Tim Ridley, teikningar: Pat Thorne.) Reykjavík, Iðunn.

Þorgerður Guðmundsdóttir. (1998.)

Íslenska nýja málið mitt. Verkefnasafn til ljósritunar. (3. prentun.) Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Þorgerður Guðmundsdóttir og Hrefna Birna Björnsdóttir. (1999.)

Íslenska nýja málið mitt 2. Verkefnasafn til ljósritunar. (Teikningar: Þóra Sigurðardóttir og Kristín Ragna Gunnarsdóttir.) (2. útgáfa.) Reykjavík, Námsgagnastofnun.

Þórunn Blöndal. (1999.)

Málgagn. Kennslubók í málnotkun. Reykjavík, Mál og menning.